

SURADNJA GRAĐEVINSKOG
FAKULTETA I ZET-a

**Analiza
vibracija od
tramvaja
u svrhu zaštite
zgrada** STR. 14

ŠANGAJSKA
LISTA

**Sveučilište
u Zagrebu
među 500
najboljih na
svijetu** STR. 2

god XIV.
broj 154.
29. kolovoza 2022.
www.unist.hr
www.unizg.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

NOVI PREDDIPLOMSKI PROGRAM NA SVEUČILIŠTU U SPLITU

KREĆE STUDIJ KOMUNIKACIJA I MEDIJI

STR. 3

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

Anamari
Vlatka
Bešker

Dora Bilić

STUDENTICE 'MEDITERANSKE
POLJOPRIVREDE' PORUČUJU

**Priroda treba
našu pomoć,
još više mi
njezinu** STR. 9

LJETNA ŠKOLA LATINSKOGA
JEZIKA I KULTURE

**Floreat
lingua
Latina!** STR. 20

SNAGA PARTNERSTVA ZA NOVO FINANCIRANJE

SEA-EU nastavlja put STR. 13

ŠANGAJSKA LISTA

Sveučilište u Zagrebu među 500 najboljih sveučilišta na svijetu

Academic Ranking of World Universities objavio je ovogodišnje rezultate tzv. Šangajske liste, na kojoj se Sveučilište u Zagrebu plasiralo među najboljih 500 sveučilišta na svijetu

Šangajska lista najprestižnije je rangiranje sveučilišta na svijetu, prvenstveno zbog utemeljenosti na objektivnim podacima i visoke kontrole kvalitete podataka o sveučilištima. Sveučilište u Zagrebu i ove je godine potvrdilo svoje mjesto među najboljim sveučilištima na svijetu i jedino je hrvatsko sveučilište na toj listi. Sam postupak rangiranja provodi se tako da se u rangiranje uvrštavaju samo ona sveučilišta koja imaju

dobitnike Nobelove nagrade ili Fieldsove medalje, visoko citirane istraživače ili radove objavljene u časopisima *Nature* ili *Science*. Od preko 30.000 sveučilišta u svijetu, samonjih oko 2500 zadovoljava te kriterije, a u okviru Šangajske liste objavljuje se najboljih 1000.

U okviru rangiranja koriste se četiri temeljne skupine kriterija:

– broj alumna koji su osvojili Nobelovu nagradu ili Fieldsovu medalju,

– broj znanstvenika koji su osvojili Nobelovu nagra-

SHANGHAI RANKING

du ili Fieldsovu medalju te broj znanstvenika koji su na

listi najcitiranijih znanstvenika koju objavljuje *Clarivate*

Analytics,

– broj radova objavljenih u časopisima *Nature* i *Science* te broj radova indeksiranih u *SCI-Expanded* i *SSCI* bazama, – produktivnost po znanstveniku.

Plasman Sveučilišta u Zagrebu značajan je doprinos prepoznatljivosti hrvatske znanosti u svijetu i predstavlja priznanje, ali i snažan poticaj znanstvenicima za daljnja postignuća i nastavak uspješnoga rada.

UNIZG

THE FUTURE OF PEACE - THE ROLE OF THE ACADEMIC COMMUNITY IN THE PROMOTION OF PEACE

Sveučilište u Zagrebu sudjeluje u zagovaranju mira

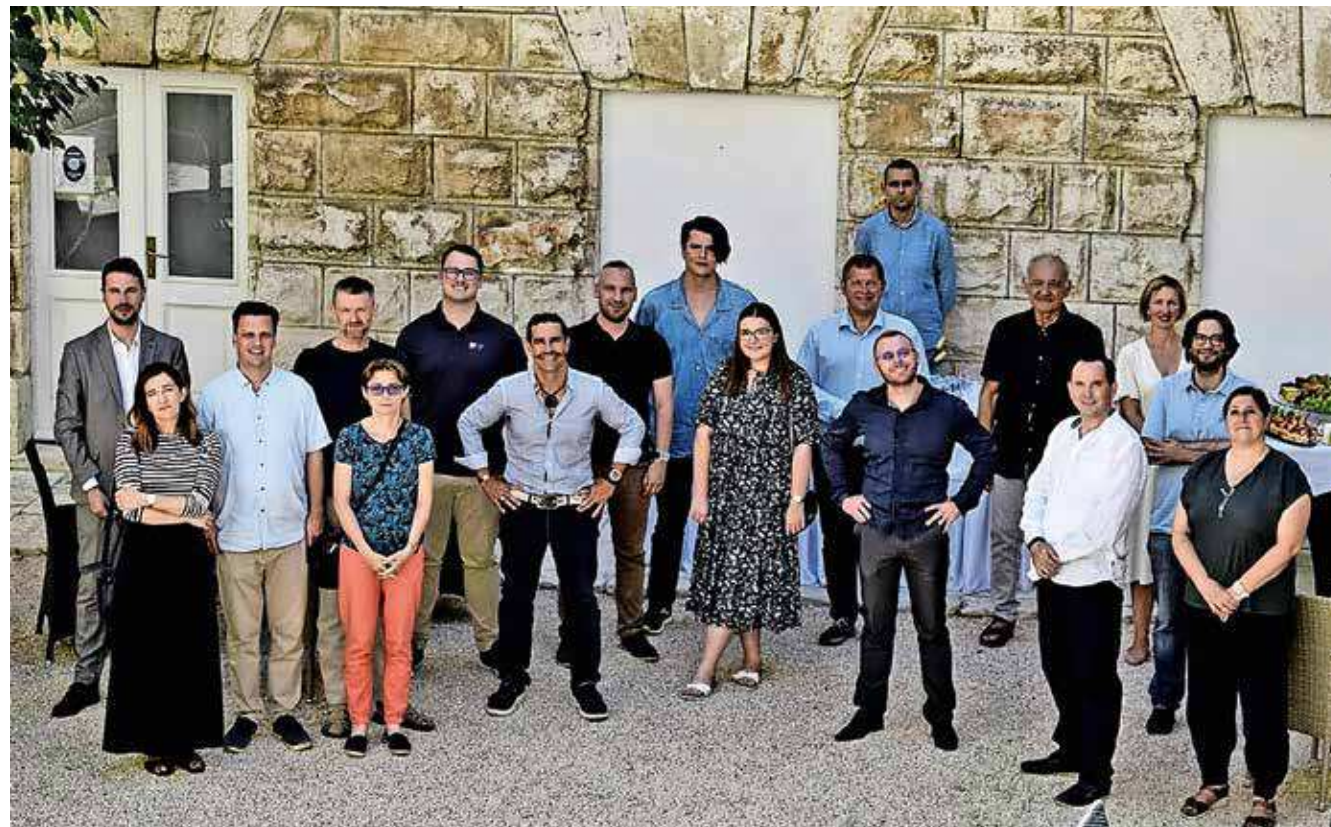
Međunarodna konferencija u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu u Dubrovniku je okupila znanstvenike i mirovne praktičare iz 22 države s pet kontinenata

PİSE PROF. GORAN BANDOVIĆ

Međunarodna konferencija "The Future of Peace – The Role of the Academic Community in the Promotion of Peace" u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu u partnerstvu s Hrvatskom udrugom Rimskog kluba i Inter University Centre Dubrovnik održana je u Dubrovniku od 31. srpnja do 6. kolovoza.

Konferencija je održana pod pokroviteljstvom rektora prof. dr. sc. Damira Boraša uz podršku Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske kroz IUC stipendije.

Okupili su se, u hibridnom formatu, znanstvenici i mirovni praktičari iz 22 države s pet kontinenata – od Albanije, Australije, Bosne i Hercegovine, Brazila, Egipta, Gruzije, Hrvatske, Italije, Izraela, Južne Koreje, Kosova, Njemačke, Poljske, Sje-

dinjenih Američkih Država, Sjeverne Makedonije, Srbije, Slovenije, Španjolske, Tajlanda, Turske, Ujedinjenog Kraljevstva i Ukrajine.

Konferencija je otvorila prostor za raspravu između različitih akademskih disciplina od humanističkih do prirodnih i društvenih znanosti posvećujući posebnu pažnju povijesnim, politološkim, pravnim, ekonomskim, sociološkim, filozofskim, prirodnoznanstvenim te teološkim aspektima mira.

U isto vrijeme, konferencija propituje najučinkovitije

je metode koje mogu doprinijeti miru.

Ovaj je događaj forum za prezentacije, panele i rasprave o novim istraživanjima u mirovnim studijama.

Osim klasičnih akademskih panela, tijekom konferencije se održava niz praktičnih radionica kako bi se dodatno potaknuo dijalog između znanstvenika i praktičara koji zagovaraju mir kroz praktični terenski rad u (post)ratnim regijama. Praktičari su podijelili svoja iskustva rada u međunarodnim organizacijama,

(ne)vladinom sektoru, vjerskim organizacijama i medijima.

Svi radovi predstavljeni na skupu bit će objavljeni u zborniku radova u međunarodno priznatim znanstvenim časopisima.

Tijekom skupa su sudionici posjetili Muzej Domovinskog rata te koncerte Dubrovačkog ljetnog festivala.

“

Međunarodna interdisciplinarna akademska konferencija posvećena je ulozi akademske zajednice u promicanju i zagovaranju mira. Ključno pitanje konferencije je kako znanstvenici mogu pridonijeti osiguranju mira, dijaloga i suživota na lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini.

NOVI PREDDIPLOMSKI PROGRAM
NA SVEUČILIŠTU U SPLITU

Kreće studij Komunikacija i mediji

Kontinuirano osluškujući potrebe društva za novim oblicima znanja i kompetencija, Sveučilište u Splitu pripremiло je kvalitetan i suvremeno koncipiran preddiplomski studijski program u području komunikacije i medija

Pišu **PROF. GORAN KARDUM**
i **IZV. PROF. ŽELJKO RADIĆ**

Sveučilište u Splitu je od Ministarstva znanosti i obrazovanja dobilo dopusnicu za preddiplomski sveučilišni studij *Komunikacija i mediji* u trajanju od tri godine, završetkom kojega se stječe 180 ECTS bodova i akademski naziv sveučilišni prvostupnik komunikacije i medija. Kontinuirano osluškujući potrebe društva za novim oblicima znanja i kompetencija, Sveučilište u Splitu pripremiло je kvalitetan i suvremeno koncipiran preddiplomski studijski program u području komunikacije i medija.

U suvremenom umreženom društvu nemoguće je zamisliti područje djelatnosti izolirano od medija, a napredne informacijske tehnologije i komunikacijske vještine postale su preduvjet uspješnosti svih djelatnosti. Znanja o medijima i komunikaciji postala su dio suvremene pismenosti koja se nekoć ograničavala na poznavanje jezika i kulture ponašanja, a danas obuhvaća umijeće komunikacije putem aplikacija i brojnih medijskih platformi. Temeljno znanje o komunikaciji i medijima, zasnovano na kritičkom vrednovanju medijskih objava presudno je za razumijevanje političkih procesa u zemlji i u međunarodnim odnosima, za upravljanje ljudskim potencijalima, za razumijevanje marketinga i oglašavanja. Znanjima i vještinama kritičkog vrednovanja komunikacije i medijskih sadržaja podloga su prije svega suvremene teorije komuniciranja i suvremene teorije medija i medijskih efekata, ali i trendovi koji se odnose na publiku i njezine medijske prakse. Interdisciplinarni pristup ovog studija povezuje potrebna znanja iz sociologije i psihologije, jezika i govornišтва, ekonomije, prava, političke znanosti kao i suvremene informacijske tehnologije koja se sve masovnije koristi u medijima. Osim navedenih područja, u suvremenom i informacijski divergentnom i na neki način zasićenom informacijskom i komunikacijskom području, neophodno je studente podučiti znanjima iz područja etike, etičnosti objavljivanja, znanstvenoj metodologiji, nepristranosti i divergentnosti i osjetljivosti za neka pita-

nja, poput religije i religijskog dijaloga. Studenti će također dobiti i temeljna epistemološka znanja potrebna za znanstveno-istraživački pristup medijskim sadržajima i njihovim publikama.

Interes za pokretanje predloženog studijskog programa i partnerstvo u njegovoj realizaciji iskazali su lokalni i regionalni mediji, udruge te lokalna, regionalna i nacionalna zajednica. Kontakt je ostvaren s mnogim medijskim kućama, nakladnicima tiskovina, nevladinim organizacijama te jedinicama lokalne i regionalne samouprave i odjelima za medije velikih tvrtki. Program preddiplomskog studija Komunikacija i mediji koncipiran je tako da je usklađen s temeljnim dokumentima i kodeksima strukovnih organizacija kao što je Hrvatsko novinarsko društvo, Hrvatska udruga digitalnih izdavača, Udruga novinskih izdavača pri Hrvatskoj udruzi poslodavaca kao i s temeljnim postulatima novinarstva u najrazvijenijim europskim državama. Predloženi studij, uz temeljna znanja i vještine u komunikaciji i medijima, prihvaćajući i poštujući najbolje prakse kako u Hrvatskoj tako i u EU te mišljenja strukovnih udruženja sadržava i sljedeće kolegije: Teorije medija i komunikacije uključujući Društvenu povijest medija i Retoriku. Posebna pozornost posvećena je Akademskom i

kreativnom pisanju/pismenosti uključujući i Istraživačke seminare i Vještine prezentiranja. U isto vrijeme kroz Medijsku, informacijsku i digitalnu pismenost dužna pažnja bit će posvećena Medijskim politikama i medijskom pravu u hrvatskom i Europskom kontekstu, kao i Slobodi medija i Vjerodostojnosti medijskih sadržaja. Uz gore navedeno valja spomenuti raznolikost ponudu izbornih predmeta koji se realiziraju samostalno ili u suradnji sa sastavnicama Sveučilišta. Tako će studenti moći izabrati Akademsko pisanje na engleskom jeziku uz Uvod u jezičnu stilistiku, Kritičko mišljenje, Interkulturalnu komunikaciju i Religije u suvremenim medijima kao i druge navedene kolegije iz studijskog programa. Osobita pažnja dana je praktičnoj nastavi, uz mogućnost sudjelovanja u kreiranju javnopolitičkih kampanja gdje bi primijenili stečena teorijska znanja, nadopunili ih znanjima koje bi im prenijeli mentori i predavači praktičnih znanja koja su važna za uspješan ulazak na tržište rada.

Zanimanje za predmetni studijski program i potporu njegovu pokretanju iskazale su brojne partnerske institucije i tvrtke izvan akademskog sektora. Među njima su jedinice lokalne samouprave, u prvom redu gradovi Split i Kaštela, kao i Splitsko-dalmatinska županija. Potencijalni

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

UPIS NA STUDIJ

Upisna kvota za I. godinu preddiplomskog sveučilišnog studija za akademsku 2022./23. godinu i to za državljane RH i ostalih EU članica s položenom državnom maturom je 25. Na natječaj za upis preddiplomskog sveučilišnog studija Komunikacija i mediji mogu se prijaviti pristupnici koji imaju završenu četverogodišnju srednju školu i položenu državnu maturu. Za upis na preddiplomski sveučilišni studij Komunikacija i mediji u okviru državne mature za predmet Hrvatski jezik i predmet Strani jezik zahtijeva se A razina, a za predmet Matematika B razina. Pripisnicima koji su državljani zemalja članica EU, a koji su državnu maturu položili na materinjem (stranom) jeziku, umjesto predmeta Hrvatski jezik, bodovat će se uspjeh ostvaren na položenom materinjem (stranom) jeziku. U slučaju da je pristupniku engleski jezik bio jezik srednjoškolskog obrazovanja (materinji jezik), umjesto predmeta Engleski jezik vrednovat će se prvi strani jezik kojeg je pristupnik položio na državnoj maturi. Prijava ispita državne mature i prijava za upis na preddiplomski sveučilišni studij Komunikacija i mediji Sveučilišta u Splitu obaviti će se putem Nacionalnog informacijskog sustava prijava na visoka učilišta (NISpVU) kojemu se pristupa na internetskoj stranici www.postani-student.hr. Upis pristupnika koji su ostvarili pravo na upis unutar upisne kvote obaviti će se na temelju rang liste Središnjeg prijavnog ureda (pristupnici s položenom državnom maturom) 21. rujna 2022. godine u vremenu od 10 – 13 sati u zgradi Rektorata, Ruđera Boškovića 31, V. kat.

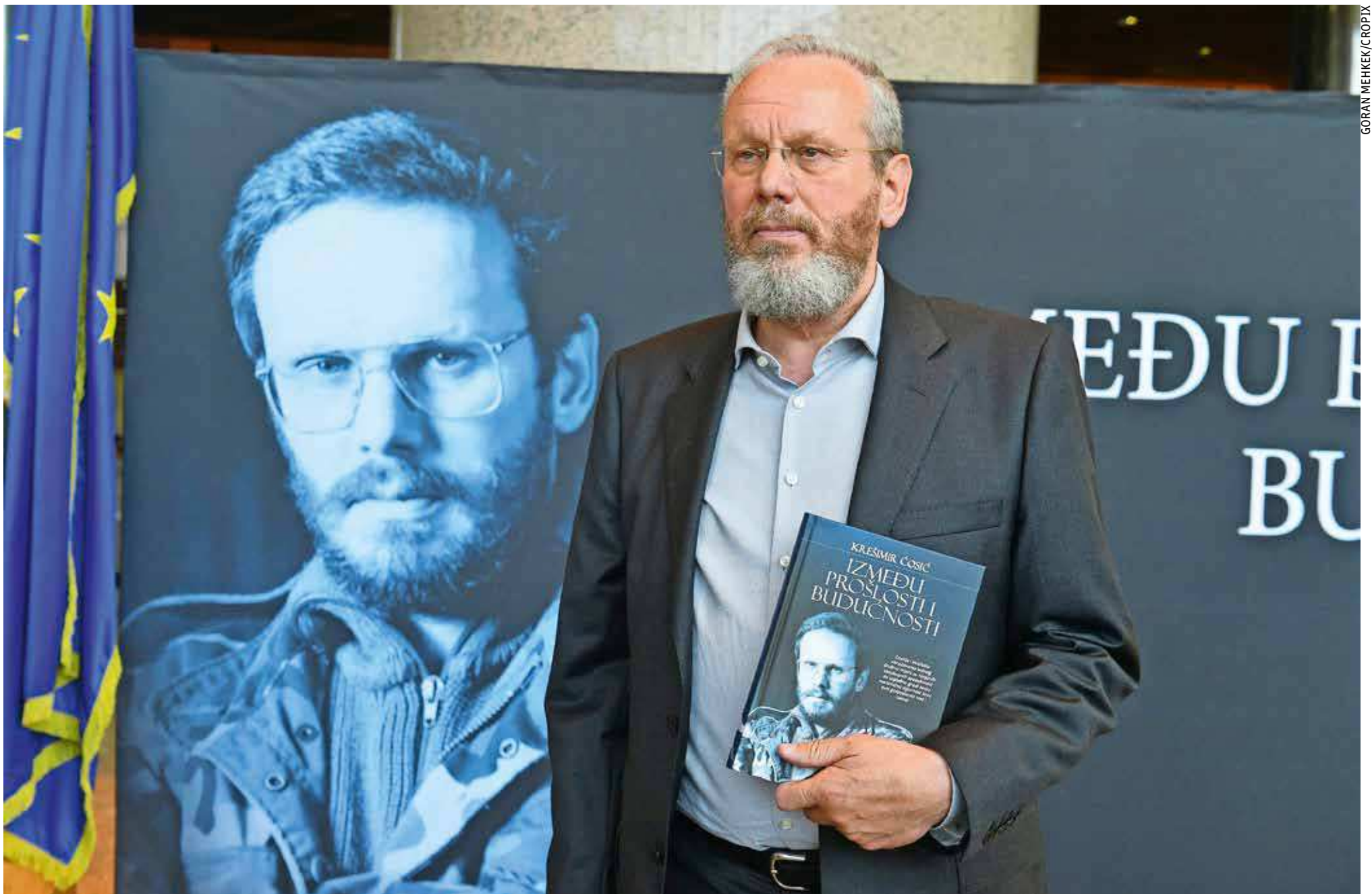
partneri su i brojne javne institucije, strukovne organizacije i udruge posvećene promicanju medijske kulture, slobode javnog priopćavanja i vjerodostojnosti koja je korelat te slobode. Uspostavljena je ili je u planu uspostava suradnje s brojnim medijskim kućama i nakladnicima različitih profila i dometa, od onih lokalnih do nacionalnih, a računa se i na potporu i doprinos medijskih i informativnih servisa velikih tvrt-

ki. Predloženi studijski program potpuno je usklađen s misijom i strateškim dokumentima Sveučilišta u Splitu, u prvom redu sa Strategijom Sveučilišta u Splitu za razdoblje 2021.-2025. godine (usvojena na 45. sjednici Senata 24. ožujka 2021. godine) te provedbenim Akcijskim planom (usvojenim na 47. sjednici Senata 27. svibnja 2021. godine). Pokretanje studija fokusiranog na komunikaciju i medije 21. stoljeća poklapa

se s nekoliko proklamiranih strateških ciljeva Sveučilišta u Splitu, posebice s osuvremenjivanjem studijskih programa u skladu s potrebama našeg vremena i suvremenog društvenog okruženja. Jednako tako, predloženi je studijski program usuglašen i s dokumentom mreže visokih učilišta. Završetkom preddiplomskog studija Komunikacija i mediji studenti stječu kompetencije za rad u javnoj komunikaciji te svim službama koje zahtijevaju stručnjake na području komunikacije. Mogućnost zapošljavanja očekuje se u javnim i državnim institucijama koje imaju odjele u kojima se kreira i provodi medijska politika, medijska strategija, ali i regulacija medijskog sektora – u Hrvatskoj su to prije svega Ministarstvo kulture i Agencija za elektroničke medije. Nakon završetka studija moguće je zapošljavanje u javnim i državnim institucijama, međunarodnim organizacijama i institucijama, u privatnim i javnim zakladama, agencijama za istraživanje javnog mnijenja, u nevladinom sektoru na poslovima analize medijskih objava i analize javne komunikacij, ali i u sektoru kreativnih industrija. Nakon završenog preddiplomskog studija Komunikacija i mediji, moguće je nastaviti studij na velikom broju diplomskih studija koji se nude i u Hrvatskoj i u inozemstvu, u području društvenih ali i humanističkih znanosti, kojima je predznanje o komunikaciji i medijima komplementarno. Ukoliko studenti odluče studij nastaviti u Hrvatskoj, na Sveučilištu u Splitu nudi im se diplomski studij Novinarstvo u suvremenom okolišu, a na ostalim sveučilištima u Hrvatskoj veći broj diplomskih studija iz komunikologije, medija, novinarstva i odnosa s javnošću.

Sveučilište u Splitu je pripremiло i nastavak studija na diplomskoj razini, jer je spreman studij Novinarstva u suvremenim medijima kao odgovor na zahtjev tržišta rada gdje su se mnogi našli u novinarskim redakcijama sa završenim preddiplomskim studijima različitih društveno-humanističkih usmjerenja, a bez adekvatne akademske podloge. Takav novi i suvremeno osmišljen diplomski studij novinarstva nudi potrebna novinarska znanja za rad u sve raznovrsnijim i disperziranim medijskim redakcijama te brojnim aplikacijama kao i velikom broju informacijskih i komunikacijskih platformi.

PROF. KREŠIMIR ČOSIĆ, PROFESOR FAKULTETA ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA I UMIROVLJENI GENERAL-PUKOVNIK:

'STEM-ovci su ključni za jačanje gospodarstva'

FER-ovci su danas svakako najtraženiji na tržištu rada, ne samo u Hrvatskoj, nego i u inozemstvu, jer su svojim obrazovanjem nositelji onoga što nazivamo digitalnom transformacijom - tvrdi prof. dr. Krešimir Čosić

RAZGOVARALA
DIANA BARBARIĆ

Prof. Krešimir Čosić s Fakulteta elektrotehnike i računarstva sve je samo ne tipičan sveučilišni profesor. Već prije početka rata imao je diplomu, magisterij i doktorat na FER-u, posao u Americi, te impresivnu znanstvenu karijeru, a 1991. je sve to ostavio i obukao uniformu ZNG-a te postao dragovoljac

Domovinskog rata. Rijetki su njegovi kolege katedre zamijenili prvom crtom bojišta. Čosić je napravio upravo to, a njegov zanimljiv ratni, ali i poratni put zrcali se i u njegovoj novoj knjizi "Između prošlosti i budućnosti", izdanoj u autorovoj vlastitoj nakladi.

To je knjiga o Domovinskom ratu i ratnim devedesetima, napisana rukom čovjeka koji je bio izravan akter tih događaja. Dosegnuo i čin general-pukovnika Oružanih snaga RH, a od 1996. do 2000. godine bio je zamjenik ministra obrane. Knjiga govori i o tome što je Hrvatska danas i što bi trebala biti. Već na samim koricama knjige stoji Čosićev citat iz knjige: "Znanje i kvaliteta obrazovanja jednog društva mjerila su njegovih sveukupnih sposobnosti da uspješno gradi svoju nacionalnu sigurnost kroz svoj gospodarski rast i razvoj".

Mi smo se fokusirali na drugi dio knjige, onaj koji govori o znanosti i budućnosti Hrvatske. Stoga je prvo pitanje koje smo ovom sveučilišnom profesor, ujedno i članu emeritusu Akademije tehničkih znanosti, postavili kakvi su danas znanje i kvaliteta obrazovanja u RH.

- Vrlo važno, rekao bih, fundamentalno pitanje za svako društvo, kojemu se, nažalost, ne poklanja dovoljna pažnja u našem javnom životu. Bez vrhunskog obrazovanja nema društva znanja, te modernog i tehnološki inovativnog i konkurentnog hrvatskoga gospodarstva. Šangajska ARWU lista za 2022. pokazuje gdje smo glede citiranosti naših znanstvenika, govori o njihovoj produktivnosti s obzirom na njihov broj, kvaliteti našeg obrazovanja... Po tim kriterijima Sveučilište u Zagrebu nalazi se između 401. i 500. mjesta i jedino je naše sveučilište na listi. Čini mi se da je to posljedica hrvatske obrazovne strategije u posljednjih 20 godina koja je dala prednost masovnosti, a ne kvaliteti. O tome sam davno govorio i u Saboru kao saborski zastupnik, da nas takav pristup masovnog otvaranja viših škola i fakulteta gotovo u svakom gradu, umjesto podizanja kvalitete, neće osnažiti kao društvo, nego, naprotiv, osiromašiti... Kvalitetu obrazovanja u svakoj državi određuje i kvaliteta interakcije između sveučilišta, odnosno akademske zajednice i gospodarstva. Globalno konkurentno gospodarstvo traži vrhunsko obrazovanje i potiče sveučilišta na izvrsnost. Ako toga nema, nema ni pravih poticaja za jačanje izvrsnosti na sveučilištima.

Razmišljajući o tim problemima i izazovima za hrvatsko društvo koje je tek nakon završetka Domovinskog rata počelo graditi svoj sustav

vrijednosti, razgovarao sam s predsjednikom Tuđmanom o utemeljenju Akademije nacionalne sigurnosti, kao stožerne obrazovne institucije koja je trebala pomoći u stvaranju nove generacije političkih i gospodarskih lidera ključnih za naš društveni razvoj utemeljen na znanju i visokim tehnologijama. Za te teme nije imao interesa nitko od vodećih hrvatskih političara u proteklih 20-ak godina.

U drugom dijelu knjige bavite se psihološkim posljedicama ratnih trauma među braniteljima. Tvrdite da se primjenom modernih, digitalnih tehnologija mogu unaprijediti dijagnostika i liječenje PTSP-a. Čini li to Hrvatska? I vi ste pokušali u Hrvatskoj napraviti centar izvrsnosti za očuvanje i unaprjeđenje mentalnog zdravlja. Gdje je zapelo?

-Nevidljive rane Domovinskog rata postale su tema koja me je jako zaintrigirala nakon završetka Domovinskog rata kada su se počeli pojavljivati brojni neobjašnjivi suicidi među hrvatskim braniteljima. Iako su ratne strahote daleko iza nas, mnogobrojne su i najrazličitije posljedice rata koje hrvatski branitelji i dalje danas osjećaju, a, nažalost, rat ubija sa zakasnjem i one koji misle da su ga preživjeli. Nove disruptivne digitalne tehnologije koje se temelje prije svega na umjetnoj inteligenciji i strojnom učenju te sve većoj računalnoj snazi i najraznovrsnijim prenosivim senzorima oblikuju digitalnu psihijatriju budućnosti koja ima velike potencijale u jačanju tradicionalne psihijatrije u godinama koje dolaze. S obzirom na naše sustavno obrazovanje na FER-u, bili smo svjesni već prije 20-ak godina da će konvergencija čitavog niza različitih znan-

stvenih disciplina usmjerenih k jačanju mentalnog zdravlja kroz tzv. digitalnu psihijatriju biti u stanju znatno unaprijediti i ubrzati dijagnostičke i terapijske procese u tradicionalnoj psihijatriji. To se danas i događa.

U proteklih 20-ak godina na temu digitalne psihijatrije objavili smo i niz radova u uglednim svjetskim znanstvenim časopisima te uspostavili suradnju sa psiholozima i psihijatrijama s uglednih svjetskih sveučilišta iz Izraela i SAD-a. Već 2005. smo u Dubrovniku organizirali prvu svjetsku konferenciju posvećenu digitalnoj psihijatriji te održali niz predavanja u svijetu od Seula do Washingtona. Unatoč snažnoj potpori NATO-a na utemeljenju NATO centra izvrsnosti u Hrvatskoj za mentalno zdravlje, u nadležnim državnim tijelima u Hrvatskoj nismo pronašli ozbiljnog partnera. Hrvatska nema taj potreban politički transformacijski potencijal za tako velike inovativne razvojno-istraživačke projekte. Drago mi je da ću početkom rujna u Dubrovniku održati jedno predavanje na prvom hrvatsko-kineskom kongresu "Globalna sigurnost, mentalno zdravlje i umjetna inteligencija". Možda Kinezi ipak naprave u Hrvatskoj ono što mi nismo bili u stanju. Pa na kraju - napravili su nam i Pelješki most.

Napisali ste: "U Domovinskom ratu učinili smo ono što je bilo nemoguće mogućim. Nažalost, danas, 26 godina nakon završetka rata, nismo učinili ono što je bilo moguće mogućim. Još sanjamo gospodarski napredniju i snažniju hrvatsku državu u odnosu na onu koju imamo danas." Kako to ostvariti?

-Neka razmišljanja i odgovori

vore na ova fundamentalna pitanja za svaku državu i društvo ponudio sam u zadnjem dijelu knjige. Hrvatska treba novu generaciju lidera za 21. stoljeće. Za ozbiljne strukturne promjene hrvatskoga gospodarstva nedostaje ozbiljna poslovna i politička elita koja će svoja znanja i iskustva stjecati na najuglednijim svjetskim poslovnim školama i koja će biti dio globalne mreže koju grade i razvijaju takve institucije.

Smatrate da Sveučilište treba aktivnije sudjelovati u razvoju Hrvatske te da ljude i talente treba zadržati u zemlji. Kako?

-Sveučilište bi trebalo imati daleko aktivniju i agilniju ulogu u razvoju hrvatskog društva. Hrvatskoj bi trebala Akademija nacionalne sigurnosti. Netko mora preuzeti dugoročno strateško razmišljanje u ovoj državi, a to sigurno nije Vlada s obzirom na svoje mnogobrojne dnevne i operativne urgentne aktivnosti u upravljanju svim važnim društvenim procesima. Za takve potencijalne zadaće Sveučilište bi se trebalo modernizirati kako bi bilo u stanju preuzeti takvu važnu društvenu ulogu na najvišjoj ekspertnoj i znanstvenoj razini. Za to nam treba neka nova generacija lidera za 21. stoljeće i na Sveučilištu.

Sjećam se jednog posjeta izaslanstva MORH-a Izraelu 1998. godine. Pred očima još imam prvi slajd koji su nam pokazali tijekom početka naših službenih razgovora u njihovom Ministarstvu obrane. Na njemu je stajalo: "Mi smo mali teritorijem, nemamo nikakvih prirodnih bogatstava, živimo u pustinji, naša snaga mora biti u našim ljudima, njihovu obrazovanju, znanju, idejama, inovacijama i patentima." Što možemo iz ovoga naučiti?

Ističete važnost STEM područja i način funkcioniranja FER-a? Što to FER čini drukčijim od drugih?

-Iako ekonomska snaga gotovo svake države najviše ovisi o njezinoj znanstvenoj snazi i tehnološkoj inovativnosti i vitalnosti, u Hrvatskoj nijedna inicijativa u pravcu stimuliranja studenata da idu na tehničke fakultete nije imala odgovarajuću društvenu potporu. Svakako, ali i ne samo zbog toga, tehnološki i inovacijski potencijal hrvatskoga gospodarstva danas je vrlo ograničen, a zbog nedostatnih ulaganja u njegovu tehničku i tehnološku modernizaciju ono tehnološki ozbiljno zaostaje te je nekonkurentno i nesposobno za snažniji rast.

Trebamo stvarati radna

mjesta kao društvo, za naše talentirane mlade STEM-ovce, a ne tjerati ih u inozemstvo. Govor bivšeg američkog ministra obrane prof. dr. sc. William Perryja na FER-u u Zagrebu 1998. u tom je kontekstu bio vrlo koristan i instruktivan. "Budućnost pripada onima koji su kreativni i inovativni. Ako Republika Hrvatska želi sudjelovati u gospodarskim profitima visokih tehnologija kao najproduktivnije i najkonjunktornije gospodarske grane budućnosti, onda hrvatska sveučilišta, posebno tehnički fakulteti, moraju u svemu tome imati ključnu ulogu." No, rat za talente, čini mi se, postoji samo u hrvatskom nogometu, ali ne i u hrvatskoj politici! Dakle, STEM-ovci su svakako ključni za jačanje snage našega gospodarstva i njegovo restrukturiranje. Ključni su inženjeri svih struka, dakle ne samo FER-ovci.

Naposlijetku, godinama ste sveučilišni profesor, i sami ste nekad bili student. Kakvi su današnji studenti?

-Naš demografski i genetski studentski potencijal čini mi se da je manje-više isti, no mijenja se okruženje u kojem naši studenti danas žive i rade. Danas imamo Hrvatsku, imamo svoju državu, članicu EU-a, NATO-a i nadam se uskoro i OECD-a, no mislim da naši studenti o tome previše i ne razmišljaju. Oni su rođeni kad je rat već davno završio. Svakako, kao profesor mogu govoriti samo o FER-ovcima koji su danas svakako najtraženiji na tržištu rada, ne samo u Hrvatskoj, nego i u inozemstvu, jer su svojim obrazovanjem nositelji onoga što danas popularno nazivamo digitalnom transformacijom. Čini mi se da su oni danas kao

pojedinci uglavnom fokusirani na traženje prije svega atraktivnih i dobro plaćenih poslova, što je i potpuno razumljivo za mlade ljude. Osim toga, oni svakako traže nove izazovne poslove, traže i određenu odgovornost, kao i sve češće slobodu i mogućnost samostalnog donošenja odgovarajućih odluka kao stručnjaci.

Sloboda odlučivanja talentiranim pojedincima daje potreban prostor za inicijativu, kreativnost i inovacije, što je izuzetno važno za gospodarstvo utemeljeno na inovacijama i novim tehnologijama. Nadalje, poslovi u javnom sektoru sve ih manje zanimaju zbog neusporedivo manjih plaća u odnosu na privatni sektor, prevelikog utjecaja politike na njihove karijere, bitno manje atraktivne inženjerske poslove, ograničene apsorpcijske sposobnosti javne uprave za vođenje profesionalnih karijera mladih talentata, ograničene mogućnosti napredovanja sukladno svojim sposobnostima i talentu. Izvrsnost se danas jako dobro plaća u privatnom sektoru, ali ne i u javnom sektoru. Teško je očekivati da će najbolji studenti ostati na fakultetu kada u privatnom sektoru mogu dobiti dva do tri puta veću plaću. Plaće od dvije tisuće eura nisu baš neuobičajene čak i za početnike, naravno ako su izvrsni. Svakodnevno sam svjedok takvih procesa i u svom laboratoriju i među svojim doktorandima. Isto tako, mnogi od njih već u ranim godinama studija mogu pristojno zarađivati kroz dodatne honorarne poslove. Sve to utječe na kvalitetu njihova obrazovanja i na ozbiljan znanstvenoistraživački rad, koji zahtijeva velike napore i odricanja.

SEDMI MATEMATIČKI KONGRES NA SPLITSKOM PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKOM FAKULTETU

Važna rasprava o teorijskoj i primijenjenoj matematici

Kongres tematski pokriva sve najvažnije matematičke grane što je specifičnost koju imaju samo najveće konferencije na kojima sudjeluju matematičari iz različitih područja, objasnila je prof. Borka Jadrijević

Na znanstvenom skupu okupilo se više od 200 sudionika

Piše

MILA PULJIZ

Sredinom lipnja u Splitu je na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu održan 7. hrvatski matematički kongres u organizaciji Hrvatskog matematičkog društva, Splitskog matematičkog društva i PMF-a kao domaćina skupa. Na znanstvenom skupu okupilo se više od 200 sudionika, hrvatskih i stranih matematičara s različitih znanstvenih i visokoškolskih institucija iz svih dijelova svijeta. Na svečanom otvorenju sve sudionike je pozdravio rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić, a u ime organizatora prof. Borka Jadrijević, predsjednica SMD-a, prof. Milica Klaričić Bakula, predsjednica znanstvenog odbora, prof. Nikola Koceić-Bilan, dekan PMF-a i prof. Vesna Županović, predsjednica HMD-a. U sklopu svečanosti otvorenja dodijeljena je i nagrada HMD-a "Ante Mimića" za najboljeg mladog matematičara (do 35 godina starosti) za iznimni znanstveni doprinos u matematici u prethodnom četverogodišnjem razdoblju koja je pripala doc. Slavenu Kožiću.

- Jedna od posebnosti ovog znanstvenog skupa je i okupljanje svih hrvatskih matematičara iz zemlje i inozemstva na jednom mjestu kako bi izložili svoje najnovije rezultate, ali i razmijenili ideje iz različitih područja teorijske i primijenjene matematike. Kongres tematski pokriva sve najvažnije matematičke grane što je specifičnost koju imaju samo najveće konferencije na kojima sudjeluju matematičari iz različitih područja - objasnila je prof. Jadrijević.

U sklopu Kongresa predstavljen je međunarodni znanstveni časopis Acta Mathe-

Na okruglom stolu istaknut je problem deficita nastavnika matematike, rapidni pad interesa za matematičke nastavničke studije i velika zastupljenost nekvalificiranih osoba u sustavu obrazovanja

matica Spalatensia u izdanju splitskog PMF-a i SMD-a. Na Kongresu je održan i okrugli stol o odabranoj aktualnoj temi vezanoj za matematičku akademsku zajednicu.

- Okrugli stol se odvijao na temu Matematičko obrazovanje. Istaknuta je problematika deficita nastavnika matematike, rapidni pad interesa za matematičke nastavničke studije kao i ogromna zastupljenost nekvalificiranih osoba u sustavu obrazovanja koji se zapošljavaju na mjestima učitelja i nastavnika matematike - kazao je dekan PMF-a, prof. Koceić-Bilan. Voditelji okruglog stola iznijeli su alarmantne podatke i sve dosadaš-

nje aktivnosti koje su poduzete u ublažavanju posljedica ovoga problema, a jači i odlučniji angažman cijele hrvatske matematičke zajednice skupa s Ministarstvom znanosti i obrazovanja istaknut je kao imperativ. Riječ je o odgovarajućim stimulirajućim mjerama koje bi privukle potencijalne studente nastavničkih studijskih programa matematike, bitno većim stipendijama, kao i boljim društvenim položajem nastavnika, a sve kako bi se zadovoljilo tržište rada koje vapi za kvalificiranim nastavnicima matematike. Zaključeno je da i matematička akademska zajednica mora dati svoj doprinos ujednačavanjem i relaksacijom matematičkih studijskih programa nastavničkog predznaka na sva četiri sveučilišta na kojima se oni izvode (Split, Zagreb, Rijeka i Osijek). U svjetlu provedene rasprave odlučeno je da se osnuje operativno povjerenstvo matematičara s ova četiri sveučilišta koje bi donijelo strategiju i plan provedbe navedenih zaključaka.

"U pripremu i organizaciju Sedmog hrvatskog matematičkog kongresa mnogi članovi Organizacijskog odbora uložili su jako puno vremena i truda, ali se, prema reakcijama sudionika, sav trud isplatio. Opći je dojam da će se budući organizatori Hrvatskih matematičkih kongresa morati jako puno potruditi da bi parirali Splitu", dodala je prof. Jadrijević.

'Naši najbolji studenti u tišini odlaze u inozemstvo...'

Danas sve više prevladava interes za društvene znanosti, što je s jedne strane dobro, no ipak za jačanje snage našega gospodarstva ključni su inženjeri svih struka te posebno STEM-ovci. Naš demografski potencijal je vrlo ograničen, tako da npr. visoke obrazovne kriterije koje zahtijevaju studiji fizike, matematike, FER-a ili FSB-a u Hrvatskoj može zadovoljiti ne puno više od 2000 srednjoškolaca, tvrdi prof. dr. Krešimir Čosić te nastavlja da mu je neshvatljivo da o najboljim studentima nitko ne vodi računa kada diplomiraju, nego oni u miru i tišini odlaze u inozemstvo ili su predmet interesa i zaposlenja malih inozemnih kompanija za koje rade preko interneta.

- Nevjerojatno je da država za te ljude nema baš nikakva interesa. U skladu s time bio bi i zaključak mog nedavnog i razočaravajućeg sastanka u MORH-u s ministrom obrane. Nevjerojatno i neshvatljivo je da mi dajemo milijardu eura za nove borbene avione, dakle za plaće francuskih inženjera, stručnjaka i znanstvenika, no nismo spremni dati ni najmanji djelić tog iznosa za plaće naših najboljih inženjera. U takvim okolnostima naši mladi talentirani inženjeri koji su ili doktorirali, ili su bili pred doktoratom morali su odustati od rada na znanstvenoistraživačkom projektu iz Europskog obrambenog fonda u suradnji s francuskim 'Dassaultom', proizvođačem borbenog zrakoplova Rafale. To govorim kao netko tko se razumije u ta pitanja i na kraju doktorirao sam na razvoju digitalnih simulatora leta na FER-u još ranih 80-ih, te radio u Americi na Aerospace Departmentu, Sveučilišta Ann Arbor u Michiganu - tvrdi prof. dr. Krešimir Čosić.

SINIŠA OPIĆ, DEKAN UČITELJSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, UOČI NOVE ŠKOLSKE I AKADEMSKE GODINE

Dignitet učitelja davno je izgubljen

Autonomija sveučilišta zajamčena je Ustavom Republike Hrvatske i nikako nije dobar pokušaj kontrole sveučilišta od strane resornog ministarstva, odnosno politike

RAZGOVARAO

BRANKO NAD

Kako se približava početak nove školske godine, tako raste i strepnja hrvatskih prosvjetara, učenika, pa onda i njihovih roditelja, od eventualnog novog vala koronavirusa. Nekih novih epidemioloških mjera, novog lockdowna. A samim time i vraćanja u modele online nastave.

Htjeli mi to priznati ili ne, dvije epidemiološke godine ostavile su veliki trag na mentalno zdravlje naše djece i mladih, kao i veliku rupu u znanju. Jer, koliko god bila dobro izvedena, nijedna forma online nastave ne može zamijeniti boravak u razredu i neposrednu komunikaciju s učiteljem.

Učitelji su u proteklome periodu samoinicijativno, u manjoj mjeri i organizirano, stjecali neke nove vještine, kompetencije iz digitalnih područja. Zanimalo nas je kako gledaju na cijelu COVID priču i kako za nova vremena spremaju buduće prosvjetare u hramu hrvatskog učiteljstva, na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Pandemija je potaknula korjenite promjene u cjelokupnom društvu, a posebno u području odgoja i obrazovanja, govori za Universitas dekan prof. Siniša Opić. Nastavlja kako nitko od nas nije bio pripremljen za izazov pandemije, restrikcija koje su slijedile, a ujedno i potresa koji su zadesili Republiku Hrvatsku.

– Međutim, bitak vremena

zahtijeva učešće u ovoj povijesnoj situaciji jer, naposljetku, ne očekuje se od nas da budemo najbolji, nego da damo najbolje od sebe.

Upravo se to i dogodilo, kako među nastavnicima, a posebno među studentima. Shvatili smo da možemo zajedno pronalaziti rješenja za izazove za koje nismo niti znali da postoje. Rješenja se nisu pronalazila u udžbenicima, nego svakodnevno, sinergijom svih zaposlenika. Pandemija nas je osnažila, probudila u nama dobroćinstvo, zatimla partikularne efemerne interese, a naglasila ono što “university” i znači – zajedništvo.

Spomenuta pandemija, lockdowni, nastava na daljinu, pa onda i potres te sav stres prouzročen tom tragedijom... Jesu li te dvije godine najteže razdoblje za hrvatske profesore, studente, znanost i obrazovanje od vremena Domovinskog rata?

– Nikad nije bilo izazovnije studirati niti biti profesorom kao u protekle dvije godine. Zaista, ovo je najteže vrijeme od Domovinskog rata. Ali, usprkos svemu, Učiteljski fakultet napravio je značajne iskorake u organizaciji novih studijskih programa, procesu obnove zgrada oštećenih potresom, humanitarnim aktivnostima, promidžbom Učiteljskog fakulteta i učiteljske profesije, utjecajem na zakonsku regulativu u području odgoja i obrazovanja, tj. na obrazovne politike... Nismo niti mogli pretpostaviti u što će nas pretvoriti kognitivni dodir s ne-

svakidašnjom stvarnošću. Mišljenja sam da nas je “izazov” osnažio, rasplamsao plamen snage da sve možemo prebroditi, jer, naposljetku, čovjek ne stvara kad mu je dobro, nego kad mu nije dobro, kad ga biju nedaća i bol... “Odiseja” je napisana iz mraka, Devetu simfoniju napisao je genijalni um da nadjača buku prostaka oko sebe... Zaključno, shvatili smo da nema prepreke koju ne možemo prijeći!

Koje su nove kompetencije našim učiteljima i prosvjetarima zatrebale tijekom pandemije?

– Gotovo preko noći prešli smo na sustav učenja na daljinu, koristili smo digitalne platforme i medije. Više nije

bila stvar postotka korištenja navedenih sustava, platformi, nego su one postala naša svakodnevnica.

Niz preporuka nadležnih državnih tijela, sveučilišta... u vrlo kratkom vremenu od svih profesora, učitelja i studenata zatražili su korištenje tehnologija.

Te novostečene digitalne kompetencije i danas u post-COVID razdoblju donose mnoge koristi. Učiteljski fakultet je, osim službenog sustava LMS (Learning Management System), razvio i svoja dva interna (2C02, Edie) kao sustav podrške provedbi nastavnog procesa; ne samo za nastavu, nego i za edukaciju studenata kako poučavati s takvim su-

stavima.

Kakav mora biti učitelj 21. stoljeća, čemu ga sve Učiteljski fakultet mora naučiti?

– Učitelj 21. stoljeća treba pripremati djecu za tehnologije i znanja koja još ne postoje, za rješavanje izazova i problema za koje još ne možemo pretpostaviti da će nastati. Njegova je misija zapaliti iskru intelektualne čeznutljivosti kod djece, rasplamsati dobroćinstvo. Usmjeriti ih na timski rad, na otkrivanje, ljepotu učenja, znanosti, umjetnosti. Smisao obrazovanja nije primarno reprodukcija naučenog, nego stvaranje novog, “upgrade” postojećeg.

Često u svojim istupima spominjete “obrazovnu revo-

luciju”. Na što točno mislite?

– Vrijeme u kojem živimo obilježava četvrta industrijska revolucija, industrija 4.0 (čak i tzv. 5.0), koja je kreirala strukturalne promjene u društvu, na tržištu, u omjeru kapitala i rada, konkurentnosti... No u obrazovanju još od Jana Amosa Komenskog (otprije 370 godina) nije došlo do tektonskih iskoraka. Vrijeme prije pandemije sve je više razvijalo digitalne medije i njihovu ulogu i primjenu u obrazovanju. Danas u (post) COVID vrijeme zakoračili smo u “obrazovnu revoluciju”, koja je za vrijeme pandemije razvila sustave učenja na daljinu, alate, postupke, metode, medije do granica “vlastite samodostat-

“

Učitelj 21. stoljeća treba pripremati djecu za tehnologije i znanja koja još ne postoje, za rješavanje izazova i problema za koje još ne možemo pretpostaviti da će nastati

“
Odgoj je najsloženiji fenomen društva, jedno od njegovih najopasnijih područja, jer kad odgoj zakaže, znamo što se događa; anarhija, ubojstva, ratovi. . .

nosti”. Puno toga u obrazovanju više neće biti isto. Zakoracili smo u “opasno” područje da tehnologije i mediji preuzmu dominat u obrazovanju, ali, još pogubnije, i u odgoju. Morat ćemo definirati granice do koje želimo da “Google” obrazuje (odgaja) djecu, da se odgovori propituju, a ne da su determinirani “istinama” u “fake” medijima. Morat ćemo odgovoriti na virtualnu stvarnost cjelokupnim habitusom.

Materijalni i društveni status učitelja nikad nije bio na nižim granama. Kako gledate na činjenicu da vladajući nikako da shvate kako ulaganje u obrazovanje i znanost, učitelje i profesore, nije trošak, nego investicija za budućnost države?

-Dugi niz godina ponavljam da je ulaganje u obrazovanje (učitelje i nastavnike) najbolja investicija društva. Društvo koje ne ulaže u učitelja ulagat će u penološki sustav, represivni aparat. Iako zvuči pejorativno, činjenično je točno. Ovdje nije riječ samo u novoj materijalnoj vrijednosti koje stvara obrazovanje, nego je riječ o nečemu još važnijem. To je odgoj, koji je nadređen pojam obrazovanja. Odgoj je najsloženiji fenomen društva, jedno od njegovih najopasnijih područja, jer kad odgoj zakaže, znamo što se događa; anarhija, ubojstva, ratovi... S druge strane, odgoj je znanstveno vrlo teško eksplikatoran zbog nebrojivosti varijabli koje unosimo u stohastičke modele. Osim obrazovanja, učitelj ima izuzetnu ulogu u odgoju djece. Posebno danas, kad djecu sve više odgajaju mediji, virtualna stvarnost, vršnjaci, kad se obitelj raspada (svaki n-ti brak u RH se raspada)... Tko nam odgaja djecu?

Odlikaši i pritisci roditelja

U jeku posljednje afere s ocjenama, ali i lošim rezultatima državne mature, pa onda i PISA testova, moram vas kao dekana fakulteta koji obrazuje buduće učitelje pitati – gdje griješimo, što radimo pogrešno?

-U današnjoj obrazovnoj paradigmi previše je naglasak stavljen na materijalna znanja, za razliku od funkcionalnih. Previše vremena trošimo na učenje nepotrebnih, promjenjivih podataka, činjenica, datuma, imena... I ne bi to bio problem kad bismo ih mogli povezivati u koherentan ili čak nekoherentan sustav. Kad bismo usmjeravali učenike da propituju ono što ih poučavamo, da nadograđuju isto. Dane reproduciraju samo ono što piše u knjigama i priručnicima, da ne uče napamet. Da u moru nepotrebnih činjenica ne mogu prepoznati ono esencijalno na čemu sve počiva. Problem je što se znanje u sve kraćem vremenu multiplicira, a škola kao da se trudi sve to obuhvati

Zakonske promjene i autonomija

Što očekujete od novog zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti? Akademski zajednica, naročito zagrebačkoga sveučilišta, protivi se donošenju zakona u ovakvome obliku...

-Puno je nesuglasica u Prijedlogu novog zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti. Prije svega, riječ je o napadu na autonomiju sveučilišta, diskrepanciji u području financiranja, napredovanja, novih zapošljavanja... Također, Bolonjske povelje i Lisabonske konvencije nisu inkorporirane u zakone.

No ništa nije dihotomno, pa želim vjerovati da će se naći mudrosti i sjesti za stol (ovalni) i pronaći kompromisna rješenja. Nije to na tragu “Finneganova bdjenja” Jamesa Joycea da se teško može razumjeti, ovo je više problem nadmoći politike nad sveučilišnom zajednicom.

No siguran sam da se možemo dogovoriti i da će rezultat biti kompromisan.

Što za vas znači izraz “autonomija sveučilišta”?

-Autonomija sveučilišta podrazumijeva legitimno pravo sveučilišta da autonomno regulira svoje aktivnosti i unutarnje odnose. Štoviše, autonomija sveučilišta zajamčena je Ustavom Republike Hrvatske.

Sveučilišta u Republici Hrvatskoj stožerni su sustav razvoja Republike Hrvatske; ekonomskom, znanstvenom, umjetničkom... i nikako nije dobar pokušaj kontrole sveučilišta od strane resornog ministarstva, odnosno politike.

Nije potrebno to tumačiti kao oponentni stav prema postojećoj političkoj strukturi, nego kao stav prema bilo kojoj političkoj opciji u budućnosti koja bi pokušala kontrolirati sveučilišta, odnosno ograničiti njihovu autonomiju.

Poruka novome rektoru

Pred novoizabranim rektorom Sveučilišta u Zagrebu prof. Stjepanom Lakušićem izazovno je vrijeme, ali i jedinstvena prilika da Sveučilište u Zagrebu usmjeri u europske i svjetske okvire prepoznatljivosti. Sveučilište u Zagrebu s 34 sastavnice ogroman je nacionalni potencijal razvoja društva u cjelini. Zasiurno će biti naglasak na jačem povezivanju znanosti i industrije, kao što to čine i najprestižnija svjetska sveučilišta. Nomen est omen, 1667. jamstvo je kvalitete i prepoznatljivosti, ali i imperativ daljnjeg razvoja. Sveučilište u Zagrebu treba se usmjeravati na financijsku samoodrživost, a pomoću sinergije s industrijom, paletom studijskih programa na engleskom jeziku namijenjenih strancima, nositeljstvom najprestižnijih kompetitivnih projekata sastavnica... učinit će Republiku Hrvatsku izvoznikom znanja i visokih tehnologija, a time privući velike svjetske korporacije.

ti. Nije toliko problem zapamtiti nešto, još veći je problem zaboraviti (ne)što.

Kako biste vi stali na kraj poplavi odlikaša?

-Fetiš prema odličnim ocjenama (5.0; a ne podrazumijeva industrijsku revoluciju) razvio je naš obrazovni sustav. Sada svi trpimo zbog toga: učenici jer se na njih vrši pritisak, posebno od roditelja; učitelji jer na njih vrše pritisak roditelji (a i učenici) i naposljetku i roditelji jer se uspoređuju s drugima i shvaćaju da je ocjena od prevažne uloge za budućnost njihova

djeteta. No to je pogrešan pristup. Noam Chomsky jasno naglašava štetnost rangiranja i ocjenjivanja učenika, ali i učitelja, gdje se učenje svodi na pripremu za testiranje. Nije nužno loše da određeni učenici imaju briljantan uspjeh, ali je loše da svi moraju biti briljantni. Rješenje za osnovnu školu leži u ukidanju numeričkog obrazovanja u nižim razredima (kao u većini skandinavskih zemalja), dok je u višima sinergija numeričkog i opisnog. Državna je matrica standardizirani instrument koji sve učenike stavlja

pred isti test, iako smo svjedoci da određeni odlikaši “zapiču” na maturi. Očigledno ocjena ne zadovoljava ni motivacijsku, prognostički niti dijagnostičku funkciju. I čemu nam onda služi?

Biste li morali buduće učitelje podučiti kako se nositi s pritiscima roditelja i svojih nadređenih?

-Na Učiteljskom fakultetu uvode se novi kolegiji koji omogućavaju stjecanje kompetencija za navedene izazove. Jasno je da je dignitet učitelja davno izgubljen, što je očigledno i u visini njihovih primanja. Roditelji daju svojim učiteljima one najvrjednije u svojem životu, a to su njihova djeca. Nema potrebe sumnjati u kompetenciju i objektivnost učitelja s dokimološkog aspekta. Da je to izuzetno važno područje kurikula, dokazuje i to da Učiteljski fakultet u svojim studijskim programima ima kolegije koji se explicite odnose na navedeno područje. Naposljetku, ne treba zaboraviti da je ocjena procjena zajedničkog rada učitelja i učenika. Zar ne?

Jedino straha treba se bojati

Što očekujete od jeseni, nove akademske godine? Bojite li se novih korona-restrikcija?

-Ljepota je života, osim u njegovoj prolaznosti, i u njegovoj nepredvidljivosti. S koronom moramo naučiti živjeti i nećemo je iskorijeniti. Stvar je suživota i kontrole koje ima ili će imati na naše živote. Mislim da nam predstoje veći izazovi, a odnose se na moguću recesiju, krizu uvjetovanu nestašicom energenata. To uvijek ima reperkusije na odgoj i obrazovanje, posebno u materijalnom smislu. Ne treba se ničega bojati jer kroz povijest se pokazalo da su određene anomalije u društvu prilika za uspjeh. A s druge strane, kako kaže Ruth Benedict, “uspjeh je najopasnija stvar koja vam se može dogoditi”. Jedino čega se trebamo bojati je sam strah. Ja se osobno ničega ne bojim, što više, zahvalan sam za ovu bajku života, vjerojatnost samog življenja...

Kada možemo očekivati instalaciju Spomenika djeteta u dvorištu fakulteta?

-Spomenik djetetu, skulpturu djetetu, svečano ćemo otkriti u povodu dana Učiteljskog fakulteta, odnosno Svjetskog dana učitelja, 5. listopada 2022. godine. Postolje je pripre-

“
Fetiš prema odličnim ocjenama razvio je naš obrazovni sustav. Sada svi trpimo zbog toga

mljeno, skulptura je gotova i nalazi se u ateljeu Likovne akademije. Još iščekujemo posljednju dozvolu Grada Zagreba i priredit ćemo svečano otkrivanje. Tim činom Sveučilište u Zagrebu i Grad Zagreb dobivaju novi spomenik posvećen djetetu. Želim zahvaliti svima koji su sudjelovali u projektu u interesu naše djece. Učiteljski fakultet ujedno je u povodu obilježavanja stogodišnjice posadio 100 stabala za 100 godina i time stvorio park-šumu u centru Zagreba. Spomenik djetetu sljedeća je aktivnost UF-a.

Lani je održan prvi Advent Sveučilišta, na kojem su vaši studenti vodili glavnu riječ i iznijeli glavninu tereta. Obćali ste da će ovogodišnji Advent biti duplo veći. Što nam sve pripremate?

-Prošle godine obilježili smo jedan od najljepših Adventa na području Zagreba u kojemu su sudjelovali studenti Sveučilišta u Zagrebu. Studenti su prikupili pozamašna sredstva za pomoć Dječjoj kući Zagreb iz Nazorove te udruzi “Mali zmaj” za pomoć djece bez roditeljske skrbi i lošijeg socioekonomskog statusa. Osim Učiteljskog fakulteta, u Adventu su sudjelovale i sastavnice Sveučilišta u Zagrebu: Fakultet elektrotehnike i računarstva, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Prirodoslovno-matematički fakultet, Građevinski fakultet, Tekstilno-tehnološki fakultet, Medicinski fakultet, Pravni fakultet, Fakultet šumarstva i drvne tehnologije, Grafički fakultet i drugi, kao i pripadajući studentski zborovi i udruge. Ove godine planiramo pripremiti duplo veći Advent studenata Sveučilišta u Zagrebu, u Savskoj 77. Studenti su počeli s pripremanjima i očekujemo veći broj fakulteta koji će sudjelovati te brojne aktivnosti i božićne sadržaje. Naravno, kao i prošle godine, sve će biti u humanitarne svrhe. Očekujemo vas!

Obrazovna reforma, uvijek i opet iznova

Tijekom proteklih godina već je nekoliko puta pokretana, od vlastodržaca uvijek najavljivana “velika i korjenita” reforma obrazovanja, ali nikad do kraja, čini mi se...

Reforma obrazovanja kontinuirani je proces koji nije potrebno teatralno započinjati. To je proces koji je trajan, a odgovornost je na vlastodršcima da osiguraju uvjete za njezinu provedbu. Obrazovanje je od najvišeg nacionalnog interesa i ne smije se promatrati s ekonomskog stajališta kao trošak. Ulaganje u obrazovanje najbolja je investicija svakog društva jer svaki uloženi euro mnogostruko se vraća. No obrazovanje nije startup tvrtka, niti d.o.o., gdje se u kratkom vremenu očekuje povrat financijskog uloga i nova dobit. Rezultat obrazovanja, na primjer ove godine, bit će vidljiv kad nam djeca odrastu i postanu nositelji društva (za 20 i više godina). Djeca koja su danas u osnovnoj školi za dvadesetak godina nosit će i razvijati naše društvo. Sad je odgovornost na nama.

Kako gledate na činjenicu da svaka nova vlast, svaki novi ministar pokreće neku svoju novu reformu, uvijek krećući iznova, od početka?

Povijest kao da kod nas počinje iznova sa svakim novim obrazovnim ministrom.

Obrazovanje mora biti nadređeno bilo kojoj političkoj garnituri bez obzira na njihove opredijeljenosti, svjetonazore, načela i sl. Moramo se složiti u vezi s nacionalnim konsenzusom da promjena jedne političke vladajuće garniture ne implicira razrješenje stručnjaka u području obrazovanja. Tu moramo biti složni jer je riječ o nacionalnom pitanju. Mislim da nije potrebno prebaciti odgovornost za manje uspješne reforme obrazovanja isključivo na aktualne ministre. Da bi određena reforma uspjela, potrebno je uključiti sve dionike u tom procesu. Svi reformski pokušaji neuspjeli su jer su u proces bili premalo uključeni oni koji su nositelji kvalitete, a to su učitelji. Glas i iskustva učitelja u sinergiji s njihovim permanentnim usavršavanjem kamen temeljac su za uspjeh reforme.

PRIMA INICIJATIVA

Na Sveučilištu u Splitu započela dva zanimljiva PRIMA projekta

Za financiranje su pozitivno ocijenjeni projekt istraživanja germplazme petrovca (motara) s područja Sredozemlja i projekt o korištenju međuosjeva unutar nasada bajama kao integrirane strategije, pomažući u prilagodbi sustava male poljoprivrede klimatskim promjenama i povećanju prihoda poljoprivrednika

Pisu: izv. prof. dr. sc. IVANA GENERALIĆ MEKINIĆ i izv. prof. dr. sc. FRANE STRIKIĆ

Održivo upravljanje sustavima prehrane i opskrbe vodom na mediteranskom području od iznimne je važnosti, osobito posljednjih nekoliko godina kada se zbog klimatskih promjena, političke nestabilnosti i brzorastućeg stanovništva suočavamo s ozbiljnim nestašicama vode koje utječu na sve segmente ljudskog života. Stoga, zajednička programska inicijativa Partnerstvo za istraživanja i inovacije na mediteranskom području (PRIMA), koju vode države sudionice iz Europske unije i južnog Mediterana, osnovana je s idejom pojačavanja euro-mediteranske suradnje u području istraživanja i inovacija.

PRIMA je uspostavljena kao javno-javno partnerstvo koje se dijelom financira iz okvirnoga programa Obzor 2020., a dijelom iz financijskih doprinosa država sudionica. Zajedničku programsku inicijativu PRIMA trenutno čini 19 partnerskih zemalja, a Republika Hrvatska je sudionica od 2017. godine. PRIMA inicijativa kao strateški cilj ima izgradnju istraživačkih i inovacijskih kapaciteta, kao i razvijanje znanja i zajedničkih rješenja upravljanja vodom i poljoprivredno-prehrambenim sustavima u mediteranskoj regiji, čime bi isti postali djelotvorniji, isplativiji i održiviji, a sve u svrhu poboljšanja zdravlja, blagostanja i društveno-kulturnih uvjeta

stanovništva, kao i poticanja gospodarskog rasta.

Osam operativnih ciljeva inicijative PRIMA je sažeto u tri glavna stupa: 1) održivo upravljanje vodom u sušnim i djelomično sušnim područjima, 2) održivi sustavi poljoprivrede u ograničenim uvjetima mediteranske regije te 3) lanac vrijednosti mediteranske prehrane za regionalni i lokalni razvoj.

U sklopu rezultata PRIMA poziva 2021. dva projekta na kojem je partner pozitivno su ocijenjeni za financiranje od strane nadležnog nacionalnog tijela, i to projekt pod nazivom "Innovative sustainable organic sea fennel (*Crithmum maritimum* L.) – based cropping systems to boost agrobiodiversity, profitability, circularity, and resilience to climate chan-

ges in Mediterranean small farms" (SEAFENNEL4MED) na kojem je voditelj istraživačke grupe izv. prof. Ivana Generalić Mekinić s Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu, a partnerska institucija je i Institut za jadranske kulture i melioraciju krša s voditeljem dr. sc. Branimirom Urličem, te projekt pod nazivom "Valorization of Mediterranean Almond orchards through the use of intercropping integrated strategies" (VALMEDALM) na čijem čelu je izv. prof. Frane Strikić sa Sveučilišnog odjela za studije mora.

SEAFENNEL4MED

Cilj projekta SEAFENNEL4MED je istraživanje germplazme petrovca (motara) s područja Sredozem-

lja koja je dobro prilagođena mediteranskom podneblju i klimatskim uvjetima (npr. nedostatak vode, uvjeti visokog saliniteta) za razvoj novih i održivih sustava ekološkog uzgoja, koji mogu povećati otpornost poljoprivrednih sustava korištenjem agroekoloških principa koji doprinose nultim onečišćenjem; i u konačnici, s obzirom na ograničenja resursa i samog okoliša, ciljevi projekta su poboljšanje stabilnosti proizvodnje hrane i povećanje prihoda proizvođača.

Specifični ciljevi projekta su: 1) selekcija ekotipova petrovca dobro prilagođenih mediteranskom podneblju; 2) uvođenje održivih sustava uzgoja za ekološku proizvodnju petrovca na po-

području Mediterana; 3) razvoj novih ili poboljšanje postojećih visokovrijednih proizvoda od ekološki uzgojenog petrovca; 4) istraživanje potencijala nusproizvoda uzgoja i prerade petrovca u proizvodnji funkcionalne hrane/nutraceutika/poboljšivača tla; 5) demonstracija društveno-ekonomskih koristi, utjecaja na okoliš i održivosti predloženih inovacija te 6) diseminacija održivih rješenja za uzgoj i proizvodnju petrovca na području Mediterana.

Navedeni ciljevi će se postići zahvaljujući snažnoj sinergiji između osam projektnih partnera iz pet mediteranskih zemalja (Italija, Hrvatska, Francuska, Tunis, Turska), a koji uključuju javna sveučilišta, znanstvene

institute, istraživačke organizacije, te proizvođača i prerađivača petrovca. Početak projekta SEAFENNEL4MED obilježen je održavanjem kick-off sastanka projektnih partnera 15. lipnja 2022. u botaničkom vrtu "Selva di Gallignano" u sklopu Politehničkog sveučilišta regije Marche, Ancona (Italija). Koordinator projekta je talijanski partner (Politehničko sveučilište regije Marche, Ancona, voditeljica projekta prof. dr. sc. Lucia Aquilanti), a projektni konzorcij uključuje Centar za istraživanje hrane i prehrane (Italija), Sveučilište u Splitu i Institut za jadranske kulture i melioraciju krša (Hrvatska), Sveučilište u Brestu (Université de Bretagne Occidentale, Francuska), Nacionalni istraživački institut za ruralni inženjering, vodu i šume (INRGREF, Tunis) i Sveučilište u Izmiru (Turska).

Trajanje projekta je 36 mjeseci – počevši od 30. svibnja 2022. i ukupno je financiran u iznosu od 964.600 eura.

Na Sveučilištu u Splitu, uz voditeljicu projekta, Ivanu Generalić Mekinić, projektni tim čine i izv. prof. Vida Šimat (SOSM), doc. Danijela Skroza (KTF), izv. prof. Olivera Politeo (KTF), izv. prof. Ivica Ljubenković (PMF) i asistentica Linda Bazina (PMF).

VALMEDALM

Mediteranska regija ima jake poljoprivredne tradicije povezane s konvencionalnim agronomskim praksama. U raznim zemljama takve prakse nisu učinkovite zbog klimatskih promjena,

PRIVATNI ALBUM

što dovodi do smanjenog prinosa voća i produktivnosti, a time i do smanjenog ekonomskog povrata za lokalne poljoprivrednike. Cilj projekta VALMEDALM je korištenje međusjeka unutar nasada bajama kao integrirane strategije, usklađene s ekonomskim, društvenim i ekološkim aspektima, a koja se provodi u cijelom mediteranskom bazenu, pomažući u prilagodbi sustava male poljoprivrede klimatskim promjenama i povećanju prihoda poljoprivrednika, posebno u onim zemljama s nižim prijavljenim rezultatima produktivnosti i valorizacije. Za postizanje ovih ciljeva bit će implementirano sedam demo-lokacija u različitim mediteranskim zemljama (Portugal, Hrvatska, Egipat, Maroko, Izrael, Grčka, Italija), kako bi se procijenio učinak međusjeka u nasadima bajama i uloga u suzbijanju štetnika i korova.

Projekt VALMEDALM će pružiti registar međukulturnih praksi i glavnih štetnika iz mediteranskog bazena; izraditi smjernice za najbolje prakse međusobnog uzgoja i prakse upravljanja štetnicima i korovima prilagođene svakoj lokalnoj i mediteranskoj regiji; osigurati potpuni nutritivni i funkcionalni portfelj bajama i usjeva koji se koriste kao međusjeki; održati različite edukativne treninge i prezentacije, oformiti platforme za umrežavanje te razviti strategije širenja kako bi se povećala svijest među mediteranskim stanovništvom.

Kroz sve navedene projektne aktivnosti promicat će se održivi proizvodni sustavi kao što su nasadi bajama s implementiranim praksama međusobnog uzgoja, dok će se kroz promotivne kampanje educirati stanovništvo o hrani koje također promiču održivu potrošnju. Ovaj projekt će pridonijeti usvajanju održivih i produktivnih poljoprivrednih sustava temeljenih na raznolikosti biljaka, povećanju prihoda poljoprivrednika i konkurentnosti malih proizvođača na mediteranskim tržištima. Pilot-projekt u Hrvatskoj bit će zasnovan u na-

“

Osam operativnih ciljeva inicijative PRIMA je sažeto u tri glavna stupa: 1) održivo upravljanje vodom u sušnim i djelomično sušnim područjima, 2) održivi sustavi poljoprivrede u ograničenim uvjetima mediteranske regije te 3) lanac vrijednosti mediteranske prehrane za regionalni i lokalni razvoj

asadu bajama poduzeća “Brački vrtli” d.o.o. Split koji imaju nasade bajama na površini od 40 ha u mjestu Selački zaseoci otok Brač.

Trajanje projekta je 36 mjeseci – počevši od 1. lipnja 2022. i ukupno je financiran u iznosu od 1.235.500 eura. Koordinator projekta je portugalski partner Montanhas de Investigação – Associação (MORE, glavni istraživač Alexandre Gonçalves), dok su projektni partneri Sveučilište u Splitu, Instituto Politécnico de Bragança (IPB, Portugal), Centro Nacional de Competências dos Frutos Secos (CNCFS, Portugal), University of Thessaly (UTH, Grčka), Università degli Studi di Palermo (UNIPA, Italija), Agricultural Research Organization – Volcani Institute (ARO, Izrael), National Research Centre (NRC), University Sultan Moulay Slimane (USMS, Maroko), National Institute of Agronomic Research (INRA, Maroko).

Na Sveučilištu u Splitu, uz voditelja projekta Franu Strikića, projektni tim čine još doc. Mario Bjeliš, doc. Josip Gugić i doc. Vedran Poljak, svi zaposlenici Sveučilišnog odjela za studije mora i Tonka Petričević iz Ureda za projekte.

DORA BILIĆ I SESTRE ANAMARI I VLATKA BEŠKER NAJBOLJE SU STUDENTICE STUDIJA ‘MEDITERANSKA POLJOPRIVREDA’

Agronomijom stvaramo gotovo sve čime se koristimo za život

Sviđam i se što su naši profesori pristupačni i životni ljudi, to kolegij čini zanimljivijim i naše učenje lakšim. Pokušavaju nam približiti važnost agronomije kao znanosti i kao djelatnosti kojom stvaramo gotovo sve čime se koristimo za život – od tkanine do hrane koja nam je neophodna, govori Dora

Piše: MILA PULJIZ

Dora Bilić i sestre Anamari i Vlatka Bešker među najboljim su studenticama studija Mediteranska poljoprivreda na Sveučilištu u Splitu. Dora, studentica treće godine, priznala nam je da je ovaj studij upisala zbog snažnog interesa prema biologiji i njoj srodnim znanostima.

Povezanost s agronomijom osjećam i privatno kao veliki ljubitelj prirode i njezinih zakonitosti na kojima se temelji živi svijet. Iznimno mi se sviđa što možemo primijeniti teorijska znanja iz knjige u polju – realnome svijetu. Kada idemo na terensku nastavu, profesori nas podučavaju stvarima koje nisu pod definicijom, već su znanje njihova dosadašnjeg iskustva i usmjereni su na to da se pomogne ljudima koji uzgajaju hranu ili sirovine za daljnju proizvodnju, što smatram osnovom za nastavak života na planetu Zemlji. Osim toga, sviđa mi se što su naši profesori pristupačni i životni ljudi, to kolegij čini zanimljivijim i naše učenje lakšim. Pokušavaju nam približiti važnost agronomije kao znanosti i kao djelatnosti kojom stvaramo gotovo sve čime se koristimo za život – od tkanine do hrane koja nam je neophodna, govori Dora.

Vlatka je upravo završila drugu godinu studija, a kazala nam je da joj je studij i prije upisa izgledao jako zanimljivo, a do sada je izrazio zadovoljna svojim odabirom. Njezina sestra Anamari također je privela drugu godinu studija kraju.

Zanimala me agronomija, srećom otvorio se studij u Splitu i odmah sam znala da to želim upisati. Zadovoljna sam studijem, neki kolegiji su zahtjevniji, ali sve se može svladati, samo treba uložiti više vremena i truda, dodala je Anamari. Što se tiče teorijskog dijela, on se svodi na predavanja i seminare, dok praktični dio obuhvaća mnogo više.

Praktična nastava obuhvaća laboratorijske vježbe, odlaske na teren, na primjer na obiteljska poljoprivredna gospodarstva – u voćnjake, maslinike i vinograde, također odlaske u uljaru kako bismo se pobliže upoznali s procesom proizvodnje maslinova ulja i odlaske u pogone sor-

Dora Bilić

Anamari i Vlatka Bešker, planiraju imati vlastiti OPG

tiranja i pakiranja, te upoznavanje sa zaštitnim sredstvima za biljke, objasnila je Anamari, koja je zajedno sa sestrom Vlatkom dobitnica stipendije Sveučilišta u Splitu.

Važnost cjelokupnog ekosustava, koji predstavlja krug života i povezuje nas s atomima od kojih smo nastali, shvatit ćete ako odlučite studirati agronomiju i, naravno, ako imate interesa za sustav u kojem smo svi povezani. Biljke ćete shvatiti kao prirodna čuda čiji organizmi, koristeći vodu, svjetlo i primarne elemente iz tla, stvaraju šećer od kojeg svaka energetska komponenta nastaje, pa tako i mi sami, dodala je Dora.

Što se tiče želja i planova za budućnost, Anamari nam je kazala da bi voljela imati svoj OPG ili se baviti agroturizmom, ali i da je izrazito zanima ekološka poljoprivreda. Sestra Vlatka također nam je priznala da ima puno ideja, a i ona se vidi kao vlasnica OPG-a.

A što bi poručile mlađim generacijama?

Budućim bih kolegama savjetovala da nastave izučavati svoj interes prema vegetaciji, najvećoj prirodnoj tvornici svega što nas okružuje. U današnjem svijetu gdje vladaju zakoni čovjeka, koji stavlja primarne organizme od kojih je nastao na mjesto ispod sebe, sustav je iscrpljen i priroda treba našu pomoć, a još više mi trebamo njezinu, kazala je Dora, s kojom se slažu sestre Bešker.

Ako se želite baviti poljoprivredom, imate neke ideje, vizije, spremni ste uložiti vrijeme i trud, upišite ovaj studij, nećete požaliti”, dodale su za kraj.

“

Budućim bih kolegama savjetovala da nastave izučavati svoj interes prema vegetaciji, najvećoj prirodnoj tvornici svega što nas okružuje, poručuju sestre Bešker

SASA BURIĆ/CROPIX

DOC. IVAN OBADIĆ,
PRAVNI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U
ZAGREBU

Važno je sačuvati akademske slobode

Potrebno je osigurati
odgovarajuću ravnotežu
između legitimnog interesa
društva da nadzire sveučilište
i ustavnog jamstva njegove
autonomije

RAZGOVARAO **PETAR BILOBRK**
SNIMIO **BRANKO NAĐ**

U nakladi Sveučilišta u Zagrebu objavljena je knjiga doc. Obadića *Akademске slobode u prijedlozima novih zakona*. Autor u knjizi donosi pravnu analizu zakonskih nacrti koji se nalaze u saborskoj proceduri, a koja usporedno uzima u obzir i alternativne prijedloge drugih zakonskih inicijativa i koja, u zaključku, nudi prihvatljiva i racionalna zakonska rješenja kako bi se u tijeku saborske procedure mogle izmijeniti sporne i neustavne odredbe i tako na vrijeme spriječiti nepovoljne posljedice forsiranog donošenja ovih sistemskih zakona.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja pokrenulo je 2021. reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja. Ministar znanosti i obrazovanja **Rado van Fuchs** u srpnju je, nakon provedene javne rasprave, praktično pred praznom sabornicom predstavio najnoviju verziju nacrti Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti. Podsjetimo kako je Senat Sveučilišta u Zagrebu na izvanrednoj sjednici održanoj 22. ožujka, raspravljao o dvama nacrtima zakona koji se odnose na reformu sustava znanosti i visokoga obrazovanja, na istoj sjednici Senata odbačen je u cijelosti Nacrt Zakona MZO-a, o čemu smo pisali u 149. broju *Universitasa*.

Međutim, prema mišljenju većeg dijela akademske zajednice, reforma sustava znanosti i visokog obrazovanja snažno ugrožava akademske slobode i stvara zakonski okvir političke kontrole. Stoga smo razgovarali s predsjednikom Sveučilišnog savjeta Sveučilišta u Zagrebu, doc. Ivanom Obadićem, koji je upravo objavio opsežnu studiju o reformi, naslovljenu *Akademске slobode u prijedlogu novih zakona*.

Prvi dio knjige je Prilog raspravi o Nacrtu zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti i o Nacrtu zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti koji je usvojio Senat Sveučilišta u Zagrebu prošli mjesec. Kako je knjiga uopće nastala?

-Priloge raspravi napisao sam kako bih upoznao članove Sveučilišnog savjeta s dijelovima reforme koji su zabrinjavajući, prije svega s prevelikim ovlastima ministra i etatizacijom čitavog sustava. Dokument je prihvaćen od Senata, a nakon toga shvatio sam da je potrebno akademskoj i široj javnosti ponuditi argumentiranu i objektivnu analizu nacrti zakona, ali s konkretnim prijedlozima kako ih poboljšati i unaprijediti. Dodao sam i poseban dio – zaključna razmatranja – u kojemu objašnjavam kako su *Prijedlogom zakona* ugrožene akademske slobode.

Knjiga sadrži veliki broj priloga – zakonskih tekstova, odluka Ustavnog suda, međunarodnih i europskih dokumenata. Zašto ste se odlučili uvrstiti ih u knjigu?

-Radi boljeg uvida u različite koncepte reforme uvršteni su kao prilozi nacrti zakona Ministarstva iz 2020. i Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj iz 2021. Svaki od tih tekstova predstavlja drugačiji normativni pristup reformi sustava. Osim toga, u knjigu su uvrštena obvezujuća shva-

ćanja Ustavnog suda te relevantni međunarodni i europski dokumenti o sveučilišnoj autonomiji i akademskim slobodama. Zajedno oni čine vriedan uvid u ustavne i međunarodne standarde te različite zakonske mogućnosti pravnog reguliranja sustava.

Knjiga ima čak osam recenzenata – istaknute sveučilišne profesore Blaženku Divjak, Ivu Družića, Gvozdena Flegu, Ivu Josipovića, akademika Ivicu Kostovića, Ivana Milotića, Branka Smerdela i Kseniju Turković.

-U procesu nastanka knjige razgovarao sam s brojnim sugovornicima iz akademske zajednice koji su pružili podršku i htjeli su je izraziti i javno. Otuda veći broj recenzenata sasvim različitih znanstvenih profila. Unatoč različitim političkim uvjerenjima i svjetonazorima, pa i suprotstavljenim pogledima kako bi trebalo reformirati sustav, svi dijele isto mišljenje – da je ova reforma veliki korak unatrag i da je potrebna drastična promjena predloženih nacrti zakona. Njihova podrška, uz brojne druge pozitivne reakcije s kojima sam se susreo u razgovorima o ovoj knjizi, pokazuju da skoro čitava akademska zajednica, premda nedovoljno glasno, bez obzira na podjele ima jedinstven stav o ovom pitanju.

Zašto smatrate da nije provedena stvarna rasprava o reformi, na što snažno upozoravate u knjizi?

Ministarstvo nije istovremeno ponudilo cijeli paket zakonskih prijedloga. Najprije je pokrenulo postupak donošenja *Zakona o Hrvatskoj zakladi za znanost* (javno savjetovanje održalo se u kolovozu 2021.!), zatim *Zakona o visokom obrazovanju i znanosti*. Postupak donošenja novog *Zakona o znanosti*, sistemskog zakona koji ima načelno i konceptualno značenje, bio je iznimno kratak. Iako je zakonska procedura samo u strogo formalnom smislu zadovoljena, akademska zajednica nije imala ni prilike ni vremena stvarno se upoznati s tri podosta različite verzije zakona koje su izašle iz Ministarstva od kraja veljače do lipnja 2022. Vlada je prihvatila *Prijedlog zakona* 30. lipnja, matični saborski odbor 6. srpnja poslao ga je na prvo čitanje u Sabor koji ga je izglasao dva dana kasnije. Osim toga, potpuna slika o reformi mogla se stvoriti tek nakon što je krajem svibnja upućen u javno savjetovanje *Zakon o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti*. Na kvalitetu javne rasprave utjecalo je i to što Ministarstvo nije ponudilo točnu, objektivnu, cjelovitu i pouzdanu analizu trenutna stanja kao nužne pretpostavke kvalitetne reforme. Na ove načine onemogućena je pravodobna i cjelovita te stvarna meritorna rasprava o reformi. Time se u svojoj biti obezvrđuje i izigrava značenje demokratskih (zakonskih) procedura i supstancijalno onemogućuje javna rasprava o ključnim društvenim izazovima.

U javnosti se protivnike reforme često označava da su za zadržavanje postojećeg stanja. Je li se vi zalažete za status quo?

-Ne. Već godinama smo svjedoci niza neetičnih i nezakonitih postupaka u akademskoj zajednici, od različitih oblika akademskog nepoštovanja do zloupotrebe moći, pogo-

dovanja i zanemarivanja javnog interesa. Umjesto da akademska zajednica predstavlja pozitivan primjer društvu u pogledu poštovanja zakona, transparentnosti i demokracije djelovanja te visokih moralnih standarda, uistinu se stječe dojam da je ona "postala samo odraz poraznog stanja društva u cjelini", što je narušilo povjerenje javnosti u akademsku zajednicu. Promjena je dakle nužna kako bi se ciljano riješile neuralgije sustava, nedostatak odgovornosti i nadzora kao i učinkovitost sustava etičke odgovornosti. Novi zakonodavni okvir trebao bi osigurati i bolju upravljivost čitavim sustavom, transparentno i odgovorno trošenje proračunskih novaca te poticati kulturu izvrsnosti, internacionalizaciju hrvatske znanosti i visokog obrazovanja i demokratski ustroj i izbor akademskog vodstva.

Smatrate li da reforma rješava ove probleme?

-Reforma, nažalost, ne rješava ove ključne probleme. Njezina bit se svodi na stavljanje cijelog sustava pod izravnu ministrovu (političku) kontrolu pod izlikom da je potrebno uvesti red u sustav. Bitna je razlika između jačanja nadzora i odgovornosti unutar sustava, što je nedvojbeno potrebno, i uspostave izravne političke kontrole i upravljanja nad cijelim sustavom.

Zašto je sporno novo nadzorno tijelo - Sveučilišno vijeće?

-Predloženi zakoni protuustavno ograničavaju i sužavaju sveučilišnu autonomiju koja je civilizacijski doseg demokratskih društava. Ona se posebno narušava uvođenjem sveučilišnog vijeća koje ima izuzetno snažne ovlasti. Opravdano je da nadzorno tijelo ima stvaran i efikasan način nadzora nad sveučilišnim tijelima. Međutim, vijeće je zbog sastava flagrantan način političke kontrole nad sveučilištem. Potrebno je istaknuti da je model vijeća koji predlaže Ministarstvo, a koji je tobože preuzet iz austrijskog zakonodavstva, u bitnome je različit od tog uzora.

U knjizi kritizirate i programske ugovore.

-Najozbiljniji udarac autonomiji sveučilišta proizlazi iz odredaba o financiranju. Ministarstvo predloženim zakonskim rješenjima ukida financijsku autonomiju sveučilišta koja je ključna pretpostavka za institucionalnu autonomiju. Umjesto da se uspostavi cjelovit, pravičan i odgovoran sustav programskog financiranja, programski su ugovori koncipirani ponajprije kao sredstvo kontrole i podređivanja sveučilišta ministru. Također, oni će pridonijeti formalnoj i stvarnoj dezintegraciji četiriju najvećih sveučilišta, prije svega zbog odredbi o načinu njihova sklapanja, ali i zbog drugih odredaba.

Kako ocjenjujete ulogu Hrvatskog sabora i stručnih tijela u sustavu u predloženim zakonima?

-Prijedlog zakona marginalizira Sabor oduzimanjem osnivačkih prava nad sveučilištima i neovisnim, stručnim tijelima u sustavu. Slabi se i položaj neovisnih i stručnih tijela u sustavu, Nacionalnog vijeća, Agencije za znanost i Hrvatske zaklade za znanost, jer se ona administrativno i organizacijski podvrgavaju ministru. Osim toga se niz ovlasti

Ministar Radovan Fuchs

“ Napuštanje sustava zvanja i uvođenje sustava radnih mjesta jedna je od najvećih promjena kojom se ukida stalnost i stabilnost radnih mjesta, ali i u potpunosti mijenja način izbora i napredovanja

Nacionalnog vijeća prenosi na ministra, iako se njima uređuju sasvim stručna pitanja ili pitanja koja ulaze u sadržaj sveučilišne autonomije. Time se stvara krajnje centraliziran sustav koji koncentrira golemu moć i kontrolu nad čitavim sustavom u rukama ministra, a njime posredno i Vlade. Nakon donošenja zakona, politička će vlast voditi sve procese u sustavu znanosti i visokog obrazovanja.

Vi ovo nazivate etatizacijom sustava znanosti i visokog obrazovanja.

-Uspostava političke kontrole i upravljanje čitavim sustavom rješenje je koje Ministarstvo nudi za krizu hrvatskog znanstvenog i visokoobrazovnog sustava. Ideja da će etatizacija pridonijeti rješavanju nagomilanih problema polazi od sasvim pogrešne premise da će političari uistinu osigurati meritokratski i transparentan sustav i visoke moralne standarde te da neće zloupotrijebiti kontrolu nad sustavom za svoje političke i partikularne interese, u vidu zapošljavanja, diploma, i što je posebno opasno – za njegovo podvrgavanje stranačkoj dominaciji. Upravo suprotno, uspostava političke kontrole nad sveučilištima pridonijet će intelektualnom nazadovanju te daljnjem srozavanju kvalitete i urušavanju sustava znanosti i visokog obrazovanja, na što upozorava i Parlamentarna skupština Vijeća Europe.

Nalazite li u etatizaciji sustava opasnost i za akademске slobode?

-Etatizacija, odnosno centralizacija čitava sustava u rukama ministra otvara niz do

sada nepostojećih formalnih te još više neformalnih mogućnosti izravnog utjecaja ministra na upravljačke strukture na sveučilištu i fakultetima, odnosno na članove akademske zajednice. Posebno je ovo očigledno u pogledu njihova radnopravnog statusa. Time se izravno otvara put političkoj vlasti da ozbiljno ugrozi, pa i dokine, akademske slobode.

Kako to mislite?

-Napuštanje sustava zvanja i uvođenje sustava radnih mjesta jedna je od najvećih promjena kojom se ukida stalnost i stabilnost radnih mjesta, ali i u potpunosti mijenja način izbora i napredovanja. Osim što se formalno pravno uvodi mogućnost uklanjanja radnih mjesta za sva, pa i najviša znanstveno-nastavna mjesta – dakle i za redovite profesore u trajnom zvanju – prijedlog zakona ukida autonomiju nastavnog osoblja, odnosno pravo sveučilišta da samostalno donosi odluku o zapošljavanju i napredovanju na radnim mjestima kao što je to do sada bio slučaj. Umjesto sveučilišta, nakon što ona provedu postupak napredovanja ili zapošljavanja, konačnu odluku donosit će matični odbori koji su izvaninstitucionalna tijela. Matični odbori do sada su donosili odluku o izboru u znanstvena zvanja, ali ne i na radna mjesta. Glavni problem proizlazi iz činjenice što članove matičnih odbora bira Nacionalno vijeće, tijelo koje sada gubi samostalnost i svodi se na savjetodavno tijelo ministra. Tako se otvara mogućnost političkog pritiska i utjecaja na postupak zapošljavanja, odnosno napredovanja. Osim toga, ukida se nepovredivost sveučilišta.

Ali u Prijedlogu zakona se određuje da je prostor sveučilišta nepovrediv?

-Istina, no to je samo proklamacija. Istovremeno se uvodi pravo inspeksijskog nadzora, za što nije potrebna suglasnost rektora. Takvo uređenje je proturječno i međusobno isključivo. Ako je prostor sveučilišta nepovrediv, onda je odredba o inspeksijskom nadzoru neopravdana. Ako se može poslati inspeksijski nadzor bez suglasnosti rektora, onda je deklaracija o nepovredivosti sveučilišta besmislena i nepotrebna. Problem je što je inspeksijski nadzor neprikladan i ustavnopravno neprihvatljiv oblik nadzora sveučilišta.

Zašto?

-Ako se na analogan način na sveučilišta primijeni Zakon o prosvjetnoj inspekciji, onda će prosvjetni inspektor odlučivati ispunjavaju li rektor i dekan dužnosti, moći će predložiti njihovo razrješenje ako utvrdi da zanemaruju obveze poslovnog ili stručnog voditelja itd. Prosvjetni će inspektori nadzirati kvalitetu rada sveučilišnih profesora sa studentima, moći će predložiti izdavanje pisanog upozorenja, odnosno redovitog ili izvanrednog otkaza. S obzirom na to da je ministar neposredno nadređen prosvjetnoj inspekciji, to ostavlja golem prostor ministru da putem inspeksijskog nadzora vrši izravan pritisak na upravljačka tijela sveučilišta i članove akademske zajednice.

Koje rješenje onda predlažete za jačanje nadzora i odgovornosti u sustavu?

-U knjizi vrlo konkretno iznosim niz alternativnih rješenja iz drugih nacрта zakona kojima se snažno jača nadzor nad zakonitošću rada i poslovanja sveučilišta, a da se ne zadire u autonomiju sveučilišta, čime se ugrožavaju akademske slobode. Potrebno je osigurati odgovarajuću ravnotežu između legitimnog interesa društva da nadzire sveučilište i ustavnog jamstva njegove autonomije. Uvođenje potpune transparentnosti, posebno u pogledu financija javnih sveučilišta, zajedno s posebnim nadzorom nad izvršenjem programskih ugovora te snažnim nadzorom ovlastima sveučilišnog vijeća (pod uvjetom da nije politički kontrolirano tijelo), na učinkovit bi način štiti legitiman interes društva za zakonitim, odgovornim i učinkovitim upravljanjem sveučilištem. Ustvari, transparentnost je, zajedno s odgovornošću i osiguravanjem kvalitete, pretpostavka za davanje akademske slobode i institucionalne autonomije sveučilištima.

Možete li ovo pojasniti?

-Javna odgovornost za sustav znanosti i visokog obrazovanja ne odnosi se samo na tijela javne vlasti. Uloga i odgovornost sveučilišta i akademske zajednice ključna je u ostvarivanju sveučilišne autonomije i akademskih sloboda. Odgovornost sveučilišta prema javnosti i vlastitom poslanju treba smatrati nezaobilaznom drugom stranom aka-

demskih sloboda. Sveučilište mora imati ključnu ulogu pokretača društvenih promjena za rješavanje ne samo najvažnijih gospodarskih problema društva, nego i ulogu razvoja i očuvanja demokracije i socijalne pravednosti, etičnosti, osobne i društvene odgovornosti. Stoga su odgovornost, transparentnost i osiguravanje kvalitete ključne odrednice na temelju kojih sveučilišta mogu uživati povjerenje javnosti, što je ključno za uspješno ostvarivanje društvene uloge sveučilišta, ali i za inkluzivno, otvoreno i demokratsko društvo. U tom smislu, akademske su slobode bitna pretpostavka za ostvarivanje obrazovne, znanstveno-istraživačke te društvene uloge sveučilišta. Stoviše, međunarodni i europski dokumenti ističu da su akademske slobode pretpostavka demokratskog društva.

Istaknuli ste da se narušavanjem sveučilišne autonomije ugrožavaju akademske slobode. Želite reći da je sveučilišna autonomija pretpostavka akademskih sloboda?

-Istaknuti sindikalist Vilim Ribić upozorio je još prije desetak godina da je autonomija sveučilišta posljedica civilizacijske potrebe da se zaštite akademske slobode u istraživanju, poučavanju i objavljivanju. Akademske slobode su cilj, a autonomija je tek sredstvo i institucionalni odraz akademskih sloboda koje pripadaju pojedincu. Akademske slobode, dakle, zahtijevaju visoki stupanj autonomije sveučilišta jer ona bitno supstancira postojanje akademskih sloboda.

Kako onda ocjenjujete prijedloge zakona u pogledu akademskih sloboda?

-Realna je opasnost da se, s jedne strane, uvođenjem sustava radnih mjesta, a s druge strane uspostavljanjem političke kontrole nad čitavim sustavom, zbog koncentracije goleme moći u ministrovim rukama, ozbiljno ugroze i dokinu akademske slobode. Kontrola nad sustavom omogućuje ministru da svojim golemim ovlastima dovede u pitanje radno mjesto (politički nepoželjna) nastavnika i znanstvenika. Drugim riječima, reforma ukazuje na napuštanje koncepta humboldtskog sveučilišta koje počiva na ideji akademske slobode. Prije ili kasnije, jer vlade se i mini-

stri mijenjaju, naći ćemo se u situaciji da će politika preko ovako centraliziranog sustava, u kojem ministar ima presudnu ulogu, početi vršiti pritisak na članove akademske zajednice koji će se usuditi kritički progovarati o političkoj vlasti i društvenim problemima. Niska razina političke kulture dodatno potencira pitanje zlouporabe ovih ovlasti kao instrumenta pritiska na akademsku zajednicu. A ako politika uspostavi nadzor nad akademskom zajednicom, to neće imati samo štetne posljedice za hrvatsku znanost i visoko obrazovanje, nego će imati i dugoročno štetne posljedice za hrvatsko društvo i stanje demokratskih sloboda. U tom pogledu ovaj zakon uistinu predstavlja opasnost za razvoj demokracije u našoj državi.

U knjizi spominjete da prijedlozi zakona ne ispunjavaju uvjete iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, koji su neposredan povod za reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja. Zašto prijedlozi zakona nisu u skladu s Nacionalnim planom?

-Nacionalni plan određuje da je ključni uvjet reforme institucionalna i akademska autonomija u organizacijskom i financijskom smislu, u sklopu koje institucije samostalno upravljaju svojim proračunom, strategijom ljudskih resursa i karijerama znanstvenika. Reforma ne ispunjava ovaj ključni uvjet, čime osporava izvršenje pokazatelja rezultata definiranih Nacionalnom planom, a time dovodi u pitanje i isplatu nepovratnih sredstava u okviru plana. Potrebno je istaknuti da ovaj uvjet proizlazi iz proklamirane politike EU-a o nužnosti jačanja, a ne slabljenja sveučilišne autonomije i akademskih sloboda.

Vi dakle smatrate da je reforma suprotna načelima Europskog prostora visokog obrazovanja?

-Da. Na stajalište europskih organizacija na kršenja akademskih sloboda posebno je utjecala mađarska reforma sustava znanosti i visokog obrazovanja 2017. godine. Zbog toga je Europski parlament 2018. godine izglasao *Preporuku o obrani akademskih sloboda u vanjskom djelovanju EU-a*, a 2020. godine su donesene *Bonska deklaracija o slobodi znanstvenog istraživanja te Rimsko ministarsko priopćenje* kojima je istaknuta važnost postojanja snažnih pravnih okvira za zaštitu institucijske autonomije i akademskih sloboda. Republika Hrvatska također je stranka i potpisnica ovih akata, čime je preuzela obvezu poštovanja njihovih načela i zaključaka. Stoga je posebno ironično što se, iskorištavajući i pozivajući se na Nacionalni plan, kojim Europska komisija želi potaknuti reforme i ulaganja u skladu s prioritetima EU, Ministarstvo koristi kako bi uspostavilo političku kontrolu nad sustavom. Umjesto usklađivanja hrvatskog sustava znanosti i visokog obrazovanja s prihvaćenim načelima i zadanoštim Europskog prostora visokog obrazovanja, Europskog prostora obrazovanja i Europskog istraživačkog prostora, predloženi koncept reforme približava nas mađarskom modelu koji se temelji na etatizaciji sustava i političkoj kontroli nad sveučilištima.

NATJEČAJ ZA IZRADU ARHITEKTONSKO-URBANISTIČKOG RJEŠENJA

Izložba radova za zgradu Znanstveno-inovacijskog centra Sveučilišta u Splitu

Rezultati natječaja za izradu idejnog arhitektonsko-urbanističkog rješenja Znanstveno-inovacijskog centra Sveučilišta u Splitu predstavljeni su izložbom otvorenom krajem srpnja u prizemlju zgrade Rektorata (Sveučilišne knjižnice). ZIC ima iznimnu važnost za budući razvoj znanstveno-inovacijske infrastrukture našeg Sveučilišta, a omogućit će objedinjavanje istraživačkih i potpornih kapaciteta te daljnji razvoj globalno konkurentne znanosti na Sveučilištu u Splitu.

Na natječaj je pristiglo ukupno 7 radova koje je ocjenjivao ocjenjivački sud u sastavu prof. Dario Gabrić, dipl. ing. arh., kao predsjednik ocjenjivačkog suda, prof. Darovan Tušek, dipl. ing. arh., prof. Tin Sven Franić, dipl. ing. arh., te prof. Leandra Vranješ Markić i prof. Tomislav Kilić. Ukupni nagradni fond je bio 466.848,86 kuna bruto.

Prva nagrada pripala je rješenju koje potpisuju arhitekti Lea Pelivan i Toma Plejić, u suradnji s Lukom Bosnićem, Matijom Poštenikom, Riom Tursan i Nikšom Laušin.

Predloženo rješenje objekta znanstveno-inovacijskog centra, koji će se nalaziti na prostoru ispred Sveučilišne knjižnice na Kampusu, jest zgrada funkcionalne strukture s maksimalno otvorenim sjevernim i južnim pročeljem i poluzatvorenim bočnim fasadama. Građevinska (bruto) površina zgrade iznosi 7700 m², a prostire se na 5 nadzemnih i 3 podzemne etaže. financiranje projekta planirano je novcem iz EU fondova, a ukupna procijenjena vrijednost investicije je 67 milijuna kuna.

Zahvaljujem žiriju što je odabrao rad po kojem će se ostvariti ono što je nama već dugo niz godina želja, a to je da napravimo znanstveno-istraživački centar u okviru Sveučilišta. Sveučilište pomalo dobiva svoju konturu, trebamo ga zaočrtnati, oplemeniti. Na ovaj na-

Na natječaj je pristiglo ukupno 7 radova, a prva nagrada pripala je rješenju koje potpisuju arhitekti Lea Pelivan i Toma Plejić, u suradnji s Lukom Bosnićem, Matijom Poštenikom, Riom Tursan i Nikšom Laušin

Simulacija budućeg Znanstveno-inovacijskog centra Sveučilišta u Splitu

“

Financiranje projekta planirano je novcem iz EU fondova, a ukupna procijenjena vrijednost investicije je 67 milijuna kuna

čin to već činimo, tako da možemo biti u potpunosti zadovoljni. Drago mi je da su dobitnici prve nagrade iz Splita jer to pokazuje da naš FGAG itekako ima i snage i inovacije u stvaranju nečega novoga, istaknuo je rektor Sveučilišta u Splitu Dragan Ljutić prigodom otvorenja izložbe. Zadovoljstvo nisu krili ni autori pobjedničkog rada.

Arhitekti Lea Pelivan i Toma Plejić

“

Predloženo rješenje na prostoru ispred Sveučilišne knjižnice na Kampusu, jest zgrada s otvorenim sjevernim i južnim pročeljem i poluzatvorenim bočnim fasadama, na 5 nadzemnih i 3 podzemne etaže

—Sretni smo što smo nakon dugog razdoblja dobili nagradu u Splitu. Dosad smo radili natječaj za Umjetničku akademiju Split i Pravni fakultet, gdje smo dvaput osvojili drugu nagradu. Ovo je praktički prvi put da smo osvojili prvo mjesto i stvarno smo sretni i uzbuđeni oko ovog projekta. Projekt je tip svjetionika, nekog novog lica kampusa s dinamičnim i fleksibilnim prostorima. Zanimljiv je interface kampusa prema gradu, prema prolaznicima, prema sveučilišnoj osi. Čitav prostor Splita 3 je svjetski relevantan, cijenjen i prepoznat, stranci ga dolaze analizirati. Kampus je dio tog sustava i jako smo sretni što na toj stručnoj kontaktnoj zoni između stambenog i kampusa pratimo dinamičan sadržaj koji će se mijenjati kroz vrijeme i koji bi trebao biti živi prostor”, kazao je arhitekt Toma Plejić. Urbanističko-arhitektonski natječaj proveden je u sklopu projekta Znanstveno-inovacijski centar Sveučilišta u Splitu ugovorenog u sklopu poziva Priprema IRI infrastrukturnih projekata iz Operativnog programa “Konkurentnost i kohezija” iz Europskog fonda za regionalni razvoj. **UNIST.HR**

Drago mi je da su dobitnici prve nagrade iz Splita jer to pokazuje da naš FGAG itekako ima i snage i inovacije, istaknuo je rektor Dragan Ljutić

Prva nagrada pripala je rješenju koje potpisuju Lea Pelivan i Toma Plejić, u suradnji s Lukom Bosnićem, Matijom Poštenikom, Riom Tursan i Nikšom Laušin

Piše **IVANA JADRIĆ**

U srpnju 2022. godine objavljeni su rezultati Erasmus+ poziva za alijanse europskih sveučilišta. Poziv je privukao oko 350 visokih učilišta i sveukupno su pristigle 52 prijave kroz dvije točke natječaja, od čega je 21 alijansa odabrana za financiranje. Sveučilištu u Splitu koje sudjeluje u alijansi Europskog sveučilišta mora (SEA-EU) odobreno je financiranje na točku poziva "Intensification of prior deep institutional transnational cooperation".

Iako će svi partneri SEA-EU alijanse naglasiti kako je alijansa filozofija zajedničkog djelovanja, a ne samo projekt, uvelike veseli da je snaga partnerstva prepoznata i od Europske komisije koja je odlučila produljiti financiranje SEA-EU alijanse na dodatne četiri godine. Prepoznata kao jedna od alijansi koja snagom partnerstva značajno utječe na promjene u visokom obrazovanju, ona sada nastavlja plovidbu kroz dodatne četiri godine s dodatna tri partnera. Tako će se uz postojeće partnere sa Sveučilišta u Cadizu (Španjolska), Sveučilišta u Gdanjsku (Poljska), Sveučilišta u Brestu (Francuska), Sveučilišta u Kielu (Njemačka), Sveučilišta u Splitu (Hrvatska) te Sveučilišta na Malti, alijansi pridružiti još tri partnera koji predstavljaju Sveučilište u Napulju (Italija), Sveučilište Algarve (Portugal) i Sveučilište Nord (Norveška). Novi partneri odabrani su u cilju geografskog širenja utjecaja alijanse kroz Europu, ali i zbog obalnog konteksta te kvalitete obrazovanja i istraživanja. Zajedno, sva sveučilišta SEA-EU alijanse streme da postanu uzori u europskom obrazovnom prostoru i usklade svoje obrazovne i istraživačke ciljeve s europskim ciljevima i ciljevima održivog razvoja kroz stvaranje jedinstvenog europskog kampusa.

Kako navodi rektor Sveučilišta u Splitu Dragan Ljutić, vizija SEA-EU alijanse je stvoriti međunarodnoeuropskosveučilište, multietnički, višjezični, multikulturni i interdisciplinarni europski transnacionalni kampus posvećen zelenoj i digitalnoj tranziciji. Specifičnost SEA-EU 2.0. projekta je u tome što sveučilišta počinju vezivati kroz partnerstvo i gradove te luke u gradovima u kojima se nalaze. Tako se u SEA-EU 2.0. projektu, osim sveučilišta, umre-

SNAGOM PARTNERSTVA DO NOVOG FINANCIRANJA:

SEA-EU alijansa nastavlja put kroz četiri godine financiranja Erasmus+ programa

Vizija SEA-EU alijanse je stvoriti međunarodno europsko sveučilište, multietnički, višjezični, multikulturni i interdisciplinarni europski transnacionalni kampus posvećen zelenoj i digitalnoj tranziciji

žilo i 77 drugih dionika, od čega je 48 tvrtki, neprofitnih organizacija, istraživačkih instituta, javnih ustanova, 20 gradova i 9 luka.

O detaljima nastanka projekta SEA-EU 2.0. pitali smo prorektoricu za međunarodnu suradnju, prof. dr. sc. Đurđicu Miletić, voditeljicu projekta. Detaljnije odgovore o nastanku projekta možete pročitati u nastavku.

Bili ste član međunarodne Task force grupe koja je pisala projektnu prijavu?

-Da. Na sastanku Upravnog odbora SEA-EU 1.0 već je u prosincu 2021. u Gdanjsku odlučeno kako će projektnu prijavu pripremati po dva predstavnika svakog sveučilišta, pa je tako formirano radno tijelo – Task force grupa. U četiri mjeseca koliko smo imali za pripremu pro-

jektne prijave bilo je i 10 zajedničkih sastanaka, na kojima smo pripremili 15 kolaborativnih dokumenata, 311 radnih dokumenata prošlo je kroz naš unutarnji Alfresco repozitorij, a u procesu rada imali smo i tri velika konzultantska sastanka sa međunarodnom savjetničkom skupinom eksperata, sa SEA-EU studentskim predstavnicima i s članovima Executive boarda projekta u tijeku. Proces nastajanja projektna prijave bio je veliki izazov i zbog pandemijske situacije u kojoj smo radili, a i zbog novih partnera čiji rad od sada nismo poznavali, a na zočili su sastancima Task force grupe i trebalo ih je uključiti u nove aktivnosti kao ravnopravne partnere. U ime Sveučilišta u Splitu članica Task force grupe bila je i Jelena Hrga, savjetnica

rektora za financijska pitanja. Slaganje financijske podloge projekta bio je iznimno složen posao, ali dovoljno je reći da smo financiranje na kraju dobili u punom iznosu.

Možete li reći nešto o sadržaju SEA-EU 2.0. projekta i što će biti uloga Sveučilišta u Splitu u sljedeće četiri godine provedbe projekta?

-Na početku tog procesa stvaranja novog projekta postavili smo 11 specifičnih ciljeva. Neke od njih rektor je već spomenuo. To su prepoznavanje pravnog statusa alijanse, stvaranje združenih studija, mikro kvalifikacija, poticanje mobilnosti, inkluzije i jednakosti, multilingvizam, stvaranje održivih vrijednosti povezanih s društvom u cjelini, digitalna transformacija i fokus na "ma-

rine and maritime" području po kojem je naša alijansa prepoznatljiva u europskom prostoru i šire.

Ti ciljevi se ostvaruju kroz šest radnih paketa. Treba naglasiti da su nam naši partneri dali povjerenje voditi cijeli 4 paket European campus life. A kroz druge radne pakete povjerenje nam je vodstvo u aktivnostima kvalitete i etike, u kojem je naše sveučilište, na čelu s ekspertima prof. dr. Anom Marušić i prof. dr. Milom Dželalijom, odradilo izvrstan posao u prvoj fazi projekta. Nadalje, vodeću ulogu imat ćemo i u aktivnostima digitalizacije, društveno korisnog učenja, poticanju mobilnosti i automatskog akademskog priznavanja unutar SEA-EU, organiziranju sportskih natjecanja i umrežavanja sveu-

čilišnih galerija, aktivnosti povezanih s jačanjem europskih vrijednosti.

Željela bih naglasiti kako je stvaranje novog SEA-EU projekta bio izrazito timski rad u kojem su doprinos dali brojni eksperti, znanstvenici, nastavnici i ostali djelatnici Sveučilišta u Splitu, a trenutno ih ima oko 220. Očekujem da će broj eksperata u 2.0. fazi zbog širine aktivnosti značajno rasti. Tu su i izvrsni administrativci koji rade u našim uredima. Posebno bih zahvalila djelatnicama u SEA-EU uredu na čelu s Ivanom Jadrić i Tonki Petričević, članici budget SEA-EU 2.0 skupine, na predanom radu u pripremi novog projekta. Vjerujem kako će Sveučilište u Splitu u takvoj sinergiji kompetentnih eksperata i predane administracije dati velik doprinos stvaranju boljih vrijednosti u europskom obrazovnom prostoru kroz SEA-EU 2.0. alijansu.

Piše **MILA PULJIZ**

Gabriela Radović studentica je druge godine specijalističkog studija Menadžment na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Splitu i predstaviti će nam već tradicionalni projekt "Od studenta do poduzetnika", koji će se na Sveučilištu održati i ove jeseni.

Kako je sve počelo?

-Projekt "Od studenta do poduzetnika" započeo je još 2013., pokrenula su ga dvojica tadašnjih studenata splitske Ekonomije. U to vrijeme manjkalo je studentskog aktivizma u vidu tribina i druženja između realnog sektora i studenata. S druge strane, probudila se startup scena i bilo je već nekoliko uspješnih studentskih poduzetničkih ideja na tržištu. Organizator ih je uspio spojiti i to je rezultiralo dvodnevnom projektom održanim u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu.

‘OD STUDENTA DO PODUZETNIKA’

Jačati poduzetnički aktivizam studenata

Osim predavanja na radionicama studenti mogu naučiti poduzetničke vještine, poput izrade plana ili mogućnosti financiranja ideja kroz fondove

Povijest projekta?

-Svake godine pozovemo nekoliko predavača na projekt, oni su uglavnom mladi ljudi koji su odlučili otvoriti svoje poduzeće, preuzeli su rizik i danas zapošljavaju druge. Predavači su iz više branši, kako bi predavanja bila zanimljivija studentima svih sastavnica Sveučilišta. Osim što se razmijene iskustva i znanja, studenti su već prve godine

dobili priliku obavljati ljetnu praksu kod naših predavača. Uz to, cilj je projekta da studenti razrade ideje i potencijalno sutra pokrenu svoju poduzetničku priču.

Koncept projekta?

-Tijekom godina koncept projekta se mijenjao, danas se isprofilirao u projekt koji osim predavanja ima i radionice, na kojima studenti mogu naučiti razne poduzetničke vještine,

poput izrade plana poslovnog modela ili mogućnosti financiranja poslovnih ideja kroz različite fondove. Također smo unutar projekta imali studijski posjet nekoj od poduzetničkih potpornih institucija u Hrvatskoj, ali zbog pandemije to smo stavili po strani, no vjerujemo da ćemo i taj segment uskoro vratiti.

Gabriela Radović

Kome je namijenjen projekt?

-Projekt je namijenjen svim studentima Sveučilišta u Splitu koji žele više, koji su proaktivni i vjeruju da se nešto dobro može realizirati, te žele čuti i vidjeti kako su to ostvarili njihovi donedavni kolege.

Što se priprema za ovu godinu?

-Prije svega moram zahvaliti na kontinuiranoj potpori Sveučilišta i SZST-a ovom projektu. Za akademsku jesen pripremamo projekt u sličnom formatu, gdje će se također moći čuti iskustva i razmišljanja poduzetnika iz više sektora. Zanimljivo je čuti kako se ljudi bore s administracijom, fondovima, izvozom, pravilnicima, kako žive svoj poduzetnički poziv 0-24. Uskoro ćemo izići s točnim datumom i sadržajem projekta, te se veselimo novom susretu studenata i poduzetni-

SURADNJA GRAĐEVINSKOG FAKULTETA I ZET-a

Monitoring i analiza vibracija od prolaska tramvajskog vozila u svrhu zaštite zgrada od dodatnih oštećenja

PRIREDILI:
PROF. STJEPAN LAKUŠIĆ
 I **DOC. IVO HALADIN**
 SURADNICI:
MAG. KREŠIMIR BURNAČ
MAG. MATE IVANČEV

Jedan od zaštitnih znakova grada Zagreba, svakako su plavi tramvaji koji vijugaju uskim gradskim ulicama povijesnog centra grada.

Upravo taj tramvaj, zajedno s infrastrukturom po kojoj prometuje čini okosnicu javnoga gradskog prijevoza grada te velik broj građana, studenata, đaka i turista ovisi o njemu.

Zbog toga je nakon potresa koji je zadesio grad Zagreb 22. ožujka 2020. godine jedan od prioriteta bio ponovno uspostaviti sustav javnoga gradskog prijevoza tramvajima, no to nije biloimalo jednostavan poduhvat.

U danima nakon potresa stručnjaci Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na poziv Zagrebačkog električnog tramvaja, detaljno su pregledali ključne komponente koje čine sustav tramvajske infrastrukture.

Pregledane su i ispitane sve zgrade ispravljačkih stanica, koje napajaju mrežu strujom.

Zatim je proveden opsežan pregled svih prihvata tramvajske kontaktne mreže koja je u središtu grada sidrena u pročelja okolnih zgrada (slika 1).

Ovaj korak bio je od iznimne važnosti zbog oštećenih pročelja građevina, te pada dijelova građevine na samu kontaktnu mrežu koja je pretrpjela određena oštećenja.

Detaljno su pregledani i tramvajski kolosijeci kako bi se uočila eventualna oštećenja uslijed potresa, ali i radnih strojeva koji su otklanjali posljedice potresa s okolnih građevina.

Na bazi trenda rasta ili pada razine vibracija tijekom dužeg vremenskog razdoblja moguće je na temelju kontinuiranog monitoringa planirati pravovremene i ciljane intervencije na tramvajskoj infrastrukturi. Također je moguće na vrijeme i precizno detektirati nove lokacije s povišenim i potencijalno štetnim razinama vibracija, kako za tramvajska vozila, kolosijek, tako i za okolne građevine

Sve aktivnosti odvijale su se u fazama, te je promet tramvaja, konačno uspostavljen svim standardnim linijama centrom grada 30. lipnja.

Međutim, aktivnosti vezane uz tramvajsku infrastrukturu i potres nikako nisu završile puštanjem sustava u promet.

Uspostavom tramvajskog prometa kroz strogi centar grada započela je faza monitoringa vibracija koje bi, u određenim ekstremnim slučajevima mogle naštetiti građevinama već oštećenim u potresu.

U urbanim sredinama vibracije od prometa prenose se tlom do okolnih građevina koje su u strogom centru grada u neposrednoj blizini prometnica.

Takve vibracije mogu biti primjetne ljudima koji borave u zgradama u blizini vrlo frekventnih prometnica, dok u određenim slučajevima mogu izazivati ozbiljnu neugodu, a mogu imati utjecaj i na same građevine.

Tramvajska vozila u interakciji s kolosijekom po kojem generiraju vibracije, ako nisu kontrolirane, mogu izazvati učinak sličan potresu manjeg intenziteta.

Takve pojave su nakon potresa u Zagrebu prijavljivali uznemireni građani, koji su nakon traume potresa, ponovnom uspostavom tramvajskog prometa, vibracije primjećivali mnogo intenzivnije nego prije.

Osim subjektivnog osjećaja vibracija, postoje određene razine vibracija koje objektivno mogu stvarati ugrozu za građevine.

Stoga je nužno analizirati stanje tračničke infrastrukture i njezinu sposobnost da apsorbira vibracije, te prijenos vibracija na okolne građevine.

Razvoj mjernih sustava s naprednom obradom signala vibracija omogućava monitoring stanja vibracija na tramvajskom kolosijeku koristeći standardno tramvajsko vozilo u redovnom prometu, koje prikuplja podatke, a analiza se vrši gotovo u realnom vremenu.

Uslijed potresa od 5,5 stupnjeva po Richteru koji je 22. ožujka 2020. pogodio grad Zagreb, značajno su stradale višekratne zidane zgrade na širem gradskom području, osobito u staroj gradskoj jezgri. Vrlo važna značajka stare gradske jezgre jest da je integrirana u sustav javnoga gradskog prijevoza tramvajskom mrežom koja se rasprostire dvjema trasama u smjeru pružanja istok-zapad.

Iz dispozicije mreže na slici 2, vidljivo je da tramvajski kolosijek prolazi samom gradskom jezgrom, uskim ulicama, te vrlo blizu oštećenih građevina.

Analiza utjecaja vibracija od tramvajskog prometa na potresom oštećene građevine vrlo je kompleksan inženjerski zadatak jer zahtijeva interdisciplinarni pristup niza stručnjaka (statičara, projektanata, geotehničara, eksperata za kolosiječne konstrukcije te eksperata za analizu vibracija) kako bi se utvrdio utjecaj relativno male pobude (vibracije pri prolasku tramvajskog vozila) ponavljajućeg karaktera (frekvencija prolaska tramvajskih vozila u određenim presjecima je i veća od 60 vozila u jednom satu) na potresom oštećene građevine.

Glavna pretpostavka jest da razina vibracija koju proizvode tračnička vozila neće izazvati oštećenja na nosivim elementima građevina. Međutim, pojedini elementi konstrukcije (kao što su

dimnjaci, zabatni zidovi, ornamenti, vijenci i sl.), koji su uslijed potresa znatno oštećeni, bez adekvatne sanacije mogli bi se dodatno oštetiti uslijed relativno male pobude koju proizvode tračnička vozila te na taj način i ugroziti sigurnost stanara i ostalih građana.

Budući da zidane građevine nisu otporne na vlačna naprezanja, uslijed djelovanja vibracija javlja se oštećenje žbuke te odvajanje zidanih elemenata, što može rezultirati postupnim smanjivanjem otpornosti cijele konstrukcije. Preliminarnim uvidima uočena su oštećenja na građevinama izazvana izravno potresnim djelovanjem (zgrade, postrojenja), te posredno uslijed pada materijala s oštećenih građevina na tračničku infrastrukturu (kontaktne mreže i tramvajski kolosijek).

Udaljenost okolnih građevina od prometnice (tramvajskog kolosijeka) uvelike ovisi

o intenzitetu vibracija koja se prenosi od izvora (kolosijek) do prijemnika (građevine). Analizom tramvajske mreže u širem središtu grada Zagreba, ustanovljeno je kako je 35 posto kolosijeka najmanje sedam metara udaljeno od pročelja zgrada, 38 posto kolosijeka od 7 do 15 m od fasada, 12 posto kolosijeka više od 15 do 25 m od fasada, a 15 posto kolosijeka udaljeno je više od 25 m od fasade zgrada. S obzirom na blizinu izvora vibracija, moguće je definirati određene zone rizika gdje bi eventualne vibracije od tramvajskog prometa mogle utjecati na zgrade stradale u potresu.

Monitoring vibracija od tramvajskog prometa za cilj ima analizirati dugotrajne i kratkotrajne učinke potresa na tračničku infrastrukturu te utjecaj prometa tramvajskih vozila na potresom stradale građevine.

Ispitivanja su provedena

SLIKA 2: Prikaz zagrebačke tramvajske mreže u užem centru grada s prikazom zgrada nakon inicijalnog pregleda; označene kao uporabljive (zeleno), privremene uporabljive (žuto) i neuporabljive (crveno)

SLIKA 1: Ispitivanje nosivosti prihvata kontaktne mreže na fasadi građevine

SLIKA 5a: Mjerna lokacija na 2. etaži zgrade (Frankopanska 1)

SLIKA 3: Preliminarni monitoring na zgradi HŽ Infrastrukture

kroz tri glavne aktivnosti.

Prva aktivnost podrazumijevala je preliminarno ispitivanje vibracija od tramvajskog prometa i rada postojećih pukotina, provedena na zgradi HŽ Infrastrukture (Mihanovićeva ulica 12) značajno oštećenoj u potresu, slika 3.

U ovoj fazi tijekom sedam dana motrene su vibracije u građevini u deset karakterističnih točaka, u tri okomita smjera, dok su pukotine nastale u potresu praćene na pet lokacija u građevini te je analiziran prolazak značajnog broja tramvajskih vozila.

Druga faza obuhvaćala je monitoring vibracija uz pomoć tramvajskog vozila na mreži tramvajskih kolosijeka ZET-a, dok je u posljednjoj fazi provoden monitoring vibracija na građevinama u blizini kolosijeka.

Druga i treća faza provedene su simultano u trajanju od šest mjeseci.

Na cjelokupnoj mreži tramvajskih kolosijeka u Zagrebu napravljen je dugotrajni monitoring razina vibracija mjerenih na tramvajskom vozilu u svrhu ocjene stanja kolosijeka i određivanja pojedinih lo-

kacija sa značajno povišenim vibracijama na kolosijeku.

Prikupljanje podataka u svrhu monitoringa obavljano je kontinuiranim mjerenjem razina vibracija prilikom vožnje tramvaja prema planiranom rasporedu kako bi se obuhvatila cijela tramvajska mreža. Analizom razina vibracija definirane su na kolosijeku na kojima je potrebna intervencija kako bi se smanjile vibracije na izvoru.

Te lokacije sanirane su ili su u postupku pripreme sanacije od strane upravitelja infrastrukturom (ZET).

Primjer analize jedne takve lokacije (na raskrižju Frankopanske ulice i Ilice) prikazan je na slici 4, usporedbom razina vibracija prije i nakon intervencije na kolosijeku (izmjena elemenata križališta).

Razine vibracija prije intervencije bile su povišene (u prosjeku iznad 160 dB, prikazano crvenom bojom), a izmjenom križališta smanjene su više od 10 dB.

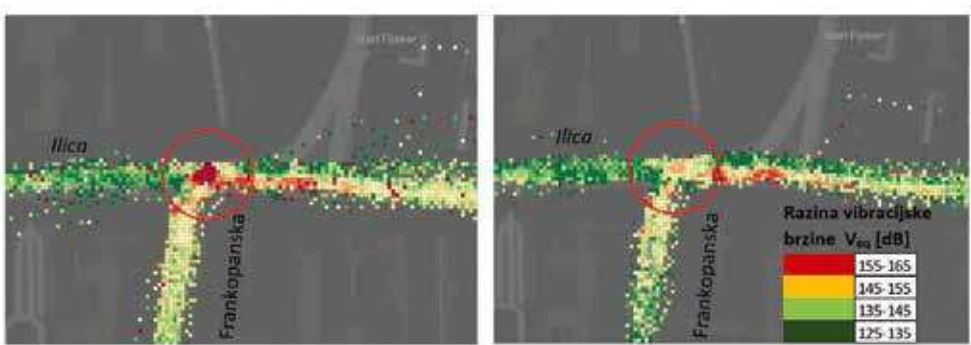
Ovakvo smanjenje razina vibracija dobar je indikator kako se dugotrajnim monitoringom mogu detektirati lo-

kacije s povišenim vibracijama i dati preporuka upravitelju infrastrukturom o hitnosti interveniranja na kolosijeku u svrhu smanjivanja povišenih razina vibracija koje mogu imati potencijalno negativan učinak na obližnje zgrade i ljude koji u njima borave.

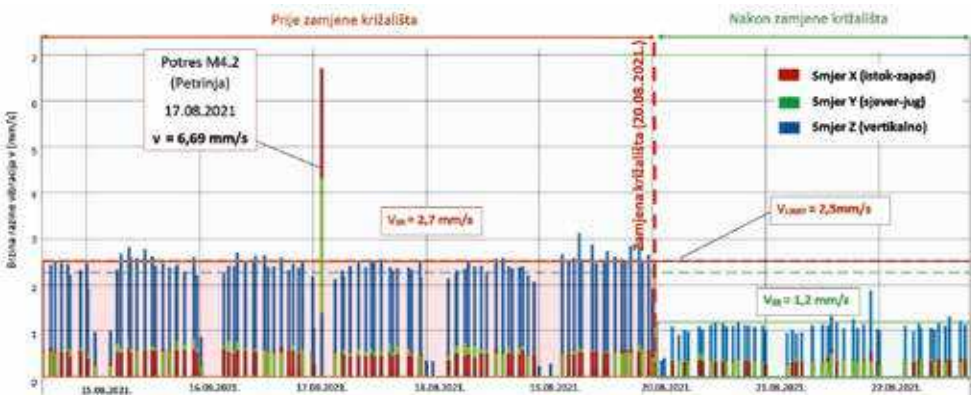
U sklopu posljednje aktivnosti monitoringa vibracije od prolaska tramvajskih vozila praćene su na samim oštećenim građevinama u blizini tramvajske pruge. Građevine na kojima je planiran šestomjesečni monitoring odabrane su na temelju analize rizika koja je obuhvaćala sljedeće faktore: ocjene stanja građevina nakon potresa (žuta ili crvena naljepnica), udaljenost građevine od kolosijeka, te stanje vibracija na tramvajskom kolosijeku ispred same građevine. Uz pomoć ova tri parametra definirane su četiri građevine na kojima je proveden dugotrajni monitoring stanja vibracija koje su potencijalno opasne za građevinu.

Ciljevi aktivnosti monitoringa na građevinama u blizini tramvajskog kolosijeka uključuju:

– identifikaciju lokacije s

SLIKA 4 :Prikaz smanjenja razina vibracija izmjerenih na tramvajskom vozilu na raskrižju Frankopanska – Ilica prije (lijevo) i nakon zamjenekrižališta (desno)

SLIKA 6: Prikaz razina vibracija izmjerenih na zgradama prije i nakon intervencije na kolosijeku na raskrižju Ilica – Frankopanska

najvećim razinama vibracija od tramvajskog prometa u svakoj pojedinoj građevini, – praćenje razine vibracija na mjestu najvećih razina vibracija u objektu sukladno smjernicama norme HRN DIN 4150-3 te utvrditi postoji li štetan utjecaj na građevine oštećene u potresu, – utvrditi utjecaj tipa vozila, režima vožnje i stanja kolosijeka (rekonstrukcija) na razine vibracija u građevinama.

Monitoring je provoden sofisticiranim mjernim sustavom vrlo kompaktne konstrukcije, koji montažom na nosivi element građevine i spajanjem na napajanje (220 V ili baterija) kontinuirano bilježi i preko mobilne mreže u bazu podataka šalje podatke o vibracijama koje su prekoračile određeni unaprijed zadani prag, slike 5a i 5b.

Prije postavljanja opreme za dugotrajni monitoring, izvršen je sedmodnevni kratkoročni monitoring u više točaka na svakoj od građevina kako bi se odredila lokacija na zgradi na kojoj se javljaju najviše razine vibracija.

Najviše razine vibracija u pravilu su izmjerene na nosivim zidovima najviših etaža građevina te je na ta mjesta postavljena oprema za dugotrajni monitoring vibracija.

Za analizu potencijalnih utjecaja tramvajskog prometa na građevine stradale u potresu, uzeti su najstroži kriteriji koji nudi gore navedena norma – utjecaja trajnih, ponavljajućih vibracija na osjetljive građevine, odnosno vršna vrijednost vibracijskih brzina od $v=2,5\text{ mm/s}$. Prilikom provedbe monitoringa praćene su i bilježene sve pojave koje su utjecale na građevinu, pa su, osim tramvajskog prometa, zabilježeni i brojni naknadni potresi (podrhtavanja), što sa zagrebačkog, što s petrinjskog epicentralnog područja.

Također su analizirani efekti sanacija koje vrši upravitelj infrastrukturom (ZET) na razine vibracija koje se prenose na građevine. Na slici 6 prikazana je promjena u razinama vibracija prije i nakon intervencije na kolosijeku, zabilježenih na zgradi s adresom Frankopanska 1 (na raskrižju Frankopanske ulice i Ilice).

Prije intervencije na kolosijeku (izmjene križališta)

prosječne razine vibracija znatno su prelazile definiranu granicu od $2,5\text{ mm/s}$, dok su se one gotovo prepolovile nakon izmjene tramvajskog križališta.

Također, iz prikaza na slici 6 vidljive su razine vibracije koje su zabilježene prilikom potresa u Petrinji od 4,2 stupnja prema Richteru. Takve vibracije su nekoliko puta veće od razina vibracija koje se javljaju prilikom prolaska tramvajskog vozila po kolosijeku (i prije intervencije i nakon intervencije). Treba napomenuti da su vibracije koje dosežu granične vrijednosti, prije zamjene križališta na lokaciji Frankopanska 1 ujedno i najveće razine zabilježene u sklopu kompletne aktivnosti monitoringa na svim objektima.

Na ostalim lokacijama vrijednosti razine vibracija znatno su manjeg intenziteta. Dugotrajnim monitoringom vibracija uz pomoć tramvajskog vozila moguće je dati preporuke za daljnje postupanje s obzirom na zabilježene razine vibracija na pojedinačnim lokacijama te osvrn na izvršene interventne radove na pojedinim lokacijama.

Temeljita rekonstrukcija kolosijeka (npr. na križanju Ilica – Frankopanska) ima značajan utjecaj na smanjenje razina vibracija, i na kolosijeku i na zgradama u blizini. Na bazi trenda rasta ili

pada razine vibracija tijekom dužeg vremenskog razdoblja moguće je na temelju kontinuiranog monitoringa planirati pravovremene i ciljane intervencije na tramvajskoj infrastrukturi. Moguće je na vrijeme i precizno detektirati nove lokacije s povišenim i potencijalno štetnim razinama vibracija, kako za tramvajska vozila, kolosijek, tako i za okolne građevine.

Analizom relativne promjena vibracija nakon izvršenih rekonstrukcija uz kontinuirani monitoring, također, moguće je verificirati učinkovitost primijenjenih metoda sanacije, što je i krajnji cilj ovakvih aktivnosti u smjeru smanjivanja vibracija potencijalno neugodnih vibracija kako bi se produžio vijek tramvajske infrastrukture i osigurao što ugodniji suživot tramvajskog javnog prijevoza i građana koji žive u njegovoj neposrednoj blizini.

Iz iznesenog vidljivo je da se radi o kompleksnom interdisciplinarnom zahvatu, tako da su pored djelatnika Katedra za željeznice, u ispitivanjima sudjelovali i djelatnici Katedre za zidane konstrukcije i Laboratorija za ispitivanje konstrukcija Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagrebačkog električnog tramvaja te tvrtki Veski d.o.o. i Končar - Intitut za elektroniku.

SLIKA 5b: Mjerni uređaj postavljen je na nosivi zidgrađevine

ISTOK HRVATSKE POSTAJE SREDIŠTE REGIONALNE IT INDUSTRIJE

Grad Osijek i IT poslodavci stipendiraju mlade

Zajednički projekt Gradske-poduzetničke stipendije 'Najbolje za najbolje' ima za cilj privući i zadržati mlade na istoku Hrvatske. Planiraju stipendirati studente od prve godine studija s minimalno 450 eura mjesečno

PIŠE **BRANKO NAĐ**

Grad Osijek i IT poslodavci okupljeni pod udruženjem Osijek Software City pokrenuli su jedinstven projekt studentskih stipendija. Kreirali su model Gradske-poduzetničke stipendije "Najbolje za najbolje", kroz koju planiraju stipendirati studente od prve godine studija s minimalno 450 eura mjesečno.

Kako prenosi Netokracija, grad Osijek se posljednjih godina isprofilirao kao jedan od najvažnijih IT gradova u Hrvatskoj. Usprkos tome, a možemo reći i – dapače, zbog povećane potražnje, u Osijeku postoji velik problem nedostatka stručnoga kadra, pojašnjava **Mihael Tomić**, predsjednik udruge Osijek Software City.

– Kako bismo došli do kvalificiranih zaposlenika i mogli nastaviti pričati priču o Osijeku kao središtu IT industrije, trebali smo partnersku ruku s druge strane – i dobili smo je u osječkoj gradskoj upravi. Ovom stipendijom planiramo privući i buduće studente koji nisu iz Osijeka. Drago nam je da kroz ovu stipendiju imamo poveznicu između Grada,

sveučilišta, poduzetnika i fakulteta.

Grad Osijek u fond pojedinačne stipendije izdvaja iznos od 300 eura, dok tvrtka za koju se student odluči daje iznos od minimalno 150 eura. U pet godina studiranja student će tako osigurati ukupan iznos od minimalno 27.000 eura, odnosno 32.400 eura za šest godina (ako su studenti Medicinskog fakulteta Osijek) – dodaje Tomić, podsjećajući da ovaj projekt stipendija pokriva, osim IT-ja, i druga deficitarna zanimanja:

– Nismo željeli biti isključivi pa smo u projekt uključili fakultete koji proizvode deficitarna zanimanja, tako da nisu ekskluzivna samo IT tvrtke. Želimo graditi cijelu zajednicu i Osijek učiniti još poželjnijim i kvalitetnijim mjestom za život. Ako govorimo o IT sektoru kao o strateški važnoj industriji i vertikali u državi, automatski govorimo i o broju zaposlenih u tim tvrtkama. Ne možemo graditi velike tvrtke s malim brojem ljudi. Treba nam snaga u brojevima da bismo rasli, bili relevantni i prepoznati u svijetu. Upravo se nadamo kroz ovaj projekt stipendija te daljnjom

suradnjom s Gradom Osijekom, Sveučilištem i njegovim sastavnicama uhvatiti korak s problemom nedostatka mladih stručnjaka.

Stipendija "Najbolje za najbolje" bila je logičan korak naprijed u ovom procesu s obzirom na to da je zadržavanje mladih ljudi na istoku Hrvatske i jedan od strateških ciljeva Sveučilišta u Osijeku, komentira rektor osječkog Sveučilišta **Vlado Guberac**:

– Pokazalo se, ako student upiše fakultet izvan Osijeka, da je velika vjerojatnost da se neće vratiti. Ovaj korak koji su napravili Grad i OSC je veliki korak u smjeru zadržavanja mladih ljudi.

Koncept stipendiranja je takav da se studenti jave tvrtkama koje ih zanimaju kako bi se s njima dogovorili o određenoj suradnji. Nije nužno da to bude praksa, pojašnjava Mihael, ali student koji se obveže ugovorom primiti stipendiju obavezan je ispuniti sve što se tvrtka i student dogovore kroz zaseban ugovor. Kakva će to biti suradnja, ovisi o dogovoru između studenta i tvrtke.

Studenti se potom s pismom namjere od odabrane tvrtke (uz ostalu dokumentaciju) jav-

ljaju Gradu Osijeku na e-usluge i prijavljuju stipendiju.

Potpore su namijenjene redovnim studentima koji su upisali prvu godinu fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera, a koji trenutačno studiraju na fakultetima deficitarnih zanimanja. To se konkretno odnosi na Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek, Medicinski fakultet, Odjel za fiziku, Odjel za matematiku i Studijski program Informatologija na Filozofskom fakultetu Osijek.

S druge strane, tvrtke koje se žele uključiti a još nisu uvedene u sustav moraju ispuniti određene uvjete kako bi mogle stipendirati studenta i postati dio projekta. Tvrtka koja se prijavljuje mora imati minimalno 10 zaposlenih radnika na puno radno vrijeme, mora biti aktivna barem dvije godine te da je u prethodnoj godini ostvarila prihod od minimalno 1.000.000 kuna. Dosad su za projekt izrazile interes tvrtke: Barrage, Base 58, COBE, Mono, PROTOTYP i TTTech Auto (ex RT-RK), a već ima i pet novih zainteresiranih.

Kao tvrtka ili student, možete se prijaviti putem stranice

NajZaNaj.

Od 27. srpnja javni poziv dostupan je na web-stranici Grada Osijeka i bit će otvoren do iskorištenja sredstava, odnosno najkasnije do 30. lipnja 2023. godine. Ukupna sredstva namijenjena za dodjelu stipendija po ovom javnom pozivu iznose 1.790.197,20 kuna, odnosno 237.000 eura.

“

Potpore su namijenjene redovnim studentima koji su upisali prvu godinu fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera, a koji trenutačno studiraju na fakultetima deficitarnih zanimanja. To se konkretno odnosi na Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija, Medicinski fakultet te Odjel za fiziku, Odjel za matematiku i Studijski program Informatologija na Filozofskom fakultetu

MIHAEL TOMIĆ, PREDSDJEDNIK UDRUGE OSIJEK SOFTWARE CITY

Djecu treba naučiti razmišljati kritički i usmjeriti ih kako rješavati probleme

Totalno sam protiv forsiranja određenih zanimanja. Ono što djeci nedostaje jesu znanja iz logike, razmjena ideja, projekti. Naravno, IT je trend, pa svi misle da će na tom valu graditi sve. Ali kao što je IT došao, tako će i otići i zamijenit će ga druga industrija

Trenutačno je u svjetskoj IT industriji trend pozitivnog rasta, tako i Hrvatskoj i posljedično u Osijeku. Naravno, u Osijeku se trudimo razvijati za vanjska tržišta proizvode, kako vlastite, tako i za druge tvrtke (ne) popularnim outsourcingom. Brojevi govore za sebe, domaće i vanjske nagrade redovitu pristižu u Osijek – ističe u razgovoru za Universitas Mihael Tomić, predsjednik udruge Osijek Software City.

Govori kako je broj zaposlenih u osječkoj IT industriji u 2021. u odnosu na 2020. porastao za više od 250 zaposlenih, dok je broj tvrtki u Osječko-baranjskoj županiji narastao za 26, na 239. To su podaci HGK-a i odnose se samo na tvrtke koje imaju sjedište u Osječko-baranjskoj županiji, tako da se ovdje ne govori o barem pet velikih domaćih tvrtki.

Što je dovelo do te IT ekspanzije na istoku Hrvatske?

– Angažman lokalnih IT tvrtki koje su prije 10 i više godina pokrenule zajednicu kroz projekt Osijek Software City sigurno je bio jedan od okidača popularizacije ove industrije u Osijeku. Također, komunikacija i realizacija programa sa sastavnicama Sveučilišta J.J. Strossmayera bila je ključna stvar kroz koju smo stvarali nove ljude, nove tvrtke su rasle na račun izlaza s fakulteta i jačala se svijest da je posao u ovoj industriji budućnost koja donosi ugodan život. Uz to je OSC samostalno organizirao više stotina meetupova, konferencija, radionica i događaja kroz koje smo popularizirali zanimanja i struku.

Koliko kadrova vam nedostaje, odnosno zbog čega je važno ulagati u studente kroz ovakav oblik stipendiranja?

– Ovo će biti brojka iz glave jer poznajem situaciju u tvrtkama, ali trenutno Osijek može “upiti” od 300 do 500 zaposlenika. Neki od velikih domaćih tvrtki nedavno je došlo i otvorilo urede, a najave su da dolaze i strane

velike tvrtke koje traže svoj komad kolača što se tiče radne snage.

Ono što smo mi u suradnji s Gradom Osijekom kroz projekt Gradsko-poduzetničkih stipendija “Najbolje za najbolje” pokušali jest stvoriti uvjete za privlačenje mladih studenata od prve godine. Nama je kasno ciljati na studente koji su već na preddiplomskim studijima izvan Osijeka. Tako da na ovaj način pokušavamo dobiti studente iz Slavonije i regije koji možda ciljaju Zagreb ili more, a financijski im je to prepreka.

Iznosom od 450 eura mjesečno, gdje Grad Osijek financira dio s 300 eura, a tvrtka minimalno sa 150 eura, u vrhu smo stipendija koje student može povući od prve godine.

Bi li važnost IT industrije trebala prepoznati i država, pa sustavno ulagati u obrazovanje mladih ljudi tog sektora?

– Koliko sam upoznat, STEM stipendije jesu jedan vid ulaganja u IT industriju, ali opet pričamo u kontekstu “na kraju balade”, odnosno kada su to već osobe koje su odrasli ljudi. Ulaganje treba započeti od ranih dana. Mi (OSC) smo radili projekte produženog boravka, ljetnih škola informatike i slično, gdje su djeca koja su zainteresirana dobila priliku učiti od stručnjaka koji, osim što imaju pedagošku podlogu, imaju i tehničko znanje.

Istodobno, jeste li vi primijetili neprirodno forsiranje informatike u školama, pa i tzv. tabletizaciju škole, gdje su se tableti i drugi gadgeti gurali prvašićima u ruke pod egidom nadobudno nazvane “Škole za život” bivše ministricе Blaženke Divjak? Mnogi prosvjetari govore da je to rezultiralo kontraefektom i mnogu djecu udaljilo od informatike...

– Totalno sam protiv for-

siranja određenih zanimanja. Ono što djeci nedostaje jesu znanja iz logike, razmjena ideja, projekti. Naravno, IT je trend pa svi misle da će na tom valu graditi sve. Ali kao što je IT došao, tako će i otići i zamijenit će ga druga industrija. Djecu treba naučiti razmišljati kritički, usmjeriti ih kako rješavati probleme, jer će upravo na probleme naići u svakom poslu, bila to IT ili drvna industrija.

Djeca trenutačno provode puno vremena s tehnologijom, tako da od rođenja imaju smanjenu liniju učenja. To vidite na bebama koje se na račun “kolektivne svijesti” s jednom ili dvije godine snalaze na tabletima. Tako da osobno mislim da se djeca trebaju igrati i razvijati bez digitalnog svijeta, jer će ovako ili onako stići sve kada dođe vrijeme za to.

S druge strane, oni koji žele i imaju od djetinjstva potencijal za informatiku i prirodne znanosti treba usmjeriti i dati im posebnu pažnju, kao i djeci koja su darovita u slikanju, sportu ili glazbi.

Gdje i kako kotira hrvatski IT sektor u međunarodnim okvirima?

– Pa mogao bih pojasniti na vrlo jednostavan način. Mi smo na razmeđu između zapada i istoka. Zapad nas bira kao suradnike ili izvođače jer imamo vrlo sličan mindset i odlično tehničko znanje. Plus, puno smo jeftiniji od njihovih zaposlenika. S druge strane, Istok je opet puno jeftiniji od nas, ali njihov mindset i kultura su potpuno drukčiji, dok je razina znanja, po mom mišljenju, niža.

Zasad se držimo dobro, ali i kod nas cijene sata rastu i bit će zanimljivo gledati što će se odvijati u idućih tri do pet godina.

Je li to zapravo jedina industrijska grana gdje mala zemlja poput Hrvatske može bi-

ti konkurenta na globalnom tržištu?

– Iskreno, ne znam. Za sada se čini da je ICT svima u svijetu prilika da budu konkurentni. Ne trebate velike tvornice, postrojenja i hale da biste imali dobar prihod na kraju godine. Tvrtke mogu brzo skalirati jer je zaposleniku dovoljan radni stol i računalo, a ne npr. traktor od pola milijuna kuna. No, kao i svi, i mi imamo problem radne snage, koji koči taj rast.

Kako zaustaviti “odljev mozgova”, odnosno odlazak mladih stručnjaka u inozemstvo? Znamo da je Slavoniju posebno pogodio val iseljavanja...

– Spomenuo sam već stipendije koje smo potaknuli s tim ciljem, ne samo radi zaustavljanja odljeva, već u želji da napravimo i priljev.

Smatram da je val iseljavanja trend koji se ponavlja u određenim vremenskim razdobljima. Moji roditelji su bili vani kao klinci raditi, pa su se vratili. Sjećamo se da se valjda pola Dalmatinske zagore i otoka raselilo po svijetu.

Naravno, državna politika tu igra veliku ulogu, i bez velikog upletanja iste u ovu priču, IT sektoru bi sigurno pomogla porezna rasterećenja, kao u nekim drugim zemljama koje su prepoznale potencijal ove industrije.

Veća neto plaća zaposlenika znači da će taj novac potrošiti kod nas. Imamo problem motivacije ostanka jer više ne možemo konkurrirati državama EU-a ili SAD-a, jer kod nas ne postoji model dijeljenja dionica ili ESOP (Employee Stock Options Programme), koji bi tvrtkama omogućio lakše isplate nagrada na kraju godine.

Planirate li uspostaviti suradnju s ostalim gradovima u HR, pa i njih potaknuti da slične stipendije pokrenu u svojim sredinama?

– Osijek Software City i Grad Osijek su svakako napravili iskorak po pitanju stipendija, koje su izdašne i za koje u ovom momentu ima dosta interesa. Svakako smo voljni podijeliti know how ako nam se itko javi.

Osječka gradska vlast je orijentirana prema IT sektoru kao jednoj od bitnih gradskih industrija. S izgradnjom IT parka Osijek, u kojem imamo jednu veliku osječku tvrtku, Mono, kreću lagano i ostale pripremati papirologiju za početak gradnje. Gradska centralna zgrada je dobila zeleno svjetlo, te uskoro kreću radovi.

U ovom našem slučaju, ta već izlizana riječ “sinergija” doista nosi svoje značenje kada je u pitanju suradnja Grada i IT zajednice.

Znate li što su KulenDayz?

Najveća regionalna IT konferencija zanimljiva imena održava se u Osijeku od 2. do 4. rujna ove godine

Početkom rujna u Osijeku će se okupiti najveći IT stručnjaci na velikoj, regionalnoj IT konferenciji KulenDayz, koju organizira ekipa iz MS Community, udruga Osijek Software City, udruga PMI Hrvatska, Poduzetnički inkubator BIOS te partneri Grad Osijek, Sveučilište J. J. Strossmayera i Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku.

“Uz dosadašnje sponzore, ove godine dobili smo pojačanje od novih sponzora, s kojima pripremamo tri dana prvo-

klasnog znanja, zabave i nezaboravnog druženja u Slavoniji i Baranji.

Svake godine pojačavamo program, koji ne bi bio moguć bez neumornih pojedinaaca koji daju sve od sebe kako bismo podigli ljestvicu kvalitete konferencije”, ističe direktor konferencije Bernardin Katić.

U tri dana konferencije, obuhvatit će se zanimljiv program za sve ljubitelje IT industrije, ali i za one najmlađe. Pokrivene su teme iz naprednog programiranja,

baza podataka, IT Pro, web tehnologija, dizajna, projekt managementa, razvoja igara i otvoreni dio čija se predavanja oblikuju na mjestu događaja.

Veliko osvježanje konferenciji ove godine donosi novi sponzor – EPAM USA, koji će pokriti program KulenDayzKidz.

PROGRAM KONFERENCIJE

2. 9. 2022. – petak

Program počinje s pretkonferencijskim treninzima u sedam različitih područ-

ja. Lokacija treninga je Park prirode Kopački rit i Etnoselo Kopačevo.

3. 9. 2022. – subota

Na glavni dan konferencije, više od 50 predavanja održat će se na Akademiji za umjetnost i kulturu te u Staroj pekari. Na dvorištu vas očekuje druženje kroz već poznati In Da Sofa koncept, kućice i izlagači koji će se pobrinuti da ne nedostaje ića i pića. Na kraju dana očekuje nas legendarni party i druženje!

4. 9. 2022. – nedjelja

Okupljamo se na danu za

opuštanje u Tikvešu, na team building eventu, uz obilazak novootvorenog muzeja.

IT konferencija za djecu

Uz glavni program 3. 9. odvija se IT konferencija za djecu: KulenDayzKidz – radionica namijenjena djeci od 8 do 14 godina, kako bi osnažila svoje vještine s računalima, komunikacijom i radom u timu. Ove godine tema je Scratch i HTML, gdje će mališani naučiti napraviti web-stranice i jednostavnu igru.

Više o konferenciji na www.kulendayz.com

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Zagreb, Horvatovac 102a

Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta
na temelju članka 73. Statuta Fakulteta raspisuje
NATJEČAJ
za izbor

u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redoviti profesor u trajnom zvanju iz područja prirodnih znanosti, polje matematika, grana primijenjena matematika i matematičko modeliranje, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu pri Matematičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj.
Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta <http://www.pmf.unizg.hr/natjecaji>.
Pristupnici ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=b1bfe4c2-b8d0-4efc-8302-f4bd80bd8c65>
Rok za podnošenje prijave na natječaj je 30 dana po objavljivanju natječaja u "Narodnim novinama".
Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: <http://www.pmf.unizg.hr/natjecaji>.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Zagreb, Horvatovac 102a

Fakultetsko vijeće Sveučilišta u Zagrebu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta (dalje u tekstu: PMF) na temelju članka 73. Statuta Fakulteta raspisuje
NATJEČAJ
za izbor

1. u znanstveno-nastavno zvanje i razvojno radno mjesto docent, iz područja prirodnih znanosti, polje kemija, grana anorganska kemija, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zavodu za opću i anorgansku kemiju pri Kemijskom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj.
Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=110aa42c-6a83-4288-8421-ce25a1267738>
Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.
Rok za podnošenje prijave na točku 1. natječaja je 30 dana, po objavljivanju natječaja u "Narodnim novinama".
Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natječaj).

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA
Zagreb, Unska 3

raspisuje
NATJEČAJ
za izbor u zvanja i na radna mjesta:

1. Nastavnik u znanstveno-nastavnom zvanju izvanredni profesor - 2 izvršitelja na neodređeno vrijeme s punim radnim vremenom,
2. Suradnik u suradničkom zvanju poslijedoktorand - 1 izvršitelj na određeno vrijeme s punim radnim vremenom.
Rok za prijavu je 30 dana od dana objave natječaja.
Uvjeti rada i ostali detalji natječaja za pojedinačna radna mjesta nalaze se na stranici www.fer.hr

NA TEMELJU ODLUKE FAKULTETSKOG VIJEĆA KLASA:
112-01/22-01/0024 UR. BROJ: 2181/206-03-03-22-0004
OD 01. SRPNJA 2022. GODINE.
SVEUČILIŠTE U SPLITU, FAKULTET ELEKTROTEHNIKE,
STROJARSTVA I BRODOGRADNJE,

raspisuje
NATJEČAJ
za izbor

- jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje temeljne tehničke znanosti i odgovarajuće radno mjesto.

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, www.fesb.unist.hr.

CENTAR ZA CJELOŽIVOTNO OBRAZOVANJE

Cilj pojedinca je osobni rast i usavršavanje

Važnost cjeloživotnog obrazovanja prepoznale su i sastavnice Sveučilišta u Splitu koje, sukladno potrebama gospodarstva, pojedinaca i društva a sukladno područjima kojima se bave, organiziraju programe dugi niz godina

Piše **MILA PULJIZ**

Brzina društvenih, gospodarskih i tehnoloških promjena, kao i razvoj novih poslova koji su nastali kao rezultat tih promjena, rezultirali su afirmiranjem koncepta cjeloživotnog učenja kao iznimno važnog i sastavnog dijela ljudskog života. Potreba za cjeloživotnim učenjem, odnosno obrazovanjem javila se prvo na profesionalnom planu, ali je sve veća potreba pojedinaca za cjeloživotnim učenjem s ciljem osobnog rasta i usavršavanja.

Iako sustav obrazovanja odraslih djeluje već jako dugo, čini se da je u odnosu na ostale obrazovne sustave desetljećima bio marginaliziran. Ipak, razvojem novih tehnologija ljudi su shvatili da kvalifikacija koju su primarno stekli nije dovoljna za obavljanje nekog posla tijekom cijelog života te su postali svjesni činjenice da je cjeloživotno usavršavanje sastavni dio profesionalnog i osobnog života. Općenito gledajući, pojedinci sve više shvaćaju da je promjena zanimanja, poslova i kvalifikacija tijekom radnog vijeka datost, a ne izuzetak. O Centru za cjeloživotno obrazovanje osnovanom ove godine, razgovarali smo s njegovom voditeljicom, izv. prof. Moranom Koludrović.

-Svi možemo svjedočiti ili osobnim primjerom ili primjerom nekog iz našeg okruženja kako osoba radi sasvim drugačije poslove od onih za koje se prvotno obrazovala. Također, cjeloživotno obrazovanje podrazumijeva i usavršavanje u zanimanju kojim se inače bavi. Zamislite učiteljicu koja podučava onako kako su je podučavali prije 30 godina, a način odgoja i obrazovanja su se potpuno promijenili! Ili, zamislimo osobu koja je završila računarstvo prije desetljeća i radi isključivo u skladu s tehnološkim dostignućima vremena u kojem je studirala!, objasnila je Koludrović.

Cjeloživotno obrazovanje je sastavni dio našeg života, a jedan od ciljeva visokoškolskog obrazovanja i znanstvene djelatnosti je promicati načela cjeloživotnog učenja u sustavu visokog školstva, što je

prepoznato i zakonskom regulativom. Važnost cjeloživotnog obrazovanja prepoznale su i sastavnice Sveučilišta u Splitu koje, sukladno potrebama gospodarstva, pojedinaca i društva i sukladno područjima kojima se bave, organiziraju niz godina programe cjeloživotnog obrazovanja.

-Na inicijativu prorektora za nastavu prof. Gorana Karduma osnovan je Centar za cjeloživotno obrazovanje na Sveučilištu u Splitu čija je osnovna zadaća promovirati cjeloživotno učenje na Sveučilištu, omogućiti stalno praćenje i unaprjeđenje sustava i programa cjeloživotnog obrazovanja na Sveučilištu i sastavnicama, promicati istraživanja cjeloživotnog obrazovanja, razvijati nove programe obrazovanja odraslih te povećati vidljivost i dostupnost programa cjelo-

životnog obrazovanja na sastavnicama. Drugim riječima, glavna uloga Centra je omogućiti kontinuirani razvoj i daljnje usavršavanje Sveučilišta i njegovih sastavnica u području cjeloživotnog obrazovanja", kazala je izv. prof. Koludrović dodavši kako su članovi prvog saziva Vijeća Centra prof. Goran Kardum, prof. Tomislav Kilić, prof. Ana Marušić i izv. prof. Željana Bašić, uz administrativnu pomoć voditeljice Ureda za kvalitetu Dijane Banovac i stručne suradnice Silvije Ranić.

S ciljem promocije cjeloživotnog obrazovanja u visokom školstvu i razvoja programa na načelima cjeloživotnog učenja, voditeljica Centra, Morana Koludrović je za voditelje programa i prodekanke za nastavu na svim sastavnicama u srpnju održala edukaciju o mogućnostima razvoja programa cjeloživotnog obrazovanja utemeljenih na hrvatskom kvalifikacijskom okviru, odnosno standardima kvalifikacija.

U tijeku su izmjene i dopune postojećih propisa te razvoj internetske podstranice Sveučilišta koja će pružati mogućnost promoviranja programa cjeloživotnog obrazovanja na svim sastavnicama Sveučilišta. Također, sastavni dio cjeloživotnog obrazovanja su i ljetne škole koje pridonose prepoznatljivosti cjeloživotnog obrazovanja, ali i cjelokupnog Sveučilišta u Splitu.

Posebno veseli sudjelovanje u Erasmus+ 60 projektu, u koji su s hrvatske strane uključeni Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet u Splitu i Kineziološki fakultet u Splitu, a koji ima za cilj poticati i razvijati intergeneracijsko učenje. Erasmus+ 60 projekt je posebno zanimljiv i inovativan stoga što uključuje međusobno učenje različitih generacija, odnosno studenata i osoba starijih od 60 godina. Ovakav projekt, koji će rezultirati razvojem programa intergeneracijskog učenja i stjecanjem generičkih vještina, važan je i stoga što upućuje na važnost cjeloživotnog obrazovanja u trećoj životnoj dobi te je prvi sustavniji projekt takve vrste na Sveučilištu.

STUDENSKI STANDARD

Aktivnosti Studentskog centra u retrovizoru

Piše **MATEJ SUNARA**

Početak nove akademске godine se približava pa ćemo još jednom pogledati u retrovizor da se oprostimo od akademске godine na izmaku. Koristit ćemo se metodom zaključivanja ocjena u školi kada učitelj na kraju godine sabire sve ocjene i zabilješke kako bi učeniku formirao zaključnu ocjenu. Ulogu učitelja preuzmite vi, dragi čitatelji, a mi ćemo vam samo pročitati par zabilješki iz našeg e-dnevnika.

Restoran Kampus se pokazao kao jedan od boljih prostora u gradu za organizaciju raznih vrsta događaja. Forum je u Rimu bio mjesto svakodnevnog života, mjesto koje okuplja. Upravo takvu ulogu je u studentskom životu preuzeo ovaj restoran. Studenti su mogli uživati u četiri svečane večere namijenjene samo njima. Prva je održana za početak akademske godine, druga uoči Božića, treća je bila za Valentinovo i namijenjena samo zaljubljenim studentskim parovima, a četvrta na Međunarodni dan žena namijenjena samo studenticama, dok su studenti preuzeli ulogu konobara. Večera u slijedovima je plaćana iksicom. Također, odličnoj lokaciji, vrhunskom ambijentu, raskošnoj dekoraciji, disco-kugli, videozidu i brojnim fotokutcima nisu mogli odoljeti ni maturanti pa se Restoran Kampus isprofilirao kao ovosezonska hit destinacija maturanih zabava. Maturanti su u najljepšem ruhu mogli vidjeti sveučilište na kojem će možda studirati. U restoranu je u prosincu održana i velika dobrotvorna večera za pomoć djeci "Maestrala" u kojoj je Studentski centar Split bio suorganizator, a prikupljena sredstva su išla za uređenje stana u centru grada u kojem borave štitičnici doma nakon završetka srednje škole. Naravno, novac je prikupljen, a brojni izvođači koji su nastupili tu večer, među kojima su Petar Grašo, Zorica Kondža, Doris Dragović i Ivo Amulić, za restoran imaju samo riječi hvale. No u Restoranu se nije samo jelo i plesalo. Početkom lipnja je u njemu održan veliki kviz na kojem su se natjecale sastavnice Sveučilišta u Splitu, na-

Studentski centar se pobrinuo da studiranje u Splitu studentima ne bude samo puko učenje. Dokolica i kvalitetno provođenje vremena van akademskih obveza također ulaze u kvalitetu studentskog života, a podizanje te kvalitete jest i temeljno poslanje

stupili su i standup komičari iz *Splicke scene*, a studenti su imali priliku besplatno pogledati i dvije kazališne predstave, *Roka i Cicibelu* i *Savršen kraj*. Neloše za jedan restoran studentske prehrane, zar ne?

Studentski centar se pobrinuo da studiranje u Splitu studentima ne bude samo puko učenje. Dokolica i kvalitetno provođenje vremena van akademskih obveza također ulaze u kvalitetu studentskog života, a podizanje te kvalitete jest i temeljno poslanje svakog studentskog centra. Određene prostorije u studentskim domovima su prenamijenjene u prostore za zabavu i druženje studenata ili u dnevne boravke za studente koji nude vrhunske usluge uz koje vam ne može bi-

ti dosadno. Od biljara, pika-da, PlayStationa i društvenih igara, do karaoka, barskih stolova i stolica, udobnih kauča i zidova oslikanih atraktivnim grafitima. Ti su pro-

stori postali omiljeno mjesto za brojne studentske turnire u društvenim igrama. Ispred Studentskog doma "Bruno Bušić" na Spinutu izgrađen je i kamin s klupama i stolo-

vima pa roštiljanja nije nedostajalo. U vrijeme izolacije i ograničenog kretanja zbog pandemije koronavirusa, tjelovježba se pokazala jako važna za očuvanje fizičkog i psihičkog zdravlja. Ove je godine u Studentskom domu "Bruno Bušić" otvorena besplatna teretana za stanare doma, a u domu na Kampusu teretana je preuređena i obogaćena novim spravama. Stanari domova su na raspolaganje dobili i 40 bicikla koje mogu besplatno koristiti, a tu je još i mogućnost besplatnog korištenja električnih romobila i SUP daski. Nadamo se da studenti uz ovakvu dokolicu nisu zaboravili na temeljno poslanje studiranja, učenje.

I studentske sobe su dobi-

le novo ruho. Zamijenjeni su madraci, lakirani su parketi, stigle su nove zavjese, ormarići za cipele, sušila za kosu, magnetne ploče i ono što je najvažnije, klimatizirane su sve sobe u domu na Kampusu. Na Kampusu i u Hostelu Spinut zamijenjene su i čajne kuhinje, ali s ulaganjima se ne misli stati ni u novoj akademskoj godini. Studentske je sobe za vrijeme božićnih praznika posjetio i Djed Božićnjak s prigodnim darovima, a najčišće sobe su osvojile i bogate nagrade. Nadamo se da i ova rubrika kod studenata zaslužuje pozitivnu ocjenu.

Mnogo se udobnije i kvalitetnije jelo u studentskim restoranima. Uvedeni su brojni noviteti u studentskoj prehrani, a Restoran FGAG je kompletno preuređen. Napravljena je i projektna dokumentacija za izgradnju novog restorana na FESB-u s dvije linije i 300 sjedećih mjesta te projektna dokumentacija za novi restoran u Kopilici. Kako bi kvaliteta hrane bila što bolja organizirana je i nagradna igra *Ocijeni spizu i nagrada je blizu* u kojoj su studenti preko mobilne aplikacije UNISpoT vrijedno ocjenjivali i komentirali pojedene obroke i na taj način osvajali bogate nagrade između kojih izdvajamo: bicikl, električni romobil, laptop, tečaj za B kategoriju u autoškoli ili trodnevni izlet u Varaždin, Pulu ili Dubrovnik. Omiljeni studentski kafić Tinel zaodjenuo se u novo ruho. I unutrašnji inventar i bašta su novi tako da je ispijanje kave još ljepše. *Tinel* je postao i mjesto atraktivne studentske pub-kviz lige na kojoj se natjecalo više od 110 ekipa. U tijeku je gradnja i novog student-servisa tik do *Tinela* tako da će studenti doslovno s kave moći skoknuti po svoj studentski ugovor.

Pogled u retrovizor stavljamo nam smiješak na lice jer su nas iskreno obradovala vaše pozitivne reakcije na naš rad. Zaključnu ocjenu našeg rada ipak prepuštamo vama. Pogrešaka je bilo jer ljudski je griješiti pa vam od srca hvala na svakoj dobronamjernoj kritici koja nam je ukazala gdje može bolje. Nadamo se da i u novoj godini nećemo razočarati. Jedva čekamo naš ponovni susret!

Piše:
PETAR UŠKOVIĆ CROATA
MAG. EDUC. PHILOL. ET CROAT. LAT.

LJETNA ŠKOLA LATINSKOGA JEZIKA I KULTURE

Floreat lingua Latina!

Druga Ljetna škola latinskoga jezika i kulture, koja se održala u Zadru od 18. do 3. srpnja 2022., okupila je 25 srednjoškolaca, studenata i nastavnika iz Hrvatske i inozemstva

U Nadbiskupskom sjemeništu Zmajević u Zadru od 18. do 31. srpnja 2022. održana je Ljetna škola latinskoga jezika i kulture, koju su drugu godinu zaredom organizirali Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatska salezijanska provincija sv. Ivana Bosca. Domaćin ovoj jedinstvenoj školi, za vrijeme koje su polaznici slušali predavanja i razgovarali isključivo na latinskom jeziku, bilo je Međubiskupijsko sjemenište Zmajević, smješteno na perimetru zadarskoga foruma. Nakon prošlogodišnjega skromnoga pokretanja projekta, kad je Školu pohađalo desetak polaznika, ove je godine na Školi sudjelovalo 25 studenata, srednjoškolaca te nastavnika iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Dvotjedni program Škole temeljio se na intenzivnom učenju latinskoga jezika prema govornoj, odnosno prirodnoj metodi danskoga lingvистa Hansa Henninga Ørberga (1920. – 2010.) *Lingua Latina per se illustrata*. Škola je započela svečanom inauguracijom, kad je polaznike u ime Fakulteta hrvatskih studija pozdravio Petar Ušković Croata, asistent s Odsjeka za kroatologiju, rekavši, između ostaloga, kako mislija Fakulteta podrazumijeva afirmaciju latinističke kulture, koja je sastavni dio hrvatskoga identiteta. Potom se prisutnima obratio rektor Nadbiskupskoga sjemeništa Zmajević, mr. sc. don Ante Dražina, koji je istaknuo da je latinski jezik uvijek bio važan u Crkvi, izrazivši zadovoljstvo

da se Ljetna škola odvija upravo u antičkom gradu Zadru i da joj Sjemenište može biti domaćinom. U ime Hrvatske salezijanske provincije nazočne je pozdravio mr. sc. don Josip Krpić, koji je rekao da je latinski jezik za svako vrijeme, što pokazuje i velik interes za Školu. Na kraju se polaznicima kratko obratio i Marijan Vodopija, nastavnik u Prvoj katoličkoj osnovnoj školi u Gradu Zagrebu i ujedno alumni Fakulteta hrvatskih studija.

Kulturološka komponenta Škole

Osim svakodnevnih predavanja na latinskom jeziku, Škola je i ove godine imala važnu kulturološku komponentu budući da su brojni nastavnici održali gostujuća predavanja o znanstveno-popularnim temama. Tako je doc. dr. sc. Marko Jerković s Odsjeka za povijest Fakulteta hrvatskih studija održao predavanje pod nazivom "Škole i skriptoriji u srednjovjekovnoj redovničkoj kulturi". Tijekom predavanja docent Jerković posebno je istaknuo važnost srednjovjekovnoga Zadra kao centra u kojem su djelovala oba ogran-

ka Reda svetog Benedikta. U četvrtak 21. svibnja Ljetnu su školu posjetile doc. dr. sc. Teuta Serreqi Jurić i mr. sc. Sanja Smolaka Vitas, nastavnice s Odsjeka za klasičnu filologiju Sveučilišta u Zadru, koje su održale modularno predavanje pod nazivom "Život u antičko doba", koje se sastojalo od dva tematska bloka. U prvom je mr. sc. Sanja Smolaka Vitas govorila o ruralnosti i urbanosti rimskoga svijeta pokazujući kako su Rimljani, uz život u gradu i svakodnevne obveze, također njegovali i ruralni život, koji je na brojnim

Sudionici Ljetne škole latinskoga jezika

Petar Ušković Croata

Mr. don Josip Krpić

NASTAVAK STRATEŠKE INICIJATIVE NA JAČANJU SURADNJE I RAZMJENE STUDENATA

Sveučilište u Zagrebu jedino hrvatsko visoko učilište u projektu studentske mobilnosti s Indonezijom

Program razmjene, uz stipendije, studentima pokriva i troškove školarine i upisa na prihvatnim stranim visokim učilištima

Sudionici Ljetne škole latinskoga jezika

antičkih autora prikazan kao onaj kojemu treba težiti. U drugom je dijelu predavanja doc. dr. sc. Teuta Serređi Jurić polaznicima na zanimljiv i ilustrativan način prikazala kako je funkcionirao život antičkoga grada na primjeru starog Iadera. Među gostujućim predavačima bio je i izv. prof. Šime Demo s Fakulteta hrvatskih studija, koji je referirao na temu "Latinske boje". Predavanje je započeo govorom o percepciji i simbolici boja općenito, a potom i o njihovim nazivima na latinskom jeziku. Naglasio je da su ljudi kadri razlikovati 10 milijuna boja, no nemamo nazive za sve boje. U hrvatskom jeziku postoji deset riječi za boje u osnovnoj i svakodnevnoj upotrebi, koje je potom objasnio i u latinskom jeziku. Asistentica s Odsjeka za povijest Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, Maja Tabak Demo, održala je predavanje "Antički motivi u humanističkome ruhu", u kojemu se dotaknula djela *Historia de duobus amantibus* koje je 1444. napisao u to

doba okrunjeni pjesnik Eneja Silvije Piccolomini. Posljednja dva gostujuća predavanja održali su nastavnici s Fakulteta hrvatskih studija. Doc. Lucija Krešić Nacevski polaznike je upoznala s različitim latinskim izrazima za more u Vergilijevu djelu u predavanju pod naslovom "Vergilijev morski svijet", dok je Marko Marina, asistent na Odsjeku za povijest, govorio na temu "Raj i pakao: koncept jedne ideje, njezin nastanak i razvoj u kršćanstvu".

Ljetna je škola i međunarodnoga karaktera

Međunarodni karakter ovogodišnje Ljetne škole dali su prof. Jiří Augustin Čepelák s Karlova sveučilišta u Pragu i Natalija Samochvalova, koji su zajedno s domaćim nastavnicima poučavali polaznike govornomu latinskomu jeziku. Organizatori su za vrijeme Škole predvidjeli i dvije terenske nastave. Na prvoj terenskoj nastavi 24. srpnja polaznici su posjetili antičku Sa-

lonu i Split. U Saloni su obišli kršćanski kompleks na Manastirinama te antički teatar i amfiteatar te forum, a na kraju su posjetili Tusculum i spomen-sobu don Frane Bulića. U Splitu je polaznike dočeka dr. sc. Joško Belamarić, znanstveni savjetnik s Instituta za povijest umjetnosti, koji ih je proveo starom gradskom jezgrom Splita. Nakon završetka obilaska polaznici su se zaputili prema podružnici Instituta za povijest umjetnosti u Splitu, gdje im je profesorica latinskoga jezika i povijesti umjetnosti, Inge Belamarić, podijelila svoj novi prijevod devete knjige *Prirodoslovlja* (O vodenim bićima) Plinija Starijega u izdanju naklade Latina&Graeca. Druga terenska nastava održala se 20. srpnja na otoku Privču i u Šibeniku. Polaznici su najprije obišli crkvu svete Marije od Milosti, gdje su posjetili grob Fausta Vrančića, a potom i njemu posvećen memorijalni centar nedaleko od crkve. Tijekom poslijepodnevna obilaska Šibenika domaćin im je

“

Škola je i ove godine imala važnu kulturološku komponentu budući da su brojni nastavnici održali predavanja o znanstveno popularnim temama

bio turistički vodič Dario Mikulandra, koji je polaznike proveo Samostanom sv. Frane te katedralom sv. Jakova u Šibeniku, kao i užom gradskom jezgrom.

Svečana akademija

Druga Ljetna škola završila je 31. srpnja 2022. godine svečanom akademijom tijekom koje su polaznici na latinskom jeziku izveli pjesme Kvinta Horacija Flaka i Gaja Valerija Katula, nakon čega su upriličeni prigodni govori i podjela diploma.

Valja istaknuti da je Škola održana zahvaljujući nemalom broju donacija malih i srednjih poduzetnika te privatnih osoba, koji su svojom nesebičnošću pokazali da ekonomija uvijek treba služiti kulturi i općemu dobru.

Druga Ljetna škola latinskoga jezika i kulture i ove je godine ispunila svoj cilj, a to je da nas latinski jezik i dalje nastavlja povezivati: najprije jedne s drugima, a onda i s našom bogatom latinističkom kulturom.

Odlukom indonezijske vlade, početkom 2021. pokrenut je novi program mobilnosti *Indonesian International Student Mobility Awards* – IISMA (Indonezijski program stipendiranja međunarodnih studentskih mobilnosti).

Cilj je programa da više od tisuću indonezijskih studenata na preddiplomskim studijima sudjeluje u mobilnosti na vodećim svjetskim sveučilištima. Tijekom semestralne razmjene (4-6 mjeseci) od studenata se očekuje da kroz nastavu na kolegijima izvan njihova matičnoga studijskog programa usvoje interkulturalne i komunikacijske vještine te vještine upravljanja i vođenja, da razviju mrežu međunarodnih kontakata i upoznaju društvo i zemlju domaćina.

Drugu godinu zaredom središnji je ured za međunarodnu suradnju u suradnji s devet sastavnica Sveučilišta (Agronomski, Ekonomski, Filozofski fakultet, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Fakultet organizacije i informatike Varaždin, Fakultet političkih znanosti, Fakultet hrvatskih studija, Pravni i Prirodoslovno-matematički fakultet) krajem travnja 2022. pripremio projektni prijedlog za mobilnost indonezijskih studenata.

U lipnju 2022. Sveučilište je obaviješteno da je u konkurenciji od preko 270 visokih učilišta s pet kontinenata, iz više od 30 zemalja, projekt pozitivno ocijenjen te će u ak. god. 2022./23. deset indonezijskih studenata u sklopu ovog projekta go-

stovati na Sveučilištu u Zagrebu. Ovo je udvostručenje broja dolaznih indonezijskih studenata u odnosu na projekt iz 2021. godine.

Četiri studentice i šest studenata dolaze s najuglednijih indonezijskih sveučilišta: Institut Teknologi Sepuluh Nopember (ITS), Universitas Airlangga (UNAIR), Universitas Muhammadiyah Sumatera Utara (UMSU), Universitas Gadjah Mada (UGM), Universitas Negeri Malang (UM), Universitas Syiah Kuala (USK), Universitas Andalas (UNAND), Universitas Mulawarman (UNMUL) i Universitas Diponegoro (UNDIP).

Specifičnost je ovoga programa razmjene što uz stipendije studentima (put, životni troškovi i osiguranje) pokriva i troškove školarine i upisa na prihvatnim stranim visokim učilištima. Program stipendiranja financira indonezijsko Ministarstvo obrazovanja i kulture (Kemdikbud) putem Izvršne uprave za visoko obrazovanje (DIKTI).

Ovaj je projekt nastavak strateške inicijative Sveučilišta u Zagrebu da jača suradnju i razmjenu studenata i znanstveno-nastavnog osoblja s indonezijskim visokim učilištima kroz bilateralnu i suradnju unutar projekta Erasmus+ KA107, a koja se uspješno provodi od 2016. g. sa sljedećim partnerima: Institut Pertanian Bogor (IPB), Lembaga Ilmu Pengetahuan Indonesia (LIPI), Universitas Teknologi Yogyakarta (UTY) i Institut Teknologi Bandung (ITB).

UZ STUDIRANJE, VEĆINA MLADIH ZARAĐUJE I OD POVREMENIH ILI STALNIH STUDENTSKIH POSLOVA

Gotovo 90.000 studenata u Hrvatskoj radi

U 2021. godini isplaćeno je ukupno 487.708 studentskih ugovora za ukupno 85.685 studenata, a prosječan iznos naknade po studentu iznosio je od 29,30 do 41,19 kune

PIŠE **DIANA BARBARIĆ**

Rijetko koji student danas ne radi. Još do prije koju godinu većini su jedine obaveze bilo učenje i stručna praksa, ali s obzirom da im platežna moć roditelja u pravilu pada, a cijene rastu i sve veća je potreba za sezonskim radom, tako se nekako dogodilo da su sada masovno angažirani na tržištu rada. Najviše ih privređuje zahvaljujući sezonskim radovima tijekom ljeta, dakle prvenstveno radeći u turizmu i ugostiteljstvu na Jadranu, ali dobar broj njih radi i tijekom cijele godine.

U velikim trgovačkim centrima često će vas uslužiti studentice, na dežurne telefone teleoperatora nerijetko će vam se javiti apsolvent kakvog tehničkog fakulteta i pomoći vam online otkloniti kvar, a budite sigurni i da najveći broj onih djevojki koje promoviraju razne proizvode po drogerijama i dućanima i anketiraju vas preko telefona zapravo na taj način zarađuje za džeparac.

Studenti se nerijetko žale da zarađuju bitno manje od stalno zaposlenih i onda kad praktički obavljaju isti posao. Puno poslodavaca im, na žalost, isplaćuje minimalac, a jedino kad ih stisne ljuta ne-

Poslova za studente ne manjka, naročito ljeti

NIKOLA VILIĆ/CROPIX

“

Minimalna naknada za tekuću godinu iznosi 29,30 kuna po satu, a poslodavci to najčešće zaokruže na 30. Studenti bi naravno željeli da to bude više, ali resorni ministar Radovan Fuchs je tu zapravo nemoćan

volja i ponestane kadra na tržištu ili je baš neki specifičan posao u pitanju koji iziskuje posebne kompetencije, e onda su spremni platiti i nešto više.

Ta minimalna naknada za tekuću godinu iznosi 29,30 kuna po satu, a poslodavci to najčešće zaokruže na 30. Studenti bi naravno željeli da to bude više, ali resorni ministar **Radovan Fuchs** je tu zapravo nemoćan. Nitko gazdi ne brani studente plaćati i tisuću kuna po satu, ali minimalna satnica ovisi o iznosu minimalne bruto plaće u Hrvatskoj.

ISKUSTVA SA SEZONSKIM POSLOVIMA

Nikad veća potražnja za studentima

Iz godine u godinu sve veća je potražnja i točno je da se poslodavci bore za svakog studenta. Razlog tome je što su mladi ljudi sposobni i informatički pismeni i brzo se prilagođavaju svim uvjetima rada

PIŠE **MILA PULJIZ**

Potražnja za studentima kao radnom snagom nikad nije bila veća, baš kao i ponuda poslova. Marija Šiljić studentica je druge godine diplomskog studija Morsko ribarstvo na Sveučilišnom odjelu za studije mora, a Bože Bradarić student je prve godine Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu. S obzirom na to da oboje rade sezonu, s nama su iz prve ruke podijelili svoje radno iskustvo, dojmove i razmišljanja.

-Od prve godine faksa radim kao promotorica za Orbico beauty, sezona je kao i svugdje pretrpanija promocijama za razliku od ostatka godine. Ovdje radim i tijekom godine, barem nekoliko puta tjedno ili pak samo vikende, ovisno o potrebi”, kazala je Marija. Njezin kolega Bože sezonu također radi preko Studentskog centra, u obiteljskoj građevinskoj firmi, a radi u svojoj budućoj struci, pravnim poslovima.

-Posla ima dosta, a iako firma spada u mikro poduzetnike, ima dosta partnera paje samim

time i administrativnog posla dosta. Sastavljam i šaljem račune, svakodnevno se koristim mailom, šaljem dopise i različite obavijesti prema poslovnim partnerima i institucijama, vodim brigu o računima i troškovnicima...”, objasnio je Bože, koji u ostatku godine povremeno konobari, a ujedno je i tajnik u Europskoj medicinskoj studentskoj asocijaciji Split, gdje posao odraduje volonterski. Što se tiče zadovoljstva radom i uvjetima rada, Marija nam se pohvalila svojim iskustvima. -Uvjetima rada sam itekako zadovoljna i

nikada nisam imala potrebu tražiti nešto drugo, odgovara mi satnica i opis posla.

Mogu se pohvaliti da me nekako sreća pogodila što se tiče studentskog posla, jer imam predivne kolegice u svim parfumerijama gdje radim, od početka su prijateljski nastrojene, spremne pomoći, opušteno, simpatične i uvijek im se mogu obratiti i računati na njih, a takve su i prema kupcima”, kazala je i dodala kako joj je posebno drago to što ugovore sada mogu izvaditi online i time izbjeći nepotrebna čekanja i gužve, a naročito sada kada je studenata i poslodavaca nikad više. -Potražnja za studentima je izrazito velika, iz godine u godinu sve veća i točna je informacija iz SC-a da se poslo-

“

Pandemija je zasigurno utjecala na to da se više traži povremena radna snaga kao što su studenti, kaže Bože koji radi u obiteljskoj građevinskoj tvrtki

davci bore za svakog studenta. Razlog tome je što su mladi ljudi sposobni i informatički pismeni i brzo se prilagođavaju svim uvjetima rada. Osim

toga, velik je broj studenata spreman raditi raznorazne poslove kako bi sebi priskrbili džeparac. Pandemija je zasigurno utjecala na to da se više traži povremena radna snaga kao što su studenti. U uvjetima ogromne inflacije i sve teže cjelokupne gospodarske situacije na tržištu traže se nova rješenja.

No, pritom je važno, što posebno ističem kao budući pravnik, da se poštuje zakon i da se svaki radnik prije svega poštuje kao zaposlenik i u prvom redu kao čovjek. Stava sam da u uvjetima ovolike inflacije treba paziti na to da se svaki student pošteno plati i nagradi ako svoj posao radi dobro i u skladu sa pravilima struke”, objasnio je Bože.

DANI KTRIC/CROBIX

Ona se dijeli sa 160 pa ministar za svaku kalendarsku godinu donosi u stvari tek formalnu Odluku o iznosu minimalne naknade i to u roku od 15 dana nakon što Vlada donese uredbu o visini minimalne plaće.

Iz Ministarstva znanosti i obrazovanja napominju da se iznos minimalne naknade svake godine povećavao, pa je tako prije četiri godine, recimo, iznosio svega 21,50 kuna.

Iako će se malo koji student pohvaliti da je pun novca, iznenadili smo kad smo dobili podatak koliko se lani zaradilo samo od provizija za studentske poslove i koliko je studenata bilo angažirano.

Dakle, u 2021. godini isplaćeno je ukupno 487.708 studentskih ugovora za ukupno 85.685 studenata, a prosječan iznos naknade po studentu iznosio je od 29,30 do 41,19 kune. Ukupna naknada za posredovanje pri obavljanju studentskih poslova, koja iznosi 12 posto neto iznosa naknade izvođaču za obavljanje studentskih poslova, iznosila je 154.368.434,27 kune, kazali su nam iz Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Drugim riječima, studenti su lani zaradili više od milijardu i pol kuna! Poslove po-

sredovanja, kako je već poznato, obavljaju student servisi, a zakon ih obavezuje da naknade koriste namjenski za podmirivanje troškova posredovanja i poboljšanje studentskoga standarda: njihovog smještaja, prehrane, sportskih aktivnosti...

Što se tiče studenata, ponekad nije dobro ni da previše zaraduju. Dosad su morali paziti da ne premaše 15.000 kuna godišnje jer su im nakon toga roditelji gubili pravo na poreznu olakšicu, ali uskoro bi se taj limit trebao popeti na 24.000 kuna. To čekamo!

“

Dosad su studenti morali paziti da ne premaše 15.000 kuna godišnje jer su im nakon toga roditelji gubili pravo na poreznu olakšicu, ali uskoro bi se limit trebao popeti na 24.000 kuna

KOLUMNA

Rad i radni staž

Godine života i radnog staža čine mi se tek brojevima koji me pretjerano ne impresioniraju - piše u svojoj kolumni za Universitas dekan Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

PIŠE PROF. IVAN KOPRIĆ

Rasprave o tome do koje bi se dobi moglo, smjelo ili trebalo raditi prate me čitav život.

Jedan od vozača poljskog autobusa koji je neki dan stradao kod Brezničkog Huma navodno je imao 72 godine pa neki tvrde da je bio prestar za taj težak, iscrpljujuć i odgovoran posao.

Mnogi se sjećaju kako su tisuće i tisuće ljudi iz naših velikih poduzeća, manje-više suprotno njihovoj volji, kroz dokup staža bile poslone u prijevremenu mirovinu. Nedavno mi kaže jedna žena da njezin suprug koji je tako završio kao umirovljenik jer mu je firma propala sad “hvala Bogu” radi u građevini jer bi inače teško preživjeli.

Neki su sa 65 godina premladi da bi živjeli bez daljnjeg rada, struka im je takva da mogu i dalje raditi, za njima postoji potreba, a i zdravlje ih služi.

Znam neke koji su i prije pedesete godine života otišli u privilegirane političarske mirovine.

Mnogi su frustrirani na poslu, u potplaćenim profesijama, rade u lošim uvjetima rada (hladnoća, vrućina, kemikalije itd.) ili pak rade teške i neugodne fizičke poslove pa jedva čekaju ispuniti uvjete i umiroviti se čim bude prilika.

Neki se umirove pa se bave onime što ih je možda privlačilo i prije, ali za to nisu imali vremena.

Neki odu živjeti na selo, neki u grad, da budu bliže zdravstvenim uslugama, neki se presele kod djece i čuvaju unuke.

Neki se jednostavno umore, razbole i prerano umru.

Malo prije sam se sjetio da sam navršio 35 godina staža, a nimalo ne osjećam zamor ni frustraciju. Nije da nisam radio, trudio se, bio aktivan u znanosti, istraživanjima, nastavi, upravljanju, nekim drugim javnim i privat-

nim aktivnostima. Prije zaposlenja na Fakultetu, na koji sam pozvan još i prije zaposlenja, odmah po diplomiranju, radio sam kao pravnik za zastupanje u PIK Vrbovcu nepune tri godine. Najzanimljivije je da sam već u trenutku kad sam diplomirao 1987., a tad još nisam imao ni 23 godine života, imao šest mjeseci radnog staža, u Kvarner Expressu, u Opatiji, gdje sam radio tijekom ljetnih mjeseci u računovodstvu.

Već odavno sam odlučio da ću nastojati raditi dok god budem mogao (sad sam u najboljim godinama, zar ne?).

A radni staž i mirovine odavno su izašli iz okvira međugeneracijske solidarnosti kako su prvotno bili zamišljeni. Dogodile su se ogromne društvene, ekonomske, političke, demografske i druge promjene, produljio se prosječni životni vijek itd. Uvjeti i pravila financiranja mirovina danas su drugačija nego kad su se te kategorije skupa s mirovinskim osiguranjem u povijesti pojavile.

Iz skromne sam obitelji u kojoj se rad jako cijenio. Pomagao sam svojima od najranijeg doba, prema mogućnostima. I učio, knjige čitao, pisao, igrao se. Sve sam stigao. Od dvadesete se godine uzdržavam sam, a i svojima sam financijski pomagao.

Prošao sam faze izrazito niskih prihoda, naročito tijekom prve četiri godine rada na Fakultetu. Bile su sasvim drugačije okolnosti, pravila, a i tretman mladih u visokom obrazovanju tih godina. Pogotovo za nas putnike (putujem na studij, dodiplomski i postdiplomski, a poslije na posao ravno četrdeset godina) situacija je bila nemoguća. Od moje sam plaće jedva platio mjesečnu kartu za vlak, s tim da nisam imao pravo na povrat tog novca sve negdje do sredine 1990-ih.

Naučio sam živjeti i mogu ži-

vjeti skromno. Pratim inflaciju, sjećam se 1980-ih i tadašnje strmoglave inflatorne spirale i gotovo bezizlazne ekonomske situacije. Opet imamo visoku inflaciju, ali nadam se da će nas uvođenje eura zaštititi. Poznato je da sam izraziti eurofil, premda nisam ni slijep ni nekritičan pa vidim teškoće, nepravde i loše strane eurointegracije. No, one dobre ih uvelike nadmašuju. Biti normalni europski građanin jedan je od, srećom ostvarenih, snova moje generacije.

Uživam u svojem poslu, u projektima u kojima sudjelujem, u radu, u poeziji. Imam nekoliko maslina, drugih voćaka, ruže, štošta u prirodi što me čini zadovoljnim i uronjenim u prirodu oko sebe.

Nadam se da će mi biti dano još dugo biti aktivan, raditi sa zadovoljstvom, biti koristan, pisati.

Imam želju napisati dvije znanstvene knjige, teme koje me već dugo okupiraju i kojima želim posvetiti još puno rada su lokalna samouprava te organizacijska teorija i njezina primjena.

Uz to, imam niz drugih projekata i planova, u struci i u književnosti.

Nastojim pridonijeti dobrobiti mog fakulteta i sveučilišta te visokog obrazovanja. Želja mi je da moj Pravni fakultet napokon izgradi zgradu knjižnice, naše najstarije i najveće pravne knjižnice, hrvatske nacionalne baštinske knjižnice, preteče Nacionalne i sveučilišne knjižnice i treće po veličini knjižnice u Zagrebu.

Na više sam načina i kroz više projekata aktivan u afirmaciji hrvatskog sustava znanosti i visokog obrazovanja u europskom obrazovnom prostoru.

Svemu se tome silno veselim. Godine života i radnog staža pritom mi se čine tek brojevima koji me pretjerano ne impresioniraju.

Kisić: Nije mi bilo jasno da zgrade nemaju uporabnu dozvolu

Nesporno je da će 2020. ostati upisana kao prijelomnica

POČETAK OBNOVE ZGRADA AGRONOMSKOG FAKULTETA OŠTEĆENIH U POTRESU

Ivica Kisić: Valja nama preko rijeke, koliko god duboka i široka ona bila

Vrijednost radova obuhvaćenih ugovorom je oko 72 milijuna kuna, a predviđeni rok je 11 mjeseci, pa će do kraja lipnja 2023. paviljoni biti obnovljeni, uvjeren je dekan

Piše **BRANKO NAD**

O bilježen je svečani početak građevinskih radova obnove zgrada Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu oštećenih u potresu.

Obnova je financirana sredstvima Fonda solidarnosti Europske unije, Ugovorom o dodjeli nepovratnih financijskih sredstava FSEU.2021.MZO.048.

Službenom početku izvođenja radova prisustvovali su dekan Agronomskog fakulteta prof. Ivica Kisić u nazočnosti svih prodekan, predstavnici izvođača radova (tvrtka "AB gradnja" d.o.o.), stručnog nadzora ("CAPITAL ING" d.o.o.), koordinatore zaštite na radu, voditelja projekta gradnje ("SEDRA consulting" d.o.o.) te projektantski nadzor ("Ing4studio" d.o.o. i "TODING" d.o.o.).

U povodu početka obnove zgrada stradalih u potresu, dekan Ivica Kisić za Universitas portal se prisjeća akademske godine 2019./2020., kada je postao prodekan za nastavu na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na temelju svog znanstvenog i stručnog iskustva taj je posao, kaže, radio vrlo profesionalno, ali se zatim dogodilo nekoliko situacija koje će obilježiti naš život i vrijeme koje dolazi, s posljedicama za koje još ne znamo kakve će biti. Nesporno je stoga da će 2020. godina sigurno ostati upisana kao prijelomnica i godina o kojoj će se govoriti na Sveučilištu kao o vremenu prije i poslije nje, smatra Kisić.

Kad je 25. veljače 2020. u Republici Hrvatskoj registriran prvi zaraženi COVID bolesnik, a tridesetak dana poslije, 22. ožujka, događa se zagrebački potres, čelnstvo fakulteta promišlja: Kako organizirati nastavu i ostati COVID odgovoran na fakultetu? Na Fakultetu je tijekom ljeta trebalo obnoviti učionice i laboratorije koji su nastradali u potresu – a živimo na odstojanju? Nikada se u povijesti Sveučilišta nije dogodilo da studenti ne dolaze na Fakultet. Sveučilište bez studenata nije Sveučili-

Početkom radova stiglo se pred najveći izazov

Dekan Ivica Kisić

Službenom početku radova prisustvovali su svi prodekani

šte. Prošlo je i to, vratili smo se u učionice s akademskom godinom 2021./2022., kada postajem dekan Agronomskog fakulteta. Ali i dalje na Agronomskom fakultetu u jednoj zgradi koja ima žutu oznaku s natpisom: privremeno neuporabljivo su stepenice na kojima piše da po njima maksimalno smije hodati pet osoba. Samo kako to objasniti studentima kada završi predavanje? U slučaju bilo kakve tragedije dekan je odgovorna osoba.

Iz Fonda solidarnosti Europske unije (FSEU.2021. MZO.048.) Vlada Republike Hrvatske je osigurala sredstva za obnovu Sveučilišta. U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 7. srpnja 2021. svečano su uručena 42 ugovora o dodjeli nepovratnih financijskih sredstava za obnovu infrastrukture 24 visokoškolske i znanstvene ustanove pogođene potresom u ukupnom iznosu od 2.140.837.980 kuna. Odmah od srpnja 2021. pa do kraja te godine trajalo je prikupljanje dokumentacije za obnovu. Nije mi bilo jasno kako ni jedna zgrada nema uporabnu dozvolu, iako su zgrade stradale u potresu izgrađene 1938., 1945. i 1954. godine. Ne zamarajući se takvim činjenicama, cilj je bio prikupiti dokumente za obnovu I., II. i III. paviljona Agronomskog fakulteta, te nekih drugih objekata u koje će djelatnici fakulteta biti smješteni tijekom obnove. Sada smo tek s početkom radova pred najvećim izazovom. Hoće li to sve biti gotovo do lipnja 2023.? Kako će to biti obnovljeno? Hoće li biti i po kojoj cijeni energenata tijekom zime koja dolazi za nekoliko mjeseci? No, nema nam druge, rekao bi Mak Dizdar "Valja nama preko rijeke", tj. idemo u obnovu. Iako je rijeka i široka i duboka, a o duljini i ne sanjamo, pregazit ćemo mi tu rijeku, povratka nema. Uvjeren sam da ćemo do kraja lipnja 2023. imati obnovljene paviljone Agronomskog fakulteta – zaključuje dekan Ivica Kisić. Vrijednost radova obuhvaćenih ugovorom je oko 72 milijuna kuna, a predviđeno trajanje radova je 11 mjeseci.

NAJAVLJUJEMO

Jubilarna konferencija o znanosti i razvitku prometa

U Šibeniku će se od 28. do 30. rujna okupiti dvjestotinjak sudionika iz dvadesetak zemalja na vodećoj konferenciji u području prometa, logistike i aeronautike, koju organizira Fakultet prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Fakultet prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Jubilarna međunarodna konferencija "The Science and Development of Transport – Znanost i razvitak prometa – ZIRP 2022" bit će održana u Šibeniku od 28. do 30. rujna 2022. (Solaris – Amadria Park) u organizaciji Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. ZIRP je jedna od vodećih konferencija u području prometa, logistike i aeronauti-

ke, s jasnom međunarodnom prepoznatljivošću (prosječno dvjestotinjak sudionika iz 20-ak zemalja Europe i svijeta).

Konferencija nudi dodanu vrijednost umrežavanja uz promociju vlastitih dostignuća i spoznaja, a fokus ovogodišnjeg ZIRP-a 2022. bit će na "Long-Term Sustainability in Transportation and Logistics – COVID-19 Aftermath".

Tijekom ZIRP-a 2022. vodeći međunarodni i domaći stručnjaci komentirat će aktualnosti uz prikaz smjerni-

ca za uspješnije savladavanje prisutnih, ali i mogućih problema u domeni prometa, logistike i aeronautike.

Koji su rezultati prvih analiza prometa na Pelješkom mostu i pristupnim cestama nakon špice turističke sezone? Jesu li se sektori prometa i logistike oporavili od poteškoća uzrokovanih pandemijom i što nas čeka u zadnjem kvartalu godine? Koji su trendovi u djelovanju opskrbenih lanaca te kako riješiti prisutna "uska grla"? –

neka su od pitanja na koje ćemo dobiti odgovor na ovogodišnjem ZIRP-u.

Detaljnije informacije o Konferenciji dostupne su na službenoj mrežnoj stranici <https://zirp.fpz.hr/>

Prezentiranja zadnjih znanstvenih i stručnih dostignuća konkretna su vrijednost ZIRP-a, čime će sudionici dobiti priliku za osobni znanstveni i stručni razvoj te daljnje umrežavanje s dionicima prometne i logističke struke.

ZIRP 2022. podržava i potiče postavljanje izazovnih pitanja iz publike, koja pridonose razmjeni mišljenja i znanja. Imate li pitanje koje može pridonijeti kvaliteti rasprave na panelu, kontaktirajte nas na e-mail adresu: zirp@fpz.hr

Pozivamo Vas da nam se pridružite na ZIRP-u 2022. i budete dio slavljeničke - dvadesete Konferencije, kako bismo zajedno razvijali i unaprjeđivali mogućnosti te rješenja temeljena na znanstveno-stručnim osnovama.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
GEODETSKI FAKULTET

**raspisuje
NATJEČAJ**

za iskaz interesa studenata/kandidata za upis u ak.god. 2022./2023. na

- Sveučilišni poslijediplomski doktorski studij geodezije i geoinformatike za stjecanje akademskog naziva: doktorznanosti iz znanstvenog područja: tehničke znanosti, znanstveno polje: geodezija
- Sveučilišni poslijediplomski specijalistički studij geodezije i geoinformatike za stjecanje akademskog naziva: specijalist iz znanstvenog područja: tehničke znanosti, znanstvenopolje: geodezija

Student/kandidat može iskazati interes za upis na jedan od tri ciklusa/teme:

1. Uvođenje novih službenih datuma i kartografskih projekcija u Republici Hrvatskoj
2. Novi instrumenti i metode izmjere
3. Geoinformacijski sustavi – praktične primjene

Sukladno odluci Fakultetskog vijeća broj 10_353-3 od 21.07.2022., upisna kvota je 15 studenata.

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišta u Zagrebu – Geodetskog fakulteta, www.geof.unizg.hr

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Klasa: 112-07/22-01/01
Urbroj: 2181-193-111/1-22-70

Na temelju odluke Stručnog vijeća donijete na 15. jednici održanoj 29. lipnja 2022. godine, Sveučilišni odjel za stručne studije Sveučilišta u Splitu raspisuje

NATJEČAJ

I za izbore u zvanja

1. jednog nastavnika u nastavno zvanje profesor visoke škole i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenopolju društvenih znanosti, za polje ekonomija, zagranu marketing, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu;
2. jednog nastavnika u nastavno zvanje profesor visoke škole i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje elektronika, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu;
3. dva nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija;

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišnog odjela za stručne studije u Splitu, www.oss.unist.hr

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

**raspisuje
NATJEČAJ**

za izbor

1. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje ina od -govarajuće radno mjesto redovitog profesora (I. izbor) za puno radno vrijeme, na neodređeno vrijeme za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje filologija, grana romanistika, na Odsjeku za talijanski jezik i književnost;
2. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto redovitog profesora (I. izbor) za puno radno vrijeme, na neodređeno vrijeme za znanstveno područje društvenih znanosti, polje psihologija, na Odsjeku za psihologiju;
3. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje ina od -govarajuće radno mjesto izvanrednog profesora za puno radno vrijeme, na neodređeno vrijeme za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje filologija, grana kroatistika, na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost;
4. dva nastavnika u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docenta za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje povijest umjetnosti, grana povijest i teorija likovnih umjetnosti arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija na Odsjeku za povijest umjetnosti;
5. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje filologija, grana kroatistika na Odsjeku za rani i predškolski odgoj i obrazovanje;
6. jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavača za znanstveno područje interdisciplinarnih znanosti, polje geografija na Odsjeku za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Cjeloviti tekst ovog natječaja, sa svim informacijama o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj, objavljen je na mrežnim stranicama Filozofskog fakulteta u Splitu <https://www.ffst.unist.hr/>

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
RUDARSKO-GEOLOŠKO-NAFTNI FAKULTET,
ZAGREB, PIEROTTIJEVA 6

NATJEČAJ

za izbor:

Jednog izvršitelja/ica na radno mjesto I. vrste u znanstvenom - nastavnom zvanju – redoviti profesor (prvi izbor) u znanstvenom području: Tehničke znanosti, polje: Rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu na Zavodu za naftno-plinsko inženjerstvo i energetiku RGN fakulteta.

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su na službenoj internetskoj stranici Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta www.rgn.unizg.hr

SVEUČILIŠTE
U SPLITU
KINEZIOLOŠKI
FAKULTET

SPLIT, 20. srpnja 2022. godine

**Raspisuje
NATJEČAJ**

za upis u Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij kineziologije za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti u akademskoj godini 2022/2023. (do najviše 10 studenata)

Sve informacije o Natječaju, uvjetima upisa i dokumentima potrebnim za prijavu, možete pronaći na mrežnim stranicama: <http://web.kifst.unist.hr/upisi-poslijediplomski-studiji/>.

SVEUČILIŠTE
U SPLITU
FAKULTET
GRAĐEVINARSTVA,
ARHITEKTURE I
GEODEZIJE

**raspisuje
JAVNI
NATJEČAJ**

1. za izbor jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste – stručnog suradnika u sustavu znanosti i visokom obrazovanju na određeno vrijeme (do povratka djelatnice s roditeljnog dopusta) u punom radnom vremenu na Katedri za matematiku i fiziku.

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu: www.gradst.unist.hr

5. EUROPSKE SVEUČILIŠNE IGRE

Velik uspjeh studenata sportaša Sveučilišta u Zagrebu

Ovogodišnje Europske sveučilišne igre u poljskome Łódźu okupile su 4800 sportaša s 441 europskoga sveučilišta iz 37 država. Od ukupno 14 medalja, studenti sportaši Sveučilišta u Zagrebu osvojili su četiri zlatne, četiri srebrne i šest brončanih medalja

Piše
DR. SC. TAMARA DAGEN

Na 5. Europskim sveučilišnim igrama, održanima od 14. do 31. srpnja 2022. u Łódźu u Poljskoj, studenti sportaši Sveučilišta u Zagrebu osvojili su najviše nagrada – njih ukupno 14, čime je Sveučilište u Zagrebu dobilo titulu najuspješnijega sportskoga sveučilišta u Europi.

Prvo mjesto i zlatne medalje osvojili su **studenti u futsalu**, **studenti i studentice u rukometu na pijesku** te **Ivana Arelić u taekwondou** (Kyorugi -62 kg). Drugo mjesto i srebrne medalje osvojile su **studentice u rukometu**, **Lea Katarina Gobec u judu** (-78 kg), **Sara Malčec u karateu** (Kate) i **Lucija Bakalar u kickboxingu** (PF +65 kg). Treće mjesto i brončane medalje osvojile su **studentice u ekipnoj borbi u karateu**, **Lucija Bakalar u kickboxin-**

gu (KL +65 kg), **Iva Vukošić u kickboxingu** (PF -55 kg), **Kevin Češljarić u taekwondou** (-63 kg), **Franjo Gucić u taekwondou** (-87 kg) i **studentice u odbojki**.

Ovogodišnje Europske sveučilišne igre okupile su 4800 sportaša s 441 europskoga sveučilišta iz 37 država, a tijekom dvaju tjedana održana su natjecanja u sljedećim disciplinama: košarci 3 na 3, badmintonu, košarci, rukometu na pijesku, odbojci na pijesku, šahu, nogometu, futsalu, rukometu, judu, karateu, kickboxingu, para stolnom tenisu, sportskom penjanju, plivanju, stolnom tenisu, taekwondou, tenisu, odbojci i vaterpolu.

Sveučilište u Zagrebu s čak 14 osvojenih medalja ponovilo je svoj velik uspjeh s europskih sveučilišnih prvenstava održa-

nih 2019., kada su studenti sportaši osvojili ukupno 19 medalja. Posebnu težinu osvojenim medaljama daje činjenica da je većina najsajnijih odličja osvojena u timskim sportovima, dok su preostala sveučilišta ponajviše najsajnije medalje osvajala u individualnim kategorijama.

“

Od ukupno 14 medalja, studenti sportaši Sveučilišta u Zagrebu osvojili su četiri zlatne, četiri srebrne i šest brončanih medalja

Ove su godine drugomjesto na Igrama, s 13 medalja, osvojili Sveučilište Yeditepe (Turska), Sveučilište u Lyonu (Francuska) i Sveučilište Nova u Lisabonu (Portugal), te s ukupno osvojenih 12 medalja Hungarian University of Sports Science (Mađarska).

Zahvaljujući velikom uspjehu svojih studenata sportaša, Sveučilište u Zagrebu bit će domaćin najvećega europskoga sveučilišnoga prvenstva koje će se u Zagrebu održati od 19. do 24. srpnja 2023., a riječ je o Europskom sveučilišnom prvenstvu u borilačkim sportovima (judo, karate, taekwondo, kickboxing). Očekuje se da će na ovom velikom studentskom sportskom natjecanju sudjelovati između 1200 i 1500 sudionika iz cijele Europe.

“

Velik uspjeh Sveučilišta u Zagrebu na 5. Europskim sveučilišnim igrama pokazatelj je kvalitetnoga i predanoga rada svih trenera i službenih osoba uključenih u organizaciju i realizaciju sportskih aktivnosti koje se provode na našem Sveučilištu

UDRUGA LAĐARA NA MARATONU LAĐA

‘Studenti Split’ oduševili na svom debitantskom nastupu

PIŠE MILA PULJIZ

Održan je 25. po redu Maraton lađa na Neretvi, na kojemu je ove godine prvi put nastupila i novoosnovana ekipa Udruge lađara “Studenti Split”, sastavljena najvećim dijelom od studenata Splitskog sveučilišta, i to poglavito studenata s područja doline Neretve. Ekipa je nastupila, dakle, prvi put i ostvarila odličan rezultat. Tom smo prigodom razgovarali s Filipom Volarevićem, studentom 3. godine elektrotehnike na FESB-u, kapetanom posade, ali i jednim od začetnika ideje o osnutku ekipe “Studenti Split”

Nakon što je sve završilo, kažite nam kakvi su dojmovi?

-Iako je prošlo već neko vrijeme, većina nas je još uvijek pod dojmom. Čini se nestvarno da smo zaista bili na Neretvi drugu subotu u kolovozu i da se naša zastava zavijorila s 29 drugih. Do prije pola godine to je bila samo luda ideja o kojoj smo pričali kroz šalu.

Ovo je prvi put da su sudjelovali splitski studenti, odnosno Udruga lađara “Studenti Split”? Možete li nam ukratko predstaviti Udrugu?

‘Studenti Split’ je debitantska ekipa koja je nastupila na ovogodišnjem izdanju Maratona lađa na Neretvi. Sastavljeni smo najvećim dijelom od studenata Splitskog sveučilišta, i to poglavito studenata s područja doline Neretve, osim jednog člana koji dolazi iz Splita, ali također ima korijene na jugu. Dio članova ekipe već ima nekoliko izveslanih maratona dosad, tako da smo zapravo debitanti samo u smislu ekipe za koju nastupamo. Koliko znam, ovo je prvi put da je na Maratonu sudjelovala ekipa sa, uvjetno rečeno, splitskog područja, a pogotovo da je riječ o studentima, međutim, bilo je godina kad su na Maratonu sudjelovali zagrebački studenti.

Ukratko nam predstavite studente sudionike? S kojih su fakulteta? Koliko sam

shvatila, to su većinom nerezvanski studenti?

-Kao što sam rekao, većina ekipe dolazi s područja doline Neretve. Članova imamo s raznih fakulteta, a prevladavaju FESB i Pomorski fakultet. Budući da smo svi “odole”, generalno smo se svi otprije

poznavali i tako smo zapravo i uspjeli okupiti ovu ludu družinu. Najstariji član, taj iz Splita, ima 30 godina, a najmlađi, moj brat Marko, bruc, ima 18 godina. Volio bih istaknuti svakog člana jer zaista momci su zaslužili, ali evo

dakle osim mene kao kapetana imamo još kormilara (tzv. paričara) Tomislava Sokola i našeg trenera-veslača Antu Talajića, koji u svojih 7 (sad 8) izveslanih maratona ima u svojoj vitrini po jedno zlato, srebro i broncu. On je najveći razlog što smo već u svojoj prvoj godini došli do zapaženog 8. mjesta.

Kako su izgledale pripreme za Maraton? Koliko dugo i na koji način ste se pripremali?

-Pripreme za Maraton lađa

krenule su kada smo uspjeli osigurati teretanu za treninge, to je bilo negdje početkom prosinca prošle godine. Ti treninzi bili su bazirani na povećanju snage kroz, što se kaže, bildanje i povećanju izdržljivosti kroz adekvatne vježbe i, naravno, trčanje. Dolaskom ljepšeg vremena treninge smo nastavili na vodi, nakon što smo uspjeli realizirati možda i najteži dio, a to je dovođenje lađe u Split. Tako smo u spinituskom zaljevu brusili naše veslačke sposobnosti, a onda smo se dogovorno početkom 7. mjeseca svi preselili “doma” i nastavili pripreme na Neretvi. Zaključno, u 8 mjeseci priprema došli smo do impozantne brojke od gotovo 100 treninga, što u teretani, što na vodi.

Što kažu studenti nakon Maratona, jesu li zadovoljni osmim mjestom i koji su planovi za sljedeću godinu?

-Osmo mjesto kao debitanti zaista je rezultat koji se ne događa često na maratonima i čestitke pljušte sa svih strana, ali isto tako momci su svjesni truda koji je uloženi i postoji lagani osjećaj da se moglo još malo bolje. Smatram da je upravo to mentalitet koji vodi prema vrhu i isko-

ristit ćemo taj osjećaj da iduće godine stisnemo još jače. Vjerujem da ćemo također imati i veću podršku Splitskog sveučilišta, sada je jasno da mislimo ozbiljno i kada je na površinu isplivao potencijal ove ekipe, ali i same manifestacije koja je poprilično neistražena među ljudima sa splitskog područja. Kada smo počinjali s ovim, plan je bio samo da nastupimo, međutim, sada već tinja vjera da ovaj tim može ostaviti još dublji trag na Maratonu lađa.

Na kraju želim od svega najviše istaknuti navijače koje smo stekli “putem” dok smo se pripremali za Maraton. Dobar dio njih nije ni znao za Maraton, ali taj dan ostavili su sve svoje obaveze i iz raznih sredina zaputiti su se na Neretvu podržati svoje prijatelje i kolege. Cijelu godinu su slušali priče o nekom tamo Maratonu lađa i neopisiv je osjećaj spoznati da smo uspjeli prenijeti na njih dio te “vatre” koja je u nama kada je Maraton u pitanju. To smatramo nagradom većom od ikakvog plasmata, a dogodine ih naravno očekujemo na istom mjestu, ali u još većem broju, a mi ćemo se potruditi biti nekoliko mjesta naprijed.

SVEUČILIŠNA GALERIJA

Retrospektivna izložba akademskog umjetnika Fulvija Juričića

PIŠE HELENA TRZE JAKELIĆ

Retrospektivna izložba akademskog umjetnika Fulvija Juričića otvorena je od 16. kolovoza, a moći će se pogledati do 2. rujna, kad će se uprikliti i svečano zatvaranje u društvu autora i priređivača

ove izložbe, Igora Brešana. Izložba postavljena na oba kata Sveučilišne galerije donosi reprezentativni prikaz opusa ovog pulskog umjetnika. Fulvio Juričić rođen je 18. kolovoza 1952. godine u Pulji. Akademiju likovnih umjetnosti upisuje u Zagrebu 1973. godine, slikarski smjer u klasi profesora Miljenka Stanci-

ća, a diplomirao je 1978. u klasi profesora Vasilija Jordana. Od 1977. izlaže na brojnim samostalnim i skupnim izložbama u zemlji i inozemstvu. Sudionik je nekoliko slikarskih kolonija i simpozija, a dobitnik je brojnih nagrada i priznanja.

Juričić njeguje jedinstven umjetnički stil apstraktno

slike, kompozicije i crteža u kombiniranoj tehnici ugljena i akrila, a pri tome komunicira znakovima, materijom, asocijacijama i konačno

artefaktima. U svojem radu istražuje, eksperimentira, a pri tome njeguje zagasiti tonalit, ostvarujući melanoličnu notu. Na njegovu su

likovnom putu zagasitost boje i jedinstveni znakovni zapisi postali ključno obilježje njegovih radova, čemu svjedoče i recentni radovi izloženi u prostoru Galerije. Stilsko predstavljanje prezentira tri ozbiljne cjeline u kojima autor polemizira s javnošću i društvom uopće. U prvoj od njih uvjeren je da vlastitom originalnošću može stvari dovesti na svoje. U drugoj cjelini izneseno i izrečeno u javnosti naziva farsom i lažima, dok u trećoj ostaje sam sa svojim mislima, pripovijedajući što mu se događalo u koroni. Galerija je otvorena radnim danom od 9 do 12 sati od 16. do 23. kolovoza, a nakon toga od 24. do 2. rujna u popodnevnom satima, od 17 do 20 sati.

BRANKO NAĐ, UREDNIK UNIVERSITAS PORTALA,
IZLAŽE U SVEUČILIŠNOJ GALERIJU SPLIT

Hrvatska pod zvijezdama kroz objektiv istinskog ljubitelja prirode

Nikad viđene noćne fotografije, poput paških polja soli ili jasenovačkog 'Cvijeta' - ispod zvijezda - moći ćete pogledati od 12. rujna u Sveučilišnoj galeriji na splitskome Kampusu. Potom se izložba seli u Zagreb, Osijek i Zadar

PIŠE
PETAR BILOBRK

Kada ste zadnji puta bili na nekome mračnome mjestu, u šumi, na planini ili livadi izvan grada i daleko od svjetlosnog onečišćenja i samo – gledali zvijezde? Uživali u noćnome nebu? Nažalost, sve smo manje u takvim prilikama, a sve više prikovani za gradski asfalt i neizostavne ekrane. Ekrane mobitela, tableta, računala. Srećom, postoje fotografi koji nam donose ljepote prirode upravo na ekrane naših mobitela, na društvene mreže ili pak u javne prostore koje posjećujemo. Idok su izložbe dnevnih pejzaža, prirode i životinja relativno česte, vrlo se rijetko mogu vidjeti noćne astrofotografije. Kada se i pojave, riječ je uglavnom o specijaliziranim astronomskim izložbama tzv. dubokog svemira.

Naš Branko Nađ, urednik Universitas portala Sveučilišta u Zagrebu, svojom izložbom "Hrvatska pod zvijezdama" donosi nešto drukčije noćne fotografije. Fotografije noćnih pejzaža, nastalih na znamenitim hrvatskim turističkim i povijesnim lokacijama, poput Plitvičkih jezera, izvora Cetine, Jasenovca, rta Kamenjak, Motovuna ili pak paškim poljima soli.

Branko noćno nebo uvijek snima u RAW formatu, bira noći kada nema Mjeseca, ili snima sami Mjesec, i dakako, prati vremenske prognoze. Služi se aplikacijama kojima unaprijed može isplanirati zalaske i izlaskes Sunca, Mjeseca, položaj Mliječne staze, kiše meteora...

– Prvenstveno je potrebna velika volja jer noćne fotografije nastaju, kao što ime kaže, tijekom noći. Dakle, potrebno je htjeti voljno odreći se sna. Tek nakon toga dolazi oprema, znanje, odabir lokacije, objašnjava za Universitas kolega Nađ što je potrebno za biti astrofotografom.

Produžavanje čarolije noći

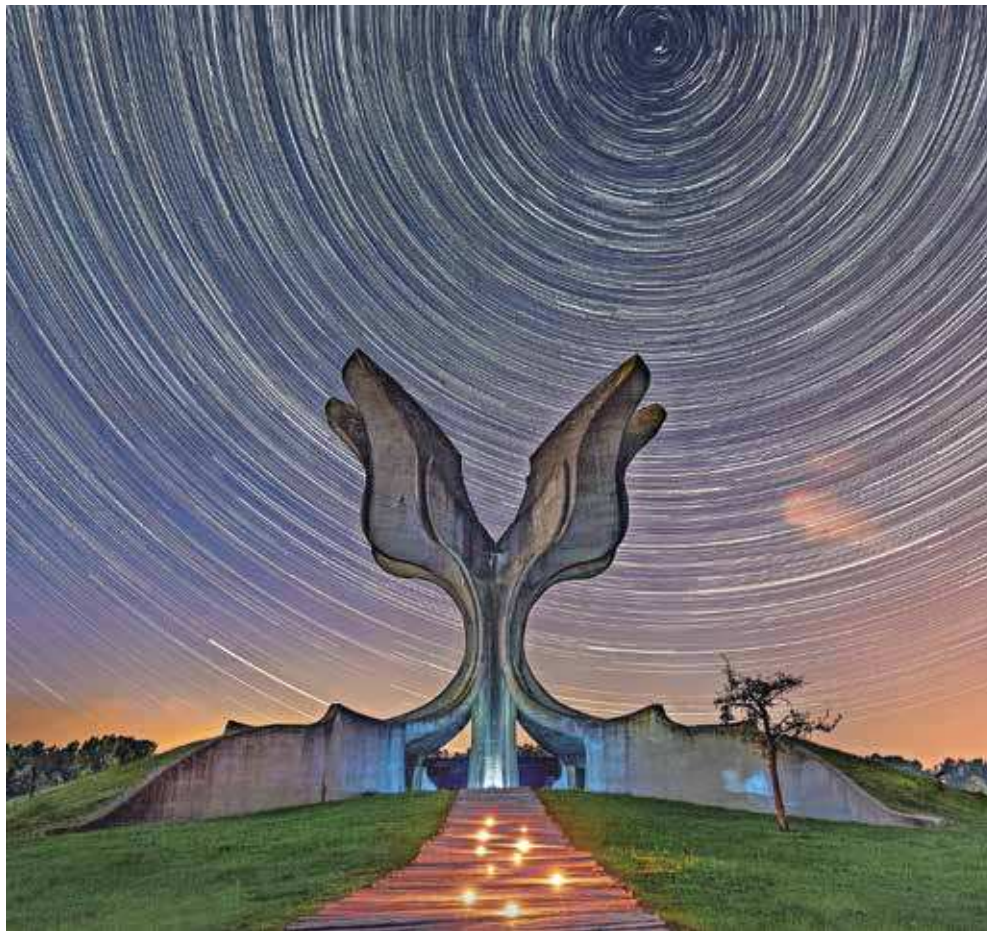
Nakon nekoliko manjih izložbi, sada i šira hrvatska javnost ima priliku upoznati se s djelom ovog vrsnog fotomajstora i vidjeti Lijepu našu njegovim noćnim očima. Izložba "Hrvatska pod zvi-

jezdama" otvara se 12. rujna u Sveučilišnoj galeriji Split, potom se u listopadu seli u Tehnički muzej "Nikola Tesla" u Zagrebu. U studenome će je moći pogledati stanovnici Osijeka, a u prosincu stanovnici i posjetitelji Zadra.

– Ova moja noćna ludost počela je slučajno, spontano, kada sam prije par godina snimio kćer Taru pod zvijezdama i Mliječnom stazom na otoku Krku. Ništa tada nisam znao o tehnikama snimanja zvijezda, ni o specijaliziranoj obradi fotki, nisam imao posebnu opremu. Čak ni stativ, već sam tom prilikom aparat stavio na pod, podupro ga kamenjem, i nastala je fotka koja mi je pokazala da se čak i uz takvo oskudno znanje te prekrasne zvijezde mogu snimiti. Uslijedilo je par mjeseci sumanutog pregledavanja interneta, YouTube tutorijala, postavljanja bezbroj pitanja iskusnijim kolegama iz cijelog svijeta, i eto, malo po malo, danas sam tu gdje jesam. Naravno, i dalje konstantno učim i razvijam se, no mislim da sam svoj astrofotografski stil razvio i po njemu sam prepoznatljiv, kaže nam Branko.

Ono po čemu je njegov foto-rad specifičan jest ta ogromna volja da obiđe što više lokacija diljem Hrvatske i snimi ih pod zvijezdama. Lokacija koje mnogima ne bi pale napamet niti bi imali volju nositi svu tu opremu do njih. Jer kada natovari ruk-sak fotoopremom, Nađ noću na leđima nosi više od 20 kilograma fotoaparata, objektiva, stativa, trackera...

Rezultat je sada već impresivna kolekcija fotografija, koje obuhvaćaju nikad viđene noćne fotke Lijepe naše. Primjerice, polja Soli na otoku Pagu Nađ je prvi snimio ispod Mliječne staze. Zvao je zatim ravnatelja spomen-područja Jasenovac mogu li se ugasi reflektori oko "Cvijeta" te snimio nevjerovatnu fotku startrailsa, odnosno tragova zvijezda koje tijekom noći kruže oko Sjevernjače. Snimio je i dvorac Veliki Tabor u Hrvatskome zagorju na isti način. Zvao je ravnateljicu da ugase jake reflektore koji obasjavaju dvorac i potom rado proveo noć na lokacijama oko dvorca, fotografirajući ga kao nitko dosad.

Svemir pamti - startrails na spomen-području Jasenovac

BRANKO NAĐ

Branko i prijatelji ispod Orion na Matić poljani

BRANKO NAĐ

Branko Nađ
ANTONIO RUŽIĆ

Nažalost, kaže nam autor izložbe, mnoge lokacije nemoćuće je snimiti pod zvijezdama zbog prejakog svjetlosnog onečišćenja. Jer mnogi gradovi i sela koriste nepotrebno jaku i neučinkovitu rasvjetu. Čak i unatoč nedavnom znatnom poskupljenju struje, i dalje javna rasvjeta u našim selima, zaseocima, jumbo reklame i sakralni objekti svijetle cijele noći, kao da sutra ne postoji, odnosno kao da nam novac za struju pada s neba, upozorava Nađ.

– Istina je potpuno suprotna. Mi novac bacamo u nebo i vjetar jer samo 10 posto te ulične rasvjetet bude iskorišteno, a ostala svjetlost odlazi nepotrebno u zrak. Dakle, ne služi ničemu. Nagledao sam se svega i svačega. Snimali smo u mraku Lonjskog polja, pola fotki je neupotrebljivo jer obližnja Kutina bliješti kao New York. Mala sela po Velebitu i Gorskom kotaru, sa po par kuća, svijetle cijele noći kao Las Vegas, zatvorena odmorista po autocestama gdje su u stalnome pogonu deseci jakih kandelabara, da ne govorim o crkvama koje su posvuda u Hrvatskoj osvijetljene kao da je struja full besplatna. Istovremeno, europske metropole gase rasvjetu oko svojih znamenitosti, jer znaju što je potrebno, a što nije!

Problem svjetlosnog onečišćenja

O problemu svjetlosnog onečišćenja (eng. light pollution) nedavno je za Universitas govorio i Korado Korlević, svjetski priznati astronom iz Zvezdarnice Višnjana. Ustvrdio je jednostavno kako zbog svjetlosnog onečišćenja patimo – svi.

– Ja naprosto ne bih htio da se o svjetlosnom onečišćenju piše kao da je to "problem astronoma". Zaboravite astronomiju! Jer valja pogledati širu sliku. U zadnjih dvadeset godina nestalo je 90 posto leptira, spaljenih ili krepanih uz ulične lampe. Broj šišmiša je pao, ptice stradavaju, čak izene žive kraće... Astronomija je tu zadnja, nebitna. Mi astronomi ćemo se već odvesti s teleskopima u neku od svjetskih pustinja. Međutim, kamo će otići naše ptice koje se više ne mogu gnijezditi u osvijetljenim krošnjama? Ako se i dalje bude spominjala samo astronomija, kojoj smeta svjetlosno onečišćenje, građani neće

SMART YOUTH

Povezivanje mladih u sustavu visokog obrazovanja

Cilj projekta je da mladi postanu aktivni i 'pametni' građani te da se što više mladih osoba uključi u kreiranje rješenja u domeni pametnih tehnologija i digitalizacije koja će pridonijeti razvoju lokalne infrastrukture i povećanju gospodarske aktivnosti - ističe Ana-Marija Ivčević

Piše
MILA PULJIZ

Poduzetnički centar Split, u suradnji sa Studentskim poduzetničkim inkubatorom Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, provodi projekt "Smart Youth", u svrhu povezivanja mladih osoba u sustavu visokog obrazovanja kroz razvoj digitalnih vještina i vještina iz područja pametnih tehnologija, koje će im omogućiti konkurentnost na tržištu rada, kao i aktivno uključivanje u razvoj svoje lokalne zajednice kao pametnoga grada.

- Cilj projekta je da mladi postanu aktivni i "pametni" građani te da se što više mladih osoba uključi u kreiranje rješenja u domeni pametnih tehnologija i digitalizacije koja će pridonijeti razvoju lokalne infrastrukture i povećanju gospodarske aktivnosti. Ciljane skupine su mladi u sustavu visokog obrazovanja na Sveučilištu u Splitu neovisno o profesiji i području obrazovanja te općenito mlada populacija u gradu Splitu - kazala nam je Ana-Marija Ivčević, voditeljica projekta.

Kroz projekt će se održati niz edukacija u području pametnih tehnologija, osmišljenih unutar sljedećih tematskih područja: digitalna transformacija, pametni gradovi i primjena IoT tehnologija, pametna

proizvodnja, pametan okoliš, pametno zdravlje, pametan prijevoz, pametan turizam te pametni domovi i stanovanje.

Također, 19. i 20. studenoga, u sklopu Global Entrepreneurship Week 2022., održat će se Smart City Challenge, dvodnevni hackathon kroz koji će sudionici sami osmisliti pametna rješenja za unaprjeđenje svoje lokalne zajednice. Najbolja rješenja koja kreiraju sudionici na Smart City Challenge hackathonu dobit će podršku za daljnji rad i razvoj uključivanjem u program Studentskog poduzetničkog inkubatora pri Ekonomskom fakultetu

u Splitu, gdje će steći vještine i kompetencije potrebne za kreiranje poslovnih modela i procesa potrebnih za implementaciju kreiranih rješenja.

Očekivani utjecaj na mlade koji sudjeluju u projektu jest stjecanje novih i unaprjeđenje postojećih vještina i kompetencija u području pametnih tehnologija i digitalizacije, veća uključenost mladih u zajednicu u kreiranju i implementaciji rješenja temeljenih na pametnim tehnologijama, socijalna inkluzija i veća uključenost mladih s manje mogućnosti kroz projekt, jačanje svijesti mladih o infrastrukturnim

“

Kombinacija edukacija i praktične primjene kroz hackathon, razvojem vještina i osposobljavanjem mladih kao ciljane skupine, olakšat će digitalnu i zelenu tranziciju u lokalnoj zajednici, što je ujedno i jedan od prioriteta Europske unije

izazovima u lokalnoj zajednici, kao i razvoj digitalnih i poduzetničkih kompetencija kod mladih.

Kombinacija edukacija i praktične primjene kroz hackathon, razvojem vještina i osposobljavanjem mladih kao ciljane skupine, olakšat će digitalnu i zelenu tranziciju u lokalnoj zajednici, što je ujedno i jedan od prioriteta Europske unije.

Detaljan raspored svih edukacija i aktivnosti bit će dostupan na web-stranici Poduzetničkog centra Split. Projekt je sufinanciran sredstvima Europskih snaga solidarnosti Europske unije, a provodi se od 1. lipnja 2022. do 31. svibnja 2023.

STUDENTI PIŠU

Studentski dom, mjesto gdje nastaju mnoge priče...

Piše **DOMINIK OMEROVIĆ**

Rujan, mjesec u kojem pozdravljamo ljeto, a dočekujemo jesen. Mjesec u kojem se veliki broj roditelja brine o tome je li njihovo dijete sve spakiralo za odlazak u drugi grad na fakultet. Trenuci su to u kojima će se pojedini studenti prvi put upoznati sa samostalnim načinom života. Za većinu njih, upravo će studentski dom postati njihov novi životni prostor. Studentski dom mjesto je u kojem se sklapaju nova prijateljstva, proživljavaju brojne avanture, rađaju nove ljubavi te dočekuju budne zore. Ukratko, mjesto u kojem se proživljene trenuci pamte čitav život. No, ne dajte se zavarati jer upravo studentski dom može označiti početak kraja vašeg studiranja. Česti su primjeri onih studenata koji su zbog zabave i druženja zapostavili svoje obaveze, što je naposljetku rezultiralo i padom na ispitima. Zato je važno da u svakom trenutku znate razlog zbog kojeg ste napustili svoje rodno mjesto i da težite ostvarenju zadanog cilja. U tom će vam uvelike pomoći ili odmoći osoba koja vam postane cimer/cimerica. To je osoba s kojom ćete provoditi većinu svog vremena i koju ćete vidati više od vlastitih roditelja. Zato je važno da ta osoba bude što sličnija vama kako biste mogli živjeti u

jednoj zajedničkoj "harmoniji". Svakako treba spomenuti možda i najveću beneficiju stanovanja u studentskom domu, a to je cijena stanarina. U vremenu gdje mjesečna najamnina stana doseže 400 po osobi, stanarina u studentskom domu iznosi od 300 do 900 kn, ovisno o mjestu studiranja i kategoriji smještaja. A da do mjesta u domu nije lako doći, govore i rezultati natječaja za smještaj u Zagrebu na koji se javilo nešto više od 10.000 studenata, a od kojih je njih gotovo 6500 ostvarilo to pravo. Ruku na srce, teško je povjerovati da dom može u potpunosti zamijeniti život u stanu. Dolaskom u pojedine studentske domove morat ćete naučiti živjeti tako da dijelite kupaonicu s čitavim katom, da živite u sobici od samo nekoliko kvadrata, da nemate u sobi kuhinju, već ako si želite nešto skuhati, morat ćete to napraviti u zajedničkoj kuhinji, ako želite oprati robu, morat ćete ići u jednu od lokalnih praonica jer u sobi nemate perilicu rublja i tako dalje. Ovo su razlozi zbog kojih će se znatan dio studenata odlučiti za život u stanu, ali i razlozi koji čine život u domu toliko jedinstvenim. Kad se sve skupa stavi na papir, može se zaključiti kako će boravak u studentskom domu zasigurno obilježiti vaš studentski život te uza sve veće cijene najamnina izazvati olakšanje vašem novčaniku.

INOVATIVNOST I KREATIVNOST

Osvoji nagradu za najbolje mlade umjetnike

Piše
IRENA RADOSLAV

I ove godine, Muzej suvremene umjetnosti raspisao je natječaj za nagradu za mlade umjetnike "Ivan Kozarić". Natječaj je otvoren 1. srpnja, a zatvara se 31. listopada u 23.59. Prijaviti se mogu svi mladi umjetnici do navršanih 35 godina. Cilj je poduprijeti mlade umjetnike da stvaraju suvremena umjetnička djela. Natječajem se dodjeljuju tri otkupne nagrade, prva nagrada iznosi 30.000 kuna bruto, druga 25.000 kuna bruto, a treća 20.000 kuna bruto. Dodjeljuje se i jedna posebna nagrada, "Kozarić Digital", koja je predviđena za digitalna umjetnička djela. To su djela koja su namijenjena za postavljanje na internetsku stranicu ili društvene mreže Muzeja. Posebna nagrada iznosi 25.000 kuna te se njome potiče stvaranje digitalne umjetnosti, ali i njezino šire prepoznavanje među

publikom. Natječaj podupire Ured za kulturu Grada Zagreba.

Nagrada je dobila ime prema istaknutom hrvatskom umjetniku Ivanu Kozariću (1921. – 2020.), koji je svojom kreativnošću otvorio nove umjetničke putove te tako omogućio razvoj novih generacija hrvatskih umjetnika. Također, osobno je pratio i podupirao rast i razvoj mladih umjetnika.

Stručno povjerenstvo, koje čine Radmila Iva Jančević, kustosica MSU-a, voditeljica Atelijera "Kozarić", Ana Škegro, kustosica MSU-a, te Nikola Stojadinović, savjetnik u Gradskom uredu za kulturu, odlučivat će o dobitnicima nagrada. Glavni kriteriji za odabir su inovativnost i kreativnost stvaralaštva te umjetnička vrijednost. Svi detalji o uvjetima i načinu prijave dostupni su na službenim stranicama MSU-a te na e-mail adresi prijave@msu.hr.

universitas

impressum ♦ **universitas** ♦ hrvatske sveučilišne novine
♦ **redakcija** ♦ Branko Nađ ♦ Tatjana Klarić Beneta ♦ Petar Šarić ♦ Gordana Alfrević
♦ **nakladnički savjet** ♦ prof. Ante Čović, predsjednik
♦ prof. Goran Kardum ♦ prof. Zoran Curić ♦ prof. Mislav Grgić
♦ Red. prof. Kažimir Hraste ♦ prof. Mirjana Matijević Sokol
♦ prof. Vesna Barić-Punda
♦ **fotografije** ♦ Cropix
♦ **glavna urednica** ♦ Mila Puljiz ♦
♦ **zamjenik glavne urednice** ♦ Petar Bilobrk
♦ **nakladnici** ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu
♦ **za nakladnike** ♦ prof. Dragan Ljutić i prof. Damir Boras, rektori
♦ **adresa redakcije** ♦ Rudera Boškovića 31, 21000 Split
♦ telefon 021 558 255
♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/ostalo/sveucilisni-list-universitas;
www.unizg.hr/novosti-i-press/universitas

Pratite nas i
na društvenim
mrežama
@universitas_st

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

**RUDARSKO-GEOLOŠKO-NAFTNI FAKULTET,
ZAGREB, PIEROTTIJEVA 6**

NATJEČAJ za izbor

1. Jednog izvršitelja/icu na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju – asistent, u znanstvenom području tehničkih znanosti, polje: Elektrotehnika, u Zavodu za rudarstvo i geotehniku RGN fakulteta, na određeno vrijeme s punim radnim vremenom. Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su na službenoj internetskoj stranici Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta www.rgn.unizg.hr

KNJIŽEVNA PREPORUKA

'Jezero od riječi' s razlogom ne silazi s top lista najprodavanijih knjiga

Piše **KATARINA MALJKOVIĆ**

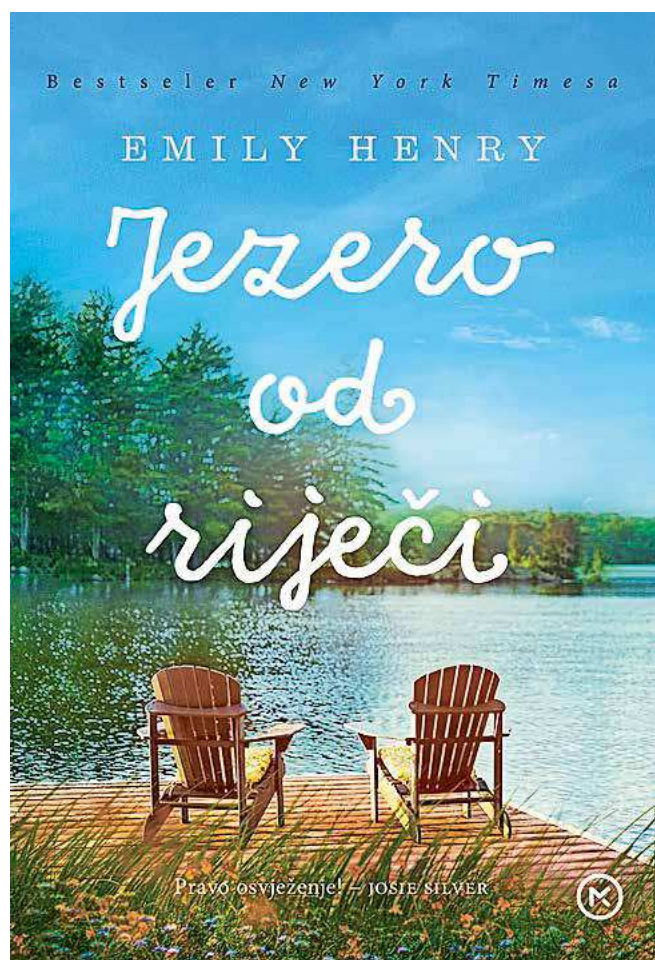
Vrući ljetni dani idealni su za odlazak na odmor i cjelodnevno kupanje na plaži te izležavanje na žarkom suncu. Također su idealni i za čitanje dobrih knjiga: a ovaj mjesec preporučujem famozni ljubavni roman *Jezero od riječi* Emily Henry (u engleskom originalu *Beach Read*, što dodatno pokazuje kvalitetu ovog odabira za čitanje tijekom ljeta!) koji ne silazi s međunarodnih ljestvica najprodavanijih knjiga otkako je objavljen 2020. godine.

January Andrews nekada je s lakoćom pisala ljubavne romane jedan za drugim, no nakon otkrića afere njezina oca za koju je doznala nakon njegove smrti te iznenadna prekida šestogodišnje veze, njezin pogled na ljubav se promijenio. January se odjednom nalazi bez stana, bez novca, sa slomljenim srcem i spisateljskom blokadom – upravo kada izdavaču kasni s prvom verzijom nove knjige. Prisiljena je nakratko preseliti se u North Bear Shores u Michiganu, mali turistički gradić na jezeru, tajni drugi dom njezina preminulog oca – u kuću na jezeru koju je dijelio sa svojom ljubavnicom Sonjom – s ciljem da napokon završi roman i pripremi kuću za prodaju do kraja ljeta.

Nema kraja iznenađenjima

No, nema kraja iznenađenjima: jer Januarin najbliži susjed je upravo njezin glavni suparnik još od fakulteta, Augustus Everett. Dok January piše ljubavne romane sa sretnim završecima, Gus piše mračnu i ciničnu fikciju koja rijetko ima pozitivan završetak. Susreću se prvo u knjižari malog gradića, a zatim i na sastanku knjižnog kluba, tijekom kojeg January čini sve što može da izbjegne Sonju, očevu ljubavnicu.

Putem kući, January i Gus prizanju jedno drugome da se nalaze u istoj situaciji: spisateljska blokada ih koči i ne znaju kako nastaviti dalje. Zabave radi dogovore se promijeniti žanrove: January će pokušati napisati sumornu fikciju u Gusovu stilu, a Gus će pokušati napisati ljubavni roman. Također, jedno drugome će u tome i pomoći. Gus će povesti January na istraživačke avanture i pomoći će joj da se dotakne vlastite unutarne tame, dok će January Gusa voditi na različite spoje-

'Jezero od riječi'

Mozaik Knjiga/Slobodna Dalmacija

ve kako bi u njemu probudila skrivenog romantika koji će biti u stanju napisati sretan završetak koji toliko voli kritizirati. Upravo su zbog toga i bili fakultetski rivali: Gus je kritizirao njezin rad, a January je bila uvjerena da je on samo umišljeni snob koji samo svoj žanr smatra "pravom" književnošću.

Također, njihovu zategnutom odnosu nije ni pomogla ni ona jedna večer na zabavi jednog od fakultetskih bratstava kada su intimno zaplesali, a među njima su frcale iskre...

No, dok o toj večeri ne govorimo, January i Gus svejedno se zbližavaju i pronalaze novu motivaciju za pisanje, što ih oboje dovodi do pomaka u njihovim životima – kako profesionalnom, tako i u privatnome. Jer, iako ne govorite o nečemu, to ne znači da to ne postoji među vama.

Jezero od riječi idealno balansira žanrove ženske fikcije i romantične komedije: iako je u centru romantične priče dvaju glavnih likova, ipak je za priču ključan upravo onaj dio priče koji obuhvaća January i njezin kompliciran odnos s prošlošću njezina preminulog oca, te njezin put k ponovnoj inspiraciji za pisanje. Također, kako je knjiga pisana iz nje-

zine perspektive, ona je lik o kojemu znamo najviše i čiji emocionalni put najbliže pratimo. No, knjiga također dovoljno vremena posvećuje i Gusu, objašnjavajući zašto piše u žanru kojem piše i zašto su mu te teme najzanimljivije – i dok će sama January zauvijek u srcu biti okrenuta ljubavnim romanima i sretnim završecima, vidljiva nam je njezina rastuća fascinacija onim mračnijim i ciničnijim. Pomoću toga – i uz pomoć Gusa – ona to koristi kako bi istražila vlastite osjećaje te se napokon pomirila s očevom smrću, vezom njezinih roditelja i njegovom aferom sa Sonjom.

Kao što sam rekla, središnja je upravo romantična priča i tu knjiga nipošto nije razočaravajuća. Kemija koju imaju Gus i January napeta je i zanimljiva, a tenzija se gotovo može opipati. I dok se njihova veza razvija polako, budite uvjereni da itekako vrijedi čekati!

Emily Henry u svom je romanu pogodila senzitivni balans između zabavne, romantične ljetne priče s iznimno promišljenima i potresnim razgovorima o tuzi i traumama iz djetinjstva, koje spaja u idealnu knjigu koju – vjerujte mi – nećete moći ispustiti iz ruku.

PRIVATNA SNIMKA

DNEVNIK SPLITSKE STUDENTICE (19)

Porodajne muke Prometovog e-ticketinga

Piše **LUCIJA GRGIĆ**

Ovaj put neću o srancima jer centar grada izbjegavan dok ne bude prohodan, šta svoj voljon, šta Prometovon.

- Kako to?

Pa, Promet nan se modernizira i uvea e-tickete.

- I kakve to veze ima s ičin?

Pomalo. Postoji jedan problemčić, a to je šta ne znaju svi kako to funkcionira. Srećom, stavili su plakatiće po busevima da se ljudi znaju snać. Nažalost, nisu se sitali staviti plakatiće za djelatnike koji izdaju e-tickete pa se oni ne znaju snać. U svakom slučaju, u duhu 21. stoljeća, sad se na šalterima Prometa mogu vidjeti POS uređaji za kartično plaćanje (modernizacija, yay!), al zasad imaju samo estetsku funkciju. One step at a time. Di je priša? Ne mogu se odma modernizirati i karte i djelatnici. Ma razumim ja to sve. Em je vruće em onaj POS uređaj ima tipki skoro koliko i kalkulator. Nije šala. A meni treba pokaz. Uz ova-ko ozbiljnu novu situaciju, još kad san vidila koliko ljudi čeka na šalterima, a nigdi lađa, nije mi bilo dobro i prije nego san stala u red. Sreća pa san, poučena iskustvom, pretpostavila da ću cvrćat na suncu tako da san se natrac-kala s faktorom 50 i opremila vodom i ostalim rekvizitima. Blažena ventula. A virujen da je gadno i s druge strane šaltera. Bit će da klima ne ide ispod 20°C. Mora da in je loše i fizički i psihički jer kako inače objasniti to šta san dobila pokaz s tuđom slikom? Ne samo da san in dala staru pokaznu i osobnu, nego san cila ja bila tu! Odma ispri, da ne može isprije. Još bi i rekla da smo ta random cura i ja slične, al nope. Od oblika lica do nosa, usta, boje očiju i kose, sve je različito. Možda bi in uz sistematski pregled tribali ubaciti i pregled u okulista s vrmena na vrime. Dobro. Radimo novi e-ticket. Ovaj put s pravon slikom. U sebi pjevušin Huljićevu škiljin škiljin škiljin ja... Još malo čekanja. Ruka već lagano trne od ventule. Voda je pri kraju. U glavi vrtin epizode Bear Grylls-a. Ne znan koliko ću još moć izdržat.

- Evo ga.

A? Aa. Gotovoje. Gotovo! U mislima otvaran šampanjac, iza mene je vatromet. Čak neću puno zakasnit na posa, tek su mi 2 busa prošla. Pružan karticu. Zauzvrat dobivan pogled pun prijezira. Čujen kako mi beštima u mislima.

- Sad moran stornirat ovi račun jer mi nisi rekla da plaćaš karticom.

Um, ispričavan se šta me niko nije pita

kako plaćan prije izdavanja računa. Dobro. Još čekanja. Nestaju i zadnje kapi vode. Sad već lagano pogledon tražim lovnu. Priko ceste uočavan krafne u Mate. Još malo i krećen u napad.

- Prisloni.

Aha, evo ga. To je to. Prislانان. Odobreno. Slobodna san. Još nek mi doda novi pokaz kroz prozorčić i...

- Neće.

Nema pokaza ni para na računu

Kako neće? Upravo je. Šta sad? Ne radi. Al naplaćuje. Ne znan bolje objasniti. Ipak, tila bi pohvaliti djelatnice (virujen inače vrlo ljubazne tete kojima samo nije bia dan/tjedan/misec/godina/život) koje su samoinicijativno odlučile maksimalno olakšat kupovanje e-ticketa i omogućiti kartično plaćanje. But little did they know, to nije moguće ako sustav ne radi. I tako je došlo do onoga o čemu stalno slušamo po vijestima, al nikad nismo doživili. Vrime je za dramatični "tntntnnnnn". Dogodila se... Prometna nezgoda. Sad ću sve razjasnit. Za razliku od prometne nesreće, u Prometnoj nezgodi umiru samo moždane stanice i jedina šteta nastaje u takuinu. Niko nije ozbiljno ozlijeđen, al nije isključeno da nema pacijenata. Svi su sve vidili, al niko ne može virovat šta se upravo dogodilo. Ima i ljutih i razočaranih. I najgore od svega - fali papir. Ovaj put ne s vanjske strane šaltera nego s unutrašnje. A kad fali papir s unutrašnje strane šaltera to je puno puno gore. Samo kako se dogodi da nema papira s unutrašnje strane? Zamolite za dokaz da ste nešto platili i niste dobili, a s druge strane šaltera se stvori Vojko V.

- Ne može.

Nema pokaza, a ni para na računu. I svejedno tribate doć opet. Al ovaj put tribate doć opet i nadat se da je druga kolegica upućena u situaciju ili da će povirovat u ono šta joj govorite jer nemate nikakav dokaz na papiru (i da će znat di je pokaz ili di su pare). Sreća pa naš modernizirani Promet brzo odgovara na mailove, a odgovore očito pišu ljudi kojima klima može ić i ispod 20°C pa su ekstra ljubazni. Dobro kažu kad kažu da je sve dobro šta se dobro završi. Nezgoda je postala zgoda, a s obziron da ću opet morat ić po svoj e-ticket, pripreman se na sve uz stručnjaka za promet-šegrtu Hlapića i njegove čudesne zgode. Ima bit da se i on nekad trucka istin ovin kočijama i vjerojatno priko istih rupa na cesti.

Nemo est quin tota vita tribulationis.

Šesnaestu godinu, pod pokroviteljstvom Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske, u Splitu se 15. i 16. rujna održavaju Hrvatsko-francuski upravnopravni dani. Organizatori simpozija su Pravni Fakultet u Splitu, Sveučilište Panthéon Assas, Pariz 2, Sveučilište u Splitu, Državni savjet Republike Francuske, Ured za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske i Centar za europsku dokumentaciju i istraživanja - R. Schuman u Splitu uz potporu Ustavnog suda Republike Hrvatske, Veleposlanstva Francuske Republike u Hrvatskoj, Splitsko-dalmatinske županije i Grada Splita. U organizacijskom odboru nalaze se izv. prof. dr. sc. Bosiljka Britvić Vetma (*predsjednica Organizacijskog odbora*) profesor emeritus Marc Gjidara, dr. sc. Ivan Malenica, prof. dr. sc. Dragan Ljutić, izv. prof. dr. sc. Ratko Brnabić, Zdenka Pogarčić, dipl.iur. i dr. sc. Neven Šimac.

Tema ovogodišnjeg simpozija jest:

Kvaliteta pravne norme s posebnim osvrtom na upravno pravo

Simpozij se održava u Mediteranskom institutu za istraživanje života - Mediterranean Institute for Life Sciences (MEDILS), Šetalište Ivana Meštrovića 45, 21000 Split, Hrvatska

ČETVRTAK, 15. RUJNA 2022.

8:30-9:00 Doček sudionika
9:00–10:00 Pozdravna riječ
Ratko BRNABIĆ, *Dekan Pravnog fakulteta u Splitu*
Dragan LJUTIĆ, *Rektor Sveučilišta u Splitu*
Stéphane BRACONNIER, *Predsjednik (Rektor) Sveučilišta Panthéon-Assas, Paris 2*
Gaël VEYSSIÈRE, *Veleposlanik Republike Francuske*
Yves GOUNIN, *Državni savjetnik, Predstavnik voditelja Državnog savjeta*
Inga VEZMAR BARLEK, *Predsjednica Visokog upravnog suda Republike Hrvatske*
Ivica PULJAK, *Gradonačelnik grada Splita*
Blaženko BOBAN, *Župan Splitsko-dalmatinske županije*
Mario JELUŠIĆ, *Predstavnik Ustavnog suda Republike Hrvatske*
Zdenka POGARČIĆ, *Ravnateljica Ureda za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske*
Ivan MALENICA, *Ministar pravosuđa i uprave Republike Hrvatske*

JUTARNJI DIO - 10 h 00 DO 13 h 00

Tema 1: «Instrumenti politike boljih propisa u Republici Hrvatskoj – de lege lata i de lege ferenda»

Predsjedja: Bosiljka BRITVIĆ VETMA, Izvanredna profesorica Pravnog fakulteta u Splitu

10:00–10:20 Zdenka POGARČIĆ, Ravnateljica Ureda za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske: «Osiguranje kvalitete pravnih normi - instrumenti Ureda za zakonodavstvo»

10:20–10:40 Boris ZELENICA, Pomoćnik ravnateljice Ureda za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske: «Procjena učinaka propisa – jačanje analitičkih podloga za izradu zakona»

10:40–11:00 Nikolina MATIĆ, Pomoćnica ravnateljice Ureda za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske: «Savjetovanje s javnošću - osiguranje transparentnosti i otvorenosti zakonodavnog postupka»

11:00-11:20 Pitanja i odgovori

11:20–11:40 Pauza

Tema 2: «Kvaliteta pravne norme: koncipiranje»
Predsjedja: Marc GJIDARA, Profesor emeritus Sveučilišta Panthéon-Assas, Pariz 2

11:40-12:00 Alexis GOIN, Maître des requêtes u Državnom savjetu: «Savjetovanje, eksperimentiranje, učinkovitija procjena: nova perspektiva kvalitete pravne norme»

12:00–12:20 Dario ĐERĐA, Redoviti profesor u trajnom Pravnog fakulteta u Rijeci: «Tumačenje i kvaliteta upravnopravnih propisa u Republici Hrvatskoj»

12:20–12:40 Lana OFAK, Izvanredna profesorica Pravnog fakulteta u Zagrebu: «Primjena načela zabrane diskriminacije u izradi općenormativnih akata»

12:40–13:00 Okrugli stol
Predsjedja: Neven ŠIMAC, Predsjednik Centra za europsku dokumentaciju i istraživanja «Robert Schuman» u Splitu

POPODNEVNI DIO - 14 h 30 DO 16 h 30

Tema 3: «Kvaliteta pravne norme: pisanje»
Predsjedja: Yves GOUNIN, Državni savjetnik

14:30–14:50 Petar BAČIĆ, Redoviti profesor Pravnog fakulteta u Splitu: «O stvaranju i promjeni ustava»

14:50–15:10 Anne Laure GIRARD, Profesor Sveučilišta Panthéon-Assas, Pariz 2: «Novi akti uprave, načini odstupanja od kvalitete pravne norme»

15:10–15:30 Marko ŠIKIĆ, Redoviti profesor Pravnog fakulteta u Zagrebu: «O nekim terminološkim neusklađenostima u Zakonu o općem upravnom postupku»

15:30–15:40 Jérôme MICHEL, Državni savjetnik, izvijestitelj u Upravnom odjelu Državnog savjeta: «Kodifikacija - čimbenik poboljšanja kvalitete pravne norme s posebnim osvrtom na Zakonik o javnoj službi»

15:40–16:30 Okrugli stol
Predsjedja: Božidar HORVAT, Sudac Županijskog suda u Osijeku, privremeno raspoređen na mjesto savjetnika ministra pravosuđa i uprave

PETAK, 16. RUJNA 2022.

JUTARNJI DIO - 9 h 30 DO 13 h 15

Tema 4: «Kontrola kvalitete»
Predsjedja: Inga VEZMAR BARLEK, Predsjednica Visokog upravnog suda Republike Hrvatske

9:30–9:50 Jasna OMEJEC, Redovita profesorica u trajnom zvanju Pravnog fakulteta u Zagrebu: «Značenje i uloga prijedloga zakona u kontroli ustavnosti zakonodavnih akata»

9:50–10:10 Gilles PELLISSIER, Državni savjetnik: «Poboljšanje kvalitete i jasnoće sudskih odluka - trenutna evolucija upravnih i ustavnih sporova»

10:10–10:30 Mario JELUŠIĆ, Sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske: «Ustavnosudski nadzor ustavnosti upravnopravnih propisa»

10:30–10:50 Bosiljka BRITVIĆ VETMA, Izvanredna profesorica Pravnog fakulteta u Splitu – Ivan MALENICA, Ministar pravosuđa i uprave Republike Hrvatske: «Upravnosudska praksa - instrument kontrole kvalitete pravne norme»

10:50–11:10 Pauza

Predsjedja: Jérôme MICHEL, Državni savjetnik

11:10–11:30 Lidija VUKIČEVIĆ, Sutkinja Visokog upravnog suda Republike Hrvatske i voditeljica Službe za praćenje i proučavanje sudske prakse Visokog upravnog suda Republike Hrvatske: «Savjetovanje s javnošću u postupku donošenja općih akata kroz praksu Visokog upravnog suda Republike Hrvatske»

11:30–11:50 Darko MILKOVIĆ, Sudac u Građanskom odjelu Vrhovnog suda Republike Hrvatske, predsjednik Državnog sudbenog vijeća: «Dvojbe u primjeni u upravnom postupku s posebnim osvrtom na pitanje zastare poreznog duga u sudskoj praksi»

11:50–12:10 François BLANC, Profesor Sveučilišta Panthéon-Assas, Pariz 2: «Kvaliteta prava i ekonomska regulacija»

12:10-12:30 Ivica ŠUŠAK, Državnik tajnik, Ministarstvo znanosti i obrazovanja: «Kvaliteta normativnog uređenja upravnog nadzora u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti - izazovi i posljedice»

12:30–13:00 Okrugli stol
Predsjedja: Frane STANIČIĆ, Redoviti profesor Pravnog fakulteta u Zagrebu

13:00–13:15 Zaključak
Boris LJUBANOVIĆ, Redoviti profesor u trajnom zvanju Pravnog fakulteta u Osijeku

PRIJAVE ZA SUDJELOVANJE NA SIMPOZIJU I INFORMACIJE

<https://upravnopravnidani.pravst.unist.hr/prijavnica/>

Informacije:
Pravni fakultet u Splitu, Domovinskog rata 8., UPRAVNOPRAVNIDANI, 21000 Split,
e-mail: upravnopravnidani@pravst.hr,
web-adresa: <https://upravnopravnidani.pravst.unist.hr>,
tel.: 00 385 (0) 21 393 502.
Molimo pitanja po mogućnosti slati e-poštom
Kotizacija za sudjelovanje iznosi 1.200,00 kuna sudioniku, a uplaćuje se unaprijed na žiro račun broj: Zagrebačka banka HR2623600001102826949 poziv na broj 90031 PRAVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU, s naznakom “naknada za upravno pravne dane Split 2022”.
Naknada uključuje: sudjelovanje na Simpoziju, zbornik s radovima autora (bit će dostavljen naknadno), napitak za vrijeme tanki, ručak u četvrtak i petak.
Troškove sudjelovanja organizatori snose samo pozvanim referentima.